

แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

วริทธิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

GUIDELINE FOR DEVELOPING STUDENT COUNCIL ACTIVITIES
IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE DIVISION OF EDUCATION
OF RAYONG CITY MUNICIPALITY

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
BURAPHA UNIVERSITY
2025
COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ วริทธิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ชีระวนิชตระกูล)

(ดร.ชัยพจน์ รั้งงาม)

..... กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ชีระวนิชตระกูล)

.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภคณัฐ จันทนวรานนท์
สมพงษ์ธรรม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภคณัฐ จันทนวรานนท์
สมพงษ์ธรรม)

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สฎายุ ชีระวนิชตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเอียด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

65920302: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: แนวทาง, สถานักเรียน, ประถมศึกษา

วริทธิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา : แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง. (GUIDELINE FOR DEVELOPING
STUDENT COUNCIL ACTIVITIES IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE DIVISION OF
EDUCATION OF RAYONG CITY MUNICIPALITY) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สฎายุ ธีระ
วณิชตระกูล, พร.ด., ภัคณัฐ จันทวรานนท์ สมพงษ์ธรรม, พร.ด. ปี พ.ศ. 2568.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนิน
กิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง
จังหวัดระยอง 2) ศึกษาแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และ 3) ตรวจสอบยืนยันแนวทาง
การดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1
ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ระยะที่ 2 ร่วแนวทางดำเนินการ
กิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง
จังหวัดระยอง ระยะที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ผลการวิจัยพบว่า

1.สภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง

2. แนวทางการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกอง
การศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การ
ดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการ
ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/
องค์กรภาครัฐและเอกชน และผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน มีแนวทางรวมทั้งสิ้น 12 หัวข้อ

3. การตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับแนวทาง ในทูลองค์ประกอบ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องของการเพิ่มความชัดเจนในบทบาทของสถานักเรียนในการส่งเสริมประชาธิปไตย การบูรณาการกิจกรรมกับสาระการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม การขยายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกให้ครอบคลุมมากขึ้น การพัฒนากลไกในการ สร้างผลงานเชิงประจักษ์ที่สามารถแสดงผลลัพธ์และความสำเร็จได้อย่างชัดเจน เพื่อให้แนวทาง ดังกล่าวมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

65920302: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: GUIDELINE, STUDENT COUNCIL, PRIMARY EDUCATION

VARIT ISARANKURA NA AYUDHAYA : GUIDELINE FOR DEVELOPING STUDENT COUNCIL ACTIVITIES IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE DIVISION OF EDUCATION OF RAYONG CITY MUNICIPALITY. ADVISORY COMMITTEE: SADAYU TEERAVANITRAKUL, Ph.D. PAKKANAT CHANTHANAVARANONT SOMPONGTAM, Ph.D. 2025.

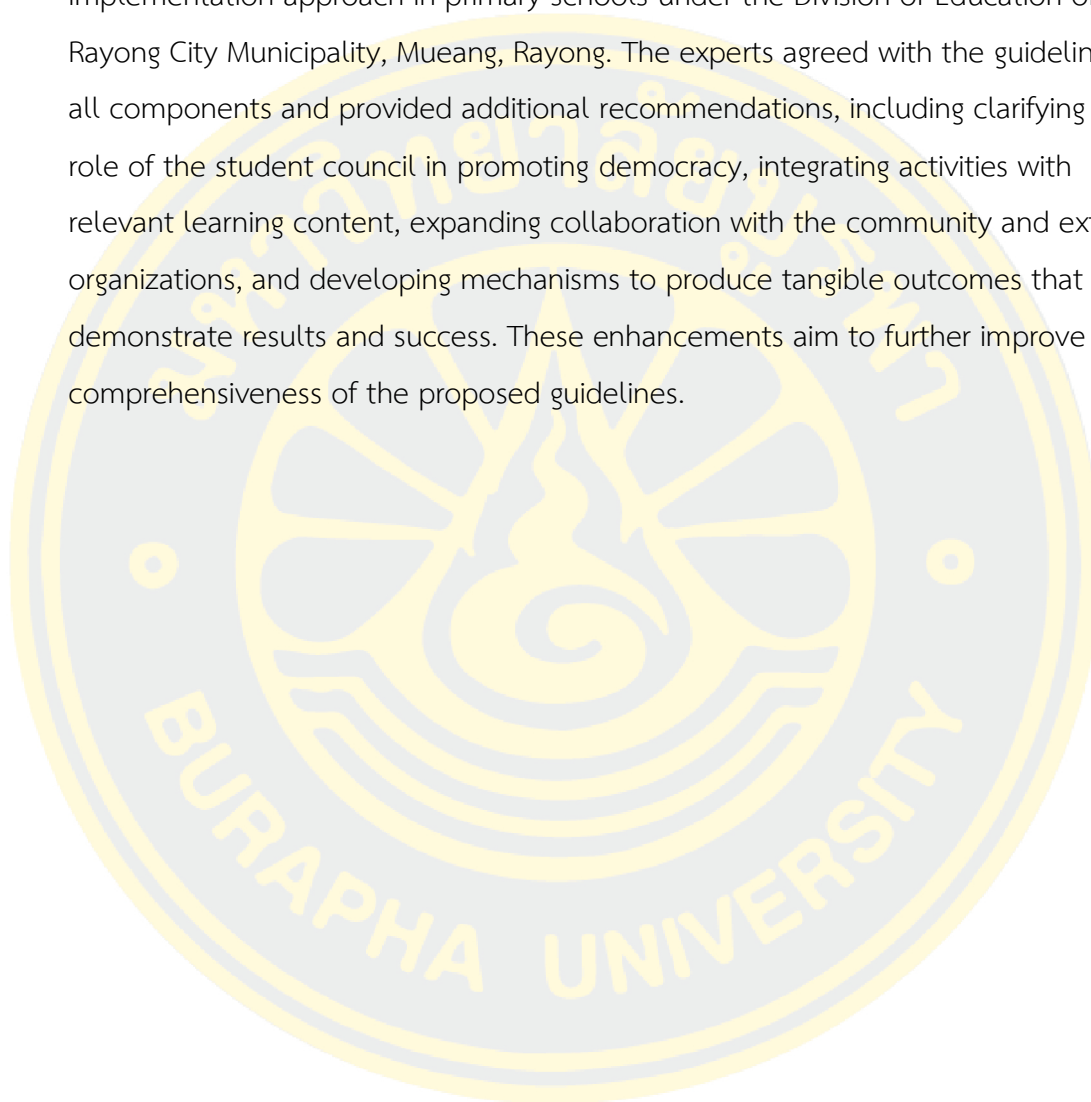
The objectives of this research were: 1) study the current conditions and issues related to the operation of student council activities in primary schools under the Division of Education of Rayong City Municipality, Mueang, Rayong. 2) study the guidelines for conducting student council activities in primary schools under the Division of Education of Rayong City Municipality, Mueang, Rayong. 3) Validate the proposed approaches and guidelines for conducting student council activities in primary schools under the Division of Education of Rayong City Municipality, Mueang, Rayong. Using qualitative research methods, divided into three phases: Phase 1 studies the current conditions and issues in conducting student council activities in primary schools under the Division of Education of Rayong Municipality, Mueang, Rayong; Phase 2 Drafting guidelines for conducting student council activities in primary schools under the Division of Education of Rayong Municipality, Mueang, Rayong; Phase 3 Validate the proposed approaches of the guidelines for conducting student council activities in primary schools under the Division of Education of Rayong Municipality, Mueang, Rayong.

The research found that 1. the current conditions and issues in the implementation of student council activities in primary schools under the Division of Education of Rayong City Municipality are generally at medium.

2. Guidelines for conducting student council activities in primary schools under the Division of Education of Rayong City Municipality consist of four components: promoting the student council and democracy in schools, the student council's participation in supporting school activities, cooperation between the

student council and community/government and organizations, and the student council's performance. There are a total of 12 topics.

3. Validate the proposed approaches of the student council activity implementation approach in primary schools under the Division of Education of Rayong City Municipality, Mueang, Rayong. The experts agreed with the guidelines in all components and provided additional recommendations, including clarifying the role of the student council in promoting democracy, integrating activities with relevant learning content, expanding collaboration with the community and external organizations, and developing mechanisms to produce tangible outcomes that demonstrate results and success. These enhancements aim to further improve the comprehensiveness of the proposed guidelines.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สฎายุ อีระวนิชตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัคณัฏฐ์ จันทวรานนท์ สมพงษ์ธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. ชัยพจน์ รักงาม ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำแนวทางแก้ไขที่ถูกต้องในข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุณณัฐธามาเชค ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนก พานทอง และ ว่าที่เรือตรี ดร. ภัทรารัฐ รักกลิ่นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อคิด คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครูในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้สัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้มาโดยตลอด จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน และขอมอบเป็นกำลังใจสำหรับผู้บริหารและครูที่มีความตั้งใจในการทำงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเจริญยิ่งขึ้นสืบไป

วรวิทย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1.....	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. บริบทกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง	9
2. แนวคิดเกี่ยวกับสถานักเรียน.....	11
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์.....	30
4. แนวคิดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม.....	35

5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทาง.....	41
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
บทที่ 3.....	45
วิธีดำเนินการวิจัย	45
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	45
ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	49
ระยะที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองจังหวัดระยอง.....	49
บทที่ 4.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล	51
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 5.....	86
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
สรุปผล.....	86
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	104
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัย	106

ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือวิจัย	119
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	128
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	132

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 กิจกรรมสถานักเรียน จากการวิเคราะห์งานวิจัย	25
ตารางที่ 2 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ใน ภาพรวม.....	53
ตารางที่ 3 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยองใน องค์ประกอบการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน	54
ตารางที่ 4 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยองใน องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน.....	56
ตารางที่ 5 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยองใน องค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน	59
ตารางที่ 6 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยองใน องค์ประกอบการมีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน	61
ตารางที่ 7 แนวทางการพัฒนาการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	66
ตารางที่ 8 ตารางข้อเสนอแนะการตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง	85

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน	70
ภาพที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านที่มาของสถานักเรียน	72
ภาพที่ 4 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่	74
ภาพที่ 5 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการบูรณาการ กิจกรรมสถานักเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	75
ภาพที่ 6 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการมีส่วนร่วม ของสถานักเรียน ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน	77
ภาพที่ 7 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน	80
ภาพที่ 8 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน	82

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีการพัฒนาทางสภาวะสังคมและเศรษฐกิจในหลายด้าน เช่น การขยายตัวของกลุ่มนักลงทุน ธุรกิจใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงของการเมืองการปกครอง การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วและทันสมัย เป็นการย่นระยะเวลาในการแสวงหาความรู้ในโลกปัจจุบัน ทำให้การแลกเปลี่ยนทางความคิด แสดงความข้อเสนอแนะต่าง ๆ เป็นไปได้ง่ายและเชื่อมถึงกัน หากนักเรียนที่เป็นผู้รับสื่อข่าวสารจากหลากหลายช่องทาง รู้จักการป้องกันตัวในการเสพสื่อ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก็สามารถเอาตัวรอดจากสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงได้ดี และหากนักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องของหลักคุณธรรม จริยธรรมที่ถูกต้องและครบถ้วน ตระหนักถึงความสำคัญของการมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้ จะพัฒนาและเติบโตไปเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพไปสู่สังคม มีแรงขับเคลื่อนในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป ประกอบกับ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2580 ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปี รวมทั้งได้บูรณาการนโยบาย “ประเทศไทย 4.0” เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคน ให้เหมาะสมตามช่วงวัยให้เติบโตอย่างมีคุณภาพการหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคมเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวว่า โรงเรียนในฐานะสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ ให้ความรู้และพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความเข้าใจในหลักของการมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามวัย เป็นพลเมืองที่ดีทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก นอกจากนี้ทางภาครัฐยังมีความตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จึงมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อใช้เป็นเวทีให้นักเรียนได้ฝึกฝนและเรียนรู้บทบาทหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงขั้นตอนกระบวนการแสดงออก การทำงานเป็นทีมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียน การฝึกฝนการเป็นผู้นำ โดยผ่านกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับความเป็นประชาธิปไตย จึงควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสถานักเรียนและใช้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความงอกงามด้านอารมณ์ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

ดังนั้น กลุ่มงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ดูแลกิจกรรมสถานักเรียน จึงควรปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองที่ดีผ่านกระบวนการกิจกรรม รวมไปถึงการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นแผนปฏิบัติงานโรงเรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ลงมือทำในสิ่งที่ตนสนใจตามความถนัด เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เกิดทักษะการทำงานเป็นทีมและมีระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้เกิดเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกฝนให้ตนมีวินัย มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ปฏิบัติตนตามกฎหมายของสังคม จึงกล่าวได้ว่ากิจกรรมสถานักเรียนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่สามารถใช้กระบวนการประชาธิปไตย และมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาดำเนินงาน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องกระบวนการประชาธิปไตย การเป็นผู้นำและผู้ตามทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียนเป็นกลไกในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ซึมซับและคุ้นเคยกับบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยในการสร้างความสงบสุขในสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชนตลอดจนสังคม จากการสร้างเสริมความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน

จากความเป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่โรงเรียนในสังกัดหรือโรงเรียนที่มีความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมสถานักเรียน เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมและส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพตามความต้องการของสถานศึกษา คาดว่าความเหมาะสมเกิดประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเพิ่มพูนความรู้ในการเป็นพลเมืองที่ดี อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและเกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
3. เพื่อตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

คำถามของการวิจัย

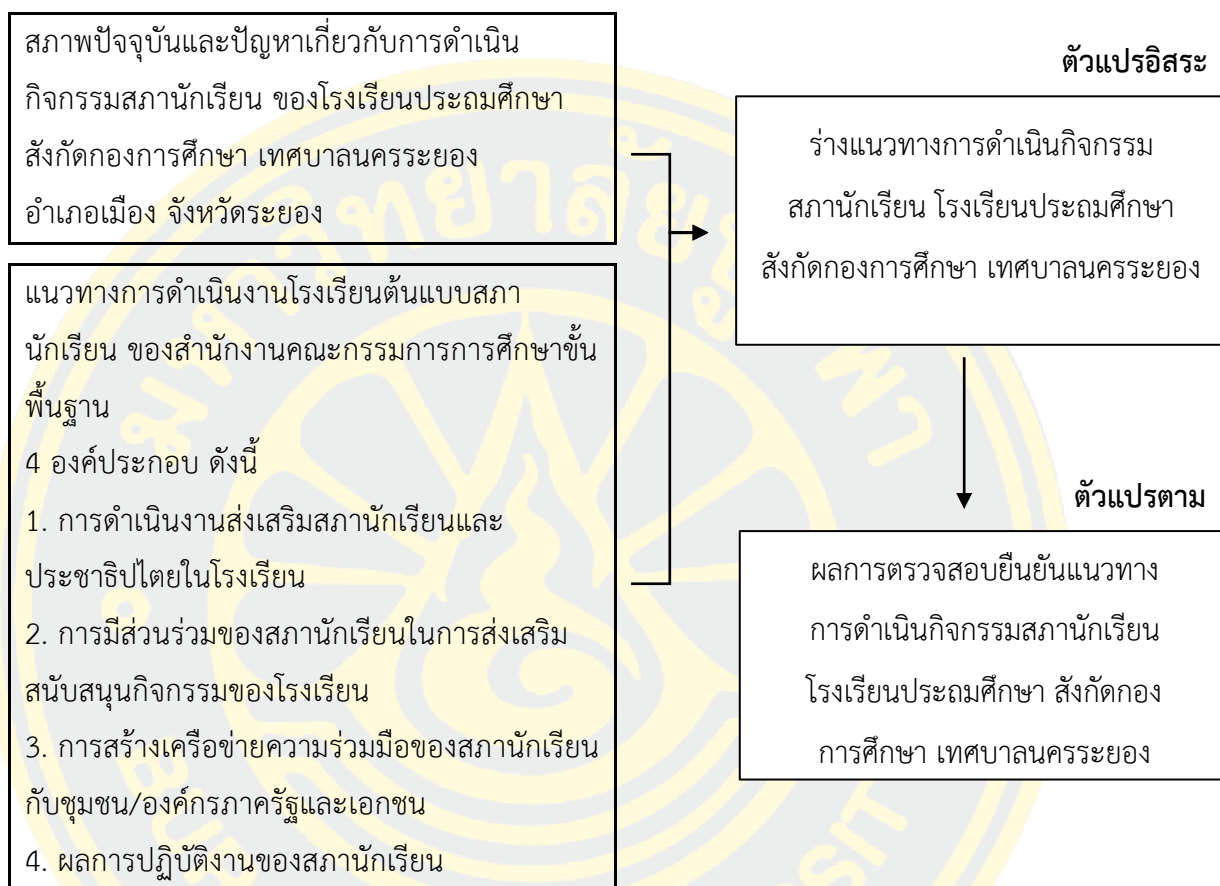
1. สภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร
3. ผลการตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การประเมินการแข่งขันโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ
 1. การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน
 2. การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน
 3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน
 4. ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

ผู้วิจัยสรุปแนวคิด ทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นร่วมกับการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง สามารถแสดงได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้รับทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาจากครูและบุคลากรผู้รับผิดชอบสถานักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
2. ได้พัฒนาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อนำเสนอ ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และเผยแพร่ให้กับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง หรือผู้ที่มีความสนใจ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายและภาระงานแนวคิดกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยมีขอบเขตเนื้อหาที่จะศึกษาแนวคิดการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ตามแนวคิดการประเมินโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน และการมีผลงานของสถานักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีผู้บริหาร 17 คนครู 258 คน และนักเรียน 3,933 คน รวมทั้งสิ้น 4,208 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหาร ครู ผู้รับผิดชอบ และประธานสถานักเรียน จำนวน 15 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1. สัมภาษณ์ร่างแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน จากการสัมภาษณ์ โดยรวบรวมข้อมูลการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จากผู้ให้สัมภาษณ์ ร่วมกับการศึกษาแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ จำนวน 5 โรงเรียน ที่มีการเข้าร่วมประกวดโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และประธานสถานักเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

ระยะที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทำหน้าที่ผู้ตรวจสอบยืนยันแนวทางจากการจัดการสนทนากลุ่ม
ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน
8 คน โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ครูผู้เกี่ยวข้องกับการงานสถานักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาภายนอกสังกัดในพื้นที่
รวมทั้งสิ้น 8 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของ
นักเรียนระดับประถมศึกษา

3. ตัวแปรของงานวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตัวแปรตาม คือ ผลการตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัด
ระยอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานักเรียน หมายถึง กลุ่มหรือองค์กรที่สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือก
คณะกรรมการของตนเองขึ้นมาเป็นตัวแทนของนักเรียนในสถานศึกษา โดยผ่านกิจกรรมการ
คัดเลือกหรือการเลือกตั้ง เพื่อมาปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนหรือศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาโรงเรียนพร้อมทั้งปลูกฝังทัศนคติค่านิยม
ความเป็นประชาธิปไตยให้แก่แก่นักเรียนในสถานศึกษา

2. แนวทางการดำเนินงานสถานักเรียน หมายถึง รูปแบบการปฏิบัติหรือการ
ดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ สถานักเรียน
และตัวแทนนักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปอย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพตามขั้นตอนของ
โรงเรียน ในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยพัฒนาแนวทางจากการประเมินโรงเรียน
ต้นแบบสถานักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 4 องค์กรประกอบ
ดังนี้

องค์กรประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน
หมายถึง การกำหนดบทบาทหน้าที่ วางแผนและดำเนินการในการส่งเสริมกิจกรรมสภา
นักเรียนให้เป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ต่าง ๆ

องค์ประกอบ 2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาของสถานักเรียน ที่ส่งเสริมหลักการ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้น และมีการร่วมประเมิน สรุปผล และรายงานผลในการจัดกิจกรรมอย่างชัดเจน

องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน หมายถึง การกำหนดการดำเนินงานให้สถานักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ผ่านการประชุม การเสนอแนะการจัดทำโครงการต่าง ๆ รวมไปถึงการร่วมมือกับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน และเครือข่ายของสถานักเรียนภายในสังกัด

องค์ประกอบที่ 4 ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน หมายถึง การมีผลงานในการดำเนินกิจกรรมภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งมีระบบการบริหารหรือนวัตกรรมที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย สามารถนำสู่การปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างในการดำเนินกิจกรรมให้กับสถานศึกษาในสังกัดได้

3. แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หมายถึง กรอบแนวทางและขั้นตอนที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารและจัดกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้การกำกับดูแลของกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานของสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ภายใต้การกำกับดูแลของกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

5. กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง หมายถึง หน่วยงานผู้กำกับดูแลโรงเรียนที่สังกัดเทศบาลนครระยอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

6. การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนาระหว่างบุคคลสองฝ่าย คือ ผู้ที่สัมภาษณ์ กับผู้ให้สัมภาษณ์ ผ่านการสนทนาแบบสองทางและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในประเด็นที่สนใจ

7. การสนทนากลุ่ม หมายถึง การร่วมกันสนทนาระหว่างผู้ทำการวิจัยกับกลุ่มคนที่เป็นผู้รู้ และสามารถตอบประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาได้ มีการแสดงความคิดเห็นตามประเด็นการศึกษาโดยมีผู้ดำเนินการเป็นตัวแทนในการจัดการสนทนากลุ่ม

8. การตรวจสอบยืนยัน หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและพิจารณาข้อมูล เอกสาร หรือแนวทางการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบและรอบคอบ เพื่อให้มั่นใจว่ามีความถูกต้อง สอดคล้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งมีประเด็นตามลำดับดังต่อไปนี้

1. บริบทกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง
2. แนวคิดเกี่ยวกับสถานักเรียน
 - 2.1 ความหมายของสถานักเรียน
 - 2.2 รูปแบบการดำเนินงานของสถานักเรียน
 - 2.3 บทบาทและหน้าที่ของสถานักเรียน
 - 2.4 กิจกรรมสถานักเรียน
 - 2.5 การประเมินผลสถานักเรียน
 - 2.6 ประโยชน์ของการจัดตั้งสถานักเรียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์
 - 3.1 ความหมายของการสัมภาษณ์
 - 3.2 ความสำคัญของการสัมภาษณ์
 - 3.3 ประเภทของการสัมภาษณ์
 - 3.4 เทคนิคในการสัมภาษณ์
4. แนวคิดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม
 - 4.1 ความหมายของการสนทนากลุ่ม
 - 4.2 ความสำคัญของการสนทนากลุ่ม
 - 4.3 ประเภทของการสนทนากลุ่ม
 - 4.4 เทคนิคในการดำเนินการสนทนากลุ่ม
5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทาง
 - 5.1 ความหมายของการพัฒนาแนวทาง
 - 5.2 ประเภทของการพัฒนาแนวทาง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

เทศบาลนครระยอง (2566) จัดตั้งขึ้นเป็น สุขาภิบาลเมืองระยอง ในปี พ.ศ. 2460 ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็น เทศบาลเมืองระยอง ในปี พ.ศ. 2478 เป็นหน่วยงานในสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตั้งอยู่ในพื้นที่ของอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 179 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้น 16.95 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขต ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดกับพื้นที่เทศบาลตำบลทับมา เทศบาลตำบลน้ำคอก และเทศบาลตำบลเชิงเนิน
- ทิศใต้ ติดกับทะเลอ่าวไทย
- ทิศตะวันออก ติดกับพื้นที่เทศบาลตำบลเชิงเนิน
- ทิศตะวันตก ติดกับพื้นที่เทศบาลตำบลเนินพระ

เทศบาลนครระยองครอบคลุมพื้นที่ของ 4 ตำบล คือ ตำบลปากน้ำ ตำบลท่าประดู่ บางส่วนของตำบลเชิงเนิน และบางส่วนของตำบลเนินพระและทั้งหมด 4 เขตการปกครองนั้น แบ่งออกเป็น 29 ชุมชน

การคมนาคม การเดินทาง ขนส่งต่าง ๆ ระหว่างตัวเมืองระยองกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของเมืองระยอง นับได้ว่ามีความสะดวกสบาย มีถนนสายหลักที่สามารถใช้ในการเดินทางติดต่อระหว่าง กรุงเทพฯ และจังหวัดต่าง ๆ ในย่านเดียวกันได้ คือ ถนนสุขุมวิท ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ที่เป็นเส้นทางดั้งเดิมใช้สำหรับการเดินทางระหว่าง กรุงเทพฯ จังหวัดชลบุรี จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด

การกำหนดโครงสร้างและแบ่งส่วนราชการ ออกเป็น 8 ส่วนราชการ 1 หน่วยงาน

1. สำนักปลัดเทศบาล
2. สำนักคลัง
3. สำนักช่าง
4. สำนักสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
5. กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
6. กองการศึกษา
7. กองสวัสดิการสังคม
8. กองการแพทย์
9. กองการเจ้าหน้าที่
10. หน่วยตรวจสอบภายใน

ยุทธศาสตร์การบริหารของเทศบาล

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากายภาพเมือง และผังเมืองให้มีความเป็นระเบียบและยั่งยืน
 2. ยุทธศาสตร์การจัดการ ระบบขนส่งมวลชน การจราจรและ ความปลอดภัย
 3. ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลของสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวทางเมืองคาร์บอนต่ำ
 4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจเมืองให้มีความรุ่งเรือง
 6. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีของประชาชน
 7. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสังคมคนดีและสังคมแห่งการมีส่วนร่วม
 8. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการองค์กร ให้มีความผาสุกและมีการบริหารจัดการที่ดี
- ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นความเป็นระเบียบ โดยคำนึงถึงวิถีชีวิตในการดำเนินการ
 - เสริมสร้างสุขภาพและทักษะด้านต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (เก่ง ดี มีความสุข)
 - พัฒนามาตรฐานและโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพ (สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครระยอง)
 - ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

จากยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เทศบาลนครระยองได้มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่เทศบาลนครระยอง โดยผ่านการดูแลในความรับผิดชอบของกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

กองการศึกษา

สถานศึกษาในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มีทั้งสิ้น 6 โรงเรียน 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่

1. โรงเรียนเทศบาลวัดปากน้ำ (ท.1)
2. โรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง (ท.2)
3. โรงเรียนเทศบาลวัดโชติมิตราราม (ท.3)
4. โรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล (ท.4)
5. โรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง (วัดตรีรัตนาราม) (ท.5)
6. โรงเรียนนครระยองวิทยาคม (วัดโชติใต้) (ท.6)
7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่

ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

1. ว่า ร.ต.จรัล ภิญญวัย รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดปากน้ำ
2. ว่า ร.ต.จรัล ภิญญวัย ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง
3. นายธนพงศ์ สุขะ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดโชติทิมทาราม
4. นางสาวธัญญกมล ปันนที ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล
5. นางสาวนภาพรรณ รุ่งจำรัส ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง (วัดศรีรัตนาราม)
6. นายมนตรี สิริทัตสุนทร ผู้อำนวยการโรงเรียนนครระยองวิทยาคม (วัดโชติไต้)
7. นางฐิติมา ทิพย์ปาละ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่

2. แนวคิดเกี่ยวกับสถานักเรียน

2.1 ความหมายของสถานักเรียน

สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน (2558b) ได้ให้ความหมายของสถานักเรียนเป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนานักเรียน ให้มีภาวะผู้นำใช้กระบวนการประชาธิปไตยและนำหลักธรรมาภิบาลมาดำเนินงาน คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องกระบวนการประชาธิปไตย วิถีประชาธิปไตย การเป็นผู้นำ ทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียนเป็นกลไกในการดำเนินงาน มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ซึมซับและคุ้นเคยกับความเป็นประชาธิปไตยในการสร้างความสงบสุขในสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ไปจนถึงสังคมและประเทศชาติ เปรียบเสมือนเวทีสำหรับฝึกให้นักเรียนเป็นนักประชาธิปไตย คือ รู้จักการเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และเป็นประโยชน์ในการปกครอง อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย มุ่งเน้นให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรปัจจุบันที่มุ่งเน้นความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ สถานักเรียนจึงเป็นรากฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เติบโตขึ้น เป็นพลังที่เข้มแข็งในการสร้างสรรค์ความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน

นงคราญ อนุกุล (2558) ได้กำหนดนิยามของสถานักเรียนเอาไว้ว่า สถานักเรียนหรือคณะกรรมการนักเรียน หมายถึง สถาบันของผู้แทนนักเรียนที่ได้รับเลือกตั้งมาจากนักเรียนภายในโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนนักเรียนในการจัดกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรม

ที่โรงเรียนมอบหมายให้ทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกนักเรียนให้รู้จักปกครองตนเองและทำงานร่วมกันได้ในระบอบประชาธิปไตย

เลิศพร อุดมพงษ์ (2561) ได้อธิบายว่ากิจกรรมสถานักเรียน คือ การฝึกและปลูกฝังความรับผิดชอบให้อยู่ในนิสัยอย่างเป็นวิถีชีวิต อันจะเป็นรากฐานที่สำคัญต่อเรื่องความเป็นประชาธิปไตยของเด็กที่จะติดตัวไปจนโต การจัดแบ่งโครงสร้าง เพื่อเป็นเครื่องมือสร้างความรับผิดชอบผ่านบทบาทสมมติตามตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ และกระบวนการที่มุ่งหวังให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการมีส่วนร่วมกับการทำงาน

ดังนั้น สถานักเรียนจึงเป็นกิจกรรมที่มีเพื่อให้ให้นักเรียนในโรงเรียนนั้น ได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมือง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตย อันได้แก่ การยอมรับ สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม รวมทั้งหลักธรรมาภิบาล การมีจิตอาสาและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพอันส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ บนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมก้าวหน้าสู่ความเป็นสากลโดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคีเครือข่าย

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า สถานักเรียนเป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นมากภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตย ตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างถูกต้องและนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งในเรื่องของการรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตน การทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งการเป็นผู้นำและผู้ตาม การดูแลเครือข่ายความร่วมมือ และพัฒนาความสามารถของตนเองในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในอนาคต

2.2 รูปแบบการดำเนินงานของสถานักเรียน

รุจน์ ภาษา และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2560) ได้อธิบายถึงรูปแบบการดำเนินงานสถานักเรียนในโรงเรียนที่ปฏิบัติดีเลิศด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1 สถานักเรียนที่มีคณะกรรมการบริหารงานชุดเดียว คือ สถานักเรียนที่มีคณะกรรมการบริหารงานชุดเดียวเป็นรูปแบบการจัดสถานักเรียนที่โรงเรียนปฏิบัติดีเลิศด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยส่วนมากดำเนินการ โดยมีการเลือกประธานนักเรียนและคณะกรรมการสถานักเรียนมาบริหารงานของโรงเรียน และใช้คณะกรรมการสถานักเรียนชุดเดียวดำเนินการในทุกกิจกรรมของโรงเรียน ทั้งโครงการที่คณะกรรมการนักเรียนในสถานักเรียนเป็นผู้คิดค้นขึ้นเอง รวมทั้งโครงการตามที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้ปฏิบัติ สถานักเรียนในรูปแบบนี้ส่วนมากพบในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ

2. สถานักเรียนที่มีคณะกรรมการบริหาร 2 ชุด คือ สถานักเรียนที่มีคณะกรรมการบริหาร 2 ชุด เป็นรูปแบบสถานักเรียนแบบตรวจสอบ มีการเลือกตั้งประธานคณะกรรมการนักเรียนเป็นฝ่ายบริหาร และให้หัวหน้าชั้นเรียนเป็นสมาชิกสถานักเรียนเป็นฝ่ายตรวจสอบ จุดเด่นของการดำเนินงานรูปแบบสถานักเรียนแบบตรวจสอบ เป็นการนำแบบแผนปฏิบัติมาจากสมาชิกรัฐสภาที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจกันระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา การดำเนินการจัดสถานักเรียนในลักษณะนี้พบในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

3. สถานักเรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน คือ สถานักเรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมีหน้าที่ช่วยเหลือกิจกรรมในชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนกับชุมชน การจัดสถานักเรียนในรูปแบบนี้ โรงเรียนมีการเลือกตั้งประธานนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียน เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ชุมชนจะเข้ามาประสานงานกับโรงเรียน เพื่อให้สถานักเรียนทั้งชุดเข้าไปมีส่วนร่วมกับการบริหารส่วนตำบล โดยทำงานทั้งในโรงเรียนและร่วมกับชุมชน โดยให้ชื่อว่า "สภาเด็ก"

2.3 บทบาทหน้าที่ของสถานักเรียน

ปฏิมา นรภัทรพิมล และคณะ (2561) ได้กล่าวถึงบทบาทของสถานักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระบบเรียน ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนที่ต้องการให้นักเรียนเป็นคนดีตามวิถีประชาธิปไตย ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน ส่งผลให้สถานักเรียนมีผลงานดีเด่น ได้รับการยกย่องชมเชยจากองค์กรต่าง ๆ ในวงกว้าง

บทบาทหน้าที่ของสถานักเรียนนั้น มีการแบ่งหน้าที่ทั้งในบทบาทของผู้นำและผู้ตาม ซึ่งสอดคล้องกับรุจน์ ภาฯ และ วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2560) ที่กล่าวถึงบทบาทของสถานักเรียนว่า ในบางครั้งคณะกรรมการนักเรียนก็อาจมีการสลับบทบาทหน้าที่กันโดยคณะกรรมการนักเรียนมาเป็นหัวหน้าโครงการ ในบางครั้งประธานนักเรียนก็ต้องเป็นฝ่ายตาม ทำให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกคณะกรรมการนักเรียนโดยไม่ยึดติดความคิดของตนเองว่าถูกต้องเสมอไป เกิดขึ้นอยู่เสมอในระหว่างการประชุมปรึกษางานโครงการ

สำนักพัฒนานักิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสถานักเรียนไว้ แบ่งเป็นบทบาทของสถานักเรียน คือ

1. เป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวมตามหลักธรรมาภิบาล
2. ปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของตนเองและเพื่อนนักเรียน โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยและแนวทางสันติวิธี

3. ส่งเสริม สนับสนุนและมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและส่วนรวม

4. สืบสานความรู้ ภูมิปัญญา อนุรักษ์วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ
5. เป็นผู้นำเพื่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม
6. ประสานและปฏิบัติงานร่วมกับทุกหน่วยงาน องค์กร ชุมชนต่าง ๆ
7. รณรงค์ให้นักเรียนทำความดีเพื่อเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน

และ สำนักพัฒนานักเรียน นักศึกษา สำนักพัฒนานักเรียน (2558a) ยังกล่าวถึงหน้าที่ของสถานักเรียน ได้แก่

1. ดูแลทุกข์ สุข ของนักเรียน และร่วมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ในโรงเรียน
2. ประสานงานกับบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ควรได้รับเพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าทีนักเรียน
3. รับผิดชอบงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน
4. คัดริเริ่มโครงการที่เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง และส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน
5. ดูแลสอดส่อง และบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า
6. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ทันท่วงที เหตุการณ์ และตรงไปตรงมา
7. เสนอความคิดเห็นต่อโรงเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและเพื่อพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ
8. วางแผนดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับครูที่ปรึกษา ปฏิบัติงานโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หรือข้อบังคับ
9. อื่นใดของทางราชการ พร้อมทั้งต้องรักษาไว้ซึ่งศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของสถานักเรียนนั้น เป็นการทำหน้าที่ในส่วนของผู้ที่เป็นจิตอาสา มีการดำเนินงานและปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม ร่วมปรึกษาหารือและช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาโครงการกิจกรรม โดยอาศัยกลุ่มเพื่อนนักเรียนเป็นกำลังในการสนับสนุนให้ขับเคลื่อนจนบรรลุไปตามแบบแผนที่วางไว้ ด้วยหลักของประชาธิปไตย โดยสามารถสรุปบทบาทที่สำคัญของสถานักเรียนในการส่งเสริมประชาธิปไตยได้ดังนี้

1. การเลือกตั้งและการมีส่วนร่วม: สภานักเรียนจัดการเลือกตั้งเพื่อให้สมาชิกนักเรียนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งช่วยสร้างความเข้าใจในกระบวนการประชาธิปไตยและการเลือกตั้งที่เป็นธรรม
2. การฝึกทักษะการเป็นผู้นำ: กิจกรรมต่าง ๆ ของสภานักเรียน เช่น การจัดประชุม การวางแผนกิจกรรม และการแก้ไขปัญหา ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกัน
3. การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่: สภานักเรียนมีบทบาทในการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของนักเรียนในฐานะพลเมือง ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม
4. การจัดกิจกรรมเพื่อสังคม: สภานักเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เช่น กิจกรรมจิตอาสา ซึ่งช่วยสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตย
5. เวทีสำหรับแสดงความคิดเห็น: สภานักเรียนทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักเรียนในการเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งช่วยให้เสียงของนักเรียนได้รับการรับฟัง
6. การอบรมและสัมมนา: โรงเรียนมักจัดอบรมหรือสัมมนาเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและกระบวนการทางการเมืองให้กับสมาชิกสภานักเรียน

2.4 กิจกรรมสภานักเรียน

สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน (2558a) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมสภานักเรียนไว้ว่า โรงเรียนมีภารกิจในการปลูกฝังวิถีประชาธิปไตยให้กับนักเรียน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ ร่วมกิจกรรม นำหลักปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตยไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และส่งเสริมกิจกรรมการเลือกตั้ง เช่น การเลือกหัวหน้าห้อง การเลือกประธานนักเรียน ประธานชุมนุม ประธานชมรม คณะกรรมการนักเรียนและสภานักเรียน ทั้งนี้รูปแบบอาจมีความแตกต่างกัน ตามรูปแบบที่โรงเรียนกำหนดและพัฒนาขึ้น โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

1. โรงเรียนแต่งตั้งคณะครูที่ปรึกษากิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียน/ประชุมวางแผน/ ศึกษาแนวทางการดำเนินงานสภานักเรียน
2. จัดทำระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญของโรงเรียนว่าด้วยสภานักเรียน/คู่มือแนวทางการดำเนินงานสภานักเรียน
3. ครูที่ปรึกษาสนับสนุนให้มีการตั้งกลุ่ม/ทีม/พรรค/เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเลือกตั้งสภานักเรียน

4. โรงเรียนมีการดำเนินการรับสมัครผู้แทนสถานักเรียน
5. เปิดโอกาสให้มีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผู้แทนนักเรียน
6. ดำเนินการเลือกตั้งผู้แทนนักเรียนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ตรวจบัญชีรายชื่อ
- แสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้ง
- รับบัตรเลือกตั้ง
- เข้าคูหากากบาท
- หย่อนบัตรเลือกตั้ง

7. มีการนับคะแนนและประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ

8. โรงเรียนออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน

ซึ่งการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด การพูด การวางแผน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก ในบทบาทต่าง ๆ เช่น เป็นประธาน เป็นสมาชิก เป็นผู้นำ หรือ ผู้ตามที่ดียอมส่งผลให้นักเรียน มีความรู้ความคิด มีความเข้าใจ และการได้เผชิญประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง จะช่วย ให้นักเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

นอกจากกิจกรรมการเลือกตั้งสถานักเรียนแล้ว สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน (2558a) ได้มีการจัดการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจใน สภาวะการณ์เป็นผู้นำและมีทักษะความเป็นผู้นำ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างสถานักเรียนให้เข้มแข็ง เช่น แบ่งกลุ่มให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะผู้นำ แล้วจึงนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริง ตามแนวทางของภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำ (LEADERSHIP) เป็นความสามารถด้านอิทธิพลต่อบุคคลในกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ใช้กระบวนการสั่งการการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น อันนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยคุณลักษณะของภาวะผู้นำสามารถแยกตามตัวอักษร LEADERSHIP ได้ดังนี้

1. L = Love หมายถึง ผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำต้องเริ่มด้วยการมีความรักเสียก่อน คือรักในหน้าที่การงานรักผู้ร่วมงานรักผู้ใต้บังคับบัญชารักความก้าวหน้ารักความยุติธรรม

2. E = Education and Experience หมายถึง คุณสมบัติทางด้านการศึกษา และประสบการณ์ที่ดีเป็นแบบอย่างและสามารถสั่งสอนแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชาได้ถูกต้อง

3. A = Adaptability หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมรู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

4. D = Decisiveness หมายถึง มีความสามารถในการพิจารณาตัดสินใจได้รวดเร็วถูกต้อง แน่นอนกล้าได้กล้าเสีย

5. E = Enthusiasm หมายถึง ความกระตือรือร้น มีความต้อกกตั้งใจในการปฏิบัติงานและสนับสนุนชักนำ (Encourage) ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างจริงจัง

6. R = Responsibility หมายถึง เป็นผู้มีความรับผิดชอบทั้งในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ทอดทิ้งหรือปัดความรับผิดชอบให้ผู้อื่น

7. S = Sacrifice and sincere หมายถึง ต้องเป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนรวมจริงใจซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเคารพนับถือ

8. H = Harmonize หมายถึง เป็นผู้มีความนุ่มนวล ผ่อนปรนเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี และความเข้าใจอันดีต่อกันในหมู่ผู้ร่วมงานอาจรวมถึงการถ่อมตัว (Humble) ตามกาลเทศะอันควร

9. I = Intellectual capacity หมายถึง เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาดมีไหวพริบทันคนทันต่อเหตุการณ์เป็นพรอบรู้และมีความคิดริเริ่ม

10. P = Persuasiveness หมายถึง เป็นผู้มึศิลป์ปะในการจูงใจคนซึ่งจำเป็นจะต้องใช้หลักจิตวิทยา (Psychology) และต้องมอำนาจ (Power) ในตัวเองพอสมควร

จากลักษณะของการเป็นผู้นำของสภานักเรียน สามารถทำการประเมินคุณลักษณะของสภานักเรียนในรูปแบบของภาวะผู้นำได้ โดย อรรถ กิตติชนม์ธวัช และคณะ (2560) ได้อธิบายการประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็นคุณลักษณะหลัก 6 ด้าน และ 13 คุณลักษณะย่อย ดังนี้

1. ด้านความสามารถทางปัญญาและการรู้แจ้ง (Cognitive Abilities & Enlightenment) หมายถึง ผู้ที่มีความคิดยืดหยุ่น มีวิสัยทัศน์ มีจินตนาการ สนใจในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ มีความสามารถในการแก้ปัญหา และมีแรงบันดาลใจ โดยมี 6 คุณลักษณะย่อย คือ:

1.1 มีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการคิดตอบโต้ได้อย่างอิสระ ไม่ตอกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคย และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

1.2 มีวิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง ผู้ที่มองเห็นภาพในอนาคต กำหนดเป้าหมายแล้วดำเนินการด้วยการวางแผนและลงมือปฏิบัติเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3 มีจินตนาการ (Imagination) หมายถึง ผู้ที่สร้างภาพในจิตใจหรือการนึกคิดเป็นภาพ และแสดงออกมาในเชิงสร้างสรรค์

1.4 การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Creative) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิม นำไปสู่การคิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่

1.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem Solving Ability) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการระบุปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 มีแรงบันดาลใจ (Inspiration) หมายถึง ผู้ที่มีพลังอำนาจในตนเองที่จะขับเคลื่อนการคิดและการทำ เพื่อบรรลุความสำเร็จตามที่ต้องการโดยไม่ต้องอาศัยแรงจูงใจจากภายนอก

2. ด้านบุคลิกภาพสร้างสรรค์ (Creative Personality) หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์ขันและสนุกสนานร่าเริง และมีความฉลาดทางอารมณ์ โดยมี 3 คุณลักษณะย่อย คือ:

2.1 มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) หมายถึง ผู้ที่มั่นใจในตนเองและมั่นใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามที่ตั้งใจไว้ แม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งอื่นใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย

2.2 มีอารมณ์ขัน (Humor) หมายถึง ผู้ที่มองสิ่งแฉดล้อมในแง่มุขที่ตลก ขำขัน และสามารถสร้างความรื่นรมย์แก่ตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง

2.3 มีความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเอง มีสติ มองโลกในแง่ดี รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีเหตุผล

3. ด้านความกล้าหาญ (Courage) หมายถึง ผู้ที่กล้าเสี่ยง กล้าที่จะทำสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น และชอบความท้าทาย โดยมี 2 คุณลักษณะย่อย คือ:

3.1 มีความกล้าเสี่ยง กล้าที่จะทำในสิ่งที่แตกต่าง (Thrill Seeking) หมายถึง ผู้ที่กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง และกล้าที่จะทำสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น โดยทดลองทำในสิ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานและวิธีการคิด

3.2 ชอบความท้าทาย (Challenging) หมายถึง ผู้ที่เต็มใจทำในวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ โดยท้าทายความคิดและลงมือทำตามแนวคิดใหม่ที่เกิดขึ้น

4. ด้านความใจกว้างและเชื่อมั่นในผู้รับมอบหมายงาน (Empowerment) หมายถึง ผู้ที่มีความไว้วางใจในทีมงาน โดยการกระจายงาน การมอบหมายงาน และเชื่อใจผู้ที่

รับผิดชอบงานนั้น ๆ พร้อมทั้งเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ โดยทำตนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนที่ดี โดยมี 2 คุณลักษณะย่อย คือ:

4.1 ความไว้วางใจ (Trust) หมายถึง ผู้ที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อมั่นว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถและเชื่อถือได้ อีกทั้งเป็นผู้ที่มีความไว้วางใจต่อทีมงานเมื่อมีการมอบหมายงานและเชื่อใจผู้ที่รับผิดชอบ

4.2 เปิดใจให้กับแนวคิดใหม่ (Open to New Ideas) หมายถึง ผู้ที่เปิดใจรับฟังยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ และความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้อื่น โดยทำตนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนที่ดี

5. ด้านความปรารถนาและมุ่งมั่นให้สำเร็จ (Passion for Tasks and Success) หมายถึง ผู้ที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการทำงาน จดจ่ออยู่กับสิ่งนั้น และมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จตามที่วางเป้าหมายไว้

6. ด้านความรู้รอบรู้ (Well-rounded Knowledge) หมายถึง ผู้ที่มีความรู้หลากหลายและสนใจศึกษาหาความรู้

2. กิจกรรมการสร้างเครือข่าย มีเป้าหมาย คือ การประสานความร่วมมือเพื่อการทำงานร่วมกันช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการติดต่อและเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็นทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายโรงเรียนสามารถ ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลดังกล่าว โดยการสร้างเครือข่ายสถานักเรียนนั้นมีแนวทางในการจัดตั้ง ดังนี้

1. การกำหนดแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย
2. การกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน
3. การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย
4. การได้รับการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ จากชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน

เพื่อให้การสร้างเครือข่ายหรือความร่วมมือกันระหว่างสถานักเรียนมีประสิทธิภาพสามารถนำแนวทางหรือขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการทำงานได้ตามกระบวนการสำรวจและวิเคราะห์สภาพของทีมงาน ดังนี้

ก่อนที่ทีมงานจะเริ่มปฏิบัติงาน จะต้องมีการสำรวจและวิเคราะห์สภาพของทีมงานซึ่งสมาชิกจะร่วมกันวิเคราะห์สภาพของทีมงาน โดยใช้เวลาหาความรู้จักซึ่งกันและกันทำความเข้าใจร่วมกันถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของทีมงานตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคที่จะต้องเผชิญ

การกำหนดเป้าหมายร่วมของทีมงาน เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการในการสร้างทีมงานเนื่องจากคุณลักษณะของทีมงานที่ประสบความสำเร็จ คือการมีเป้าหมายที่ชัดเจน สำหรับวิธีการกำหนดเป้าหมายของทีมงานที่นิยมทำกันคือการประชุมระดมสมองสมาชิกของทีมงานให้

ร่วมกันกำหนดเป้าหมายซึ่งจะทำให้สมาชิก ทุกคนมีส่วนร่วม และยังเป็นการตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันของทีมงานที่มีต่อเป้าหมายของทีม

การที่คนจำนวนหนึ่งที่มีทักษะต่างกัน มาทำงานร่วมกันและกำหนดเป้าหมาย หรือแนวทางรวมถึงรับผิดชอบร่วมกันเป็นทีม จะต้องสร้างความเข้าใจและความมุ่งมั่นร่วมกันภายในทีมงาน เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จร่วมกัน ดังนั้น การพัฒนาทีมงาน (Teamwork) ควรประกอบด้วย

T = Trust ความไว้วางใจกัน

E = Empathy ความเห็นอกเห็นใจเกื้อกูลกัน

A = Agreement มีความเห็นทิศทางเดียวกัน

M = Mutual Benefit ผลประโยชน์ร่วมกัน

W = Willingness ความเต็มใจในการทำงานร่วมกัน

O = Opportunity ให้โอกาสแสดงความสามารถ

R = Recognition ให้การยอมรับซึ่งกันและกัน

K = Knowledge แลกเปลี่ยนใช้ความรู้ร่วมกัน

ในกระบวนการสร้างเครือข่ายจะต้องเกิดการทำงานร่วมมือกันและพัฒนารูปแบบการทำงานเพื่อให้เกิดผลเพื่อพัฒนาทีมงานตามองค์ประกอบข้างต้น และการทำงานเป็นทีมนี้ Dennis A. Romig (1996) ยังได้อธิบายถึงลักษณะที่จำเป็นของการทำงานเป็นทีม โดยใช้รูปแบบ 5C ดังนี้:

1. Communication พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร ในการทำงานเป็นทีมควรพัฒนาโครงสร้างทีมงานให้มีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสมาชิกในทีม โดยเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง เพื่อให้สมาชิกในทีมเกิดการรับฟังกัน เข้าใจตรงกัน และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เข้าใจถึงปัญหาของงานที่เกิดขึ้น และสามารถช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ การติดต่อสื่อสารต้องเปิดเผย และสนับสนุนให้สมาชิกในทีมได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยสมาชิกในทีมควรมีความคิดที่หลากหลายในงาน ซึ่งจะทำให้งานนั้น ๆ มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

2. Coordination พฤติกรรมการร่วมมือกันในงานของสมาชิกในทีมเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของการทำงานเป็นทีม สมาชิกในทีมควรช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในการทำงานและการแก้ไขปัญหา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทีม โดยมีการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเพื่อให้สมาชิกในทีมร่วมกันตัดสินใจ

3. Cooperation พฤติกรรมการประสานงาน สมาชิกในทีมควรมีการประสานงานกันในการทำงาน โดยมีการประชุมทีม มีการวางแผนที่เหมาะสมในการทำงานที่ได้รับ

มอบหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การประสานงาน ต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน

4. Creative Breakthrough พฤติกรรมการมีความคิดสร้างสรรค์ สมาชิกในทีมควรมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมการทำงานหรือการแก้ไขปัญหา ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ทำให้เกิดกระบวนการคิดใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้จริง เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นำไปปรับปรุง พัฒนา ต่อยอด และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

5. Continuous Breakthrough พฤติกรรมการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องคือการพัฒนางานและปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อลดระยะเวลาในการทำงาน ปรับปรุงคุณภาพงาน และออกแบบงานใหม่ให้เหมาะสมมากขึ้น การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องช่วยให้สมาชิกในทีมได้เรียนรู้จากข้อผิดพลาด และได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มเติม

3. กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม เป็นกิจกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ได้รวบรวมความคิดเห็น วิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ จากสมาชิกอย่างทั่วถึง สมาชิกผู้ร่วมประชุมต้องรับบทบาท หน้าที่ของตน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการเสนอความคิดที่ทำให้เกิด อาจจัดกิจกรรมโดยนำนักเรียน ไปสังเกตการณ์หรือเข้าร่วมประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด เทศบาล หรือจัดสถานการณ์จำลอง จัดประชุม โดยกำหนดองค์ประกอบการประชุม ดังนี้

- 1) ประธาน ทำหน้าที่ผู้ดำเนินการประชุมให้ดำเนิน ไปอย่างราบรื่น ควบคุมประเด็นรักษาเวลา กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วม ขยายความคิดเห็นให้ที่ประชุมได้รับรู้
- 2) เลขานุการ บันทึกประเด็นสำคัญในการประชุม อำนวยความสะดวกและประสานงาน
- 3) องค์ประชุม ร่วมกันแสดงความคิดเห็น
- 4) วาระการประชุม เรื่องที่ต้องพิจารณาในการประชุม
- 5) รายงานการประชุม บทสรุปเนื้อหาในการประชุม ประธานจะเป็นผู้ดำเนินการประชุม
- 6) วิธีประชุม ตามระเบียบวาระการ โดยมีแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รับบทบาทของประธาน หรือผู้นำการประชุมที่ดี ดังนี้
 1. เปิดประชุม สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองด้วยการพูดทักทายพร้อมอากัปกริยาที่แสดงความเป็นมิตร เช่น ยิ้ม ท่าทีกระฉับกระเฉง

2. นำเรื่องเข้าสู่วาระการประชุม โดยแจ้งวัตถุประสงค์และข้อมูล รายละเอียดของการประชุม ครั้นนั้นให้ทราบ เพื่อให้ทุกคนทราบถึงเหตุผลที่ต้องเข้าประชุมในครั้งนี้ และความมุ่งหวังของความสำเร็จในการประชุมครั้งนี้ตั้งแต่ต้น

3. กระตุ้นให้ทุกคนอภิปรายแสดงความคิดเห็น เพราะจุดประสงค์หลักของการประชุม คือการแสวงหาเหตุผล ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นจากมวลสมาชิกให้มากที่สุด เพื่อจะนำข้อมูลเหล่านี้ มาใช้ในการตัดสินใจในแนวทางที่ถูกต้องที่สุด เน้นให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น

4. วางตัวเป็นกลาง ผู้นำในการประชุมที่หน้าที่ในการดึงความคิดของสมาชิกออกมาให้ได้มากที่สุด ไม่ควรที่จะแสดงความคิดเห็นส่วนตัวออกมา นอกจากจะเป็นผู้คอยจับประเด็น ชี้แจงข้อเท็จจริง ชี้แนวทางที่จะให้สมาชิกสามารถดำเนินการอภิปรายได้อย่างต่อเนื่อง และสรุปการอภิปรายในแต่ละ ขั้นตอน

5. มีความยุติธรรม มองเห็นความสำคัญของการเสนอความคิดเห็นของสมาชิก ทุกคนไม่สนับสนุนพวกใดพวกหนึ่ง โดยเฉพาะยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของสมาชิกทุกคนที่แสดงออกมา

6. ควบคุมการประชุมให้อยู่ในประเด็น เป็นไปตามวาระ ในขณะที่ดำเนินการประชุมอาจจะ มีสมาชิกบางคนที่อภิปรายนอกเรื่องหรือพยายามที่จะหนีว่การประชุมให้ล่าช้า ประธาน จะต้องมีความพรึบที่จะนำเรื่องให้เข้าสู่ประเด็นได้ดังเดิม และพยายามให้มีการตัดสินใจในแต่ละเรื่อง แต่ละวาระให้เสร็จสิ้นก่อนที่จะนำวาระต่อไปมาพิจารณา

7. สามารถควบคุมความประพฤติของสมาชิกในขณะที่ประชุม อาจมีสมาชิกที่ละเมิดมารยาทที่ดีในการประชุม ประธานจะต้องจัดการกับพฤติกรรมเหล่านั้นของ สมาชิกให้ได้ เพื่อการรักษากฎเกณฑ์และระเบียบของการประชุมให้การประชุมดำเนินไปด้วยดี

8. ให้ความสนใจต่อการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก ไม่ควรที่จะละความสนใจไปทำงานอื่น ในขณะที่ประชุมถ้าไม่มีงานเร่งด่วนจริง ๆ

9. พยายามสร้างบรรยากาศในที่ประชุม ถ้าสมาชิกเคร่งเครียดตามหัวข้อที่กำลังอภิปราย อาจจะให้มีการให้หยุดการอภิปรายบางเป็นบางช่วงหรือพยายามสร้างอารมณ์ขันให้ทุกคน ระดมความคิดอย่างจริงจัง แต่ก็สนุกสนาน

10. สรุปประเด็นการประชุมเป็นระยะ ๆ เมื่อมีการอภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานควรจะสรุป เรื่องที่อภิปรายให้ชัดเจนเพื่อให้สมาชิกติดตามการประชุมได้ทันและ

ทราบความก้าวหน้า ของการประชุมเป็นระยะ ๆ และเมื่อพิจารณาหมดทุกวาระก็ควรจะสรุปรวมทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง

11. รู้จักแก้ปัญหาภาวะชะงักงันในที่ประชุม เมื่อที่ประชุมเกิดความเงียบ เนื่องจากการป้อนคำถามของประธาน ในตอนแรกประธานควรปล่อยให้เงียบสัก 2-3 นาที เพราะทุกคนกำลังใช้ความคิด มีฉะนั้นที่ประชุมจะเกิดความเครียดเพราะความเงียบที่ยาวนานจะทำให้เกิดความสับสน กังวล

12. พยายามรักษาระเบียบของที่ประชุมไว้ ให้มีการพูดทีละคน และขออนุญาตประธาน ก่อนพูดทุกครั้ง อย่าปล่อยให้มีการพูดเป็นกลุ่มย่อย เพราะจะเป็นมูลเหตุแห่งความขัดแย้ง ขาดระเบียบวินัย

13. รักษาเวลาในการประชุม ประธานจะต้องวางแผนเกี่ยวกับระยะเวลาของการพิจารณา แต่ละวาระก่อนที่จะเปิดประชุม โดยพยายามจัดเวลาในการพิจารณาแต่ละวาระให้เหมาะสมกับเวลา ทั้งหมด

14. ปิดประชุมด้วยดี การปิดประชุมเป็นระยะที่สำคัญของการประชุมที่สุด ประธานจะต้องสรุป รวมสิ่งที่ได้รับจากการประชุมครั้งนี้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นข้อตกลง การตัดสินใจ หรือมติของที่ประชุม เพื่อให้ทุกคนได้เห็นผลของการประชุมครั้งนี้ และเป็นการเน้นความเข้าใจของทุกคน

15. ติดตามผลการประชุม โดยทั่วไปแล้ว เมื่อการดำเนินการประชุมเสร็จ หน้าที่ของประธานที่สำคัญประการสุดท้ายก็คือจะต้องส่งรายงานการประชุมไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน แล้วคอยติดตามผลการปฏิบัติ

4. กิจกรรมการสร้างจิตอาสา/สำนักสาธารณะ โดยมีหลักสำคัญของกิจกรรมการสร้างจิตอาสา เป็นกิจกรรมที่ต้องการจะช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน ควรเป็น กิจกรรมที่มนุษย์ได้เรียนรู้กับมนุษย์ให้มากที่สุด จะทำให้เข้าใจ ชีวิตได้มากขึ้น เช่น การออกค่ายพัฒนาชุมชนไปช่วยเหลือ พัฒนาชุมชน หรือช่วยเหลือคนพิการ ผู้สูงอายุ หรือฝึกวิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหาสังคมที่ได้จากการชมรายการโทรทัศน์ เช่น รายการวงเวียนชีวิต แล้วนำมาอภิปราย หาข้อสรุปนำไปสู่ ประเด็นความเห็นใจอยากจะเข้าไปช่วยเหลือ ซึ่งอาจนำไปสู่การจัดทำโครงการจิตอาสาโดยสถานักเรียนต่อไป

5. กิจกรรมเสนอแนะ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานักเรียน เพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงาน โดยทุกฝ่ายเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังนั้น ฝ่ายบริหารควรสร้างความตระหนัก กำหนด บทบาทให้สถานักเรียนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมของสถานศึกษาตามครรลองที่ถูกต้อง ซึ่งอาจจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- 1) กิจกรรมฝึกทักษะการวิเคราะห์ข่าว เหตุการณ์โดยเฉพาะ สถานการณ์ทางการเมือง และปัญหาสังคม อย่างสม่ำเสมอ
- 2) กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำโครงการศึกษาปัญหาและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อเรียนรู้ชุมชนและ สร้างความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม สร้างสำนึกสาธารณะสำนึกรักบ้านเกิด
- 3) กิจกรรมค่ายอาสาเพื่อร่วมกันช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ หรือผู้ประสบภัยพิบัติในโอกาสต่าง ๆ
- 4) เป็นอาสาสมัครช่วยงานการเลือกตั้งในท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง
- 5) นำสภานักเรียนออกสู่ชุมชน เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด เอดส์ การใช้ความรุนแรงในครอบครัวและอื่น ๆ
- 6) กิจกรรมรวมกลุ่มกับชาวบ้าน ทำโครงการต่าง ๆ เช่น การออมทรัพย์ การหารายได้ การพัฒนาอาชีพ การจัดการ ทรัพยากรในท้องถิ่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น
- 7) กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการ ช่วยเหลือ/แก้ปัญหา ให้กับเพื่อน ๆ ในโรงเรียนโดยกำหนดกฎกติกาเพื่อการอยู่ร่วมกัน ในสังคมโรงเรียน
- 8) กิจกรรมการนำนักเรียนไปศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด เทศบาลเพื่อเตรียมคนไปสู่การเมืองท้องถิ่น
- 9) กิจกรรมสร้างเสริมความเป็นประชาธิปไตย โดยจัดหาหนังสือประเภทเรื่องสั้น ประวัติชีวิตบุคคลสำคัญ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เพื่อเป็นการปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตยแก่นักเรียน

ตารางที่ 1 กิจกรรมสถานักเรียน จากการวิเคราะห์งานวิจัย

กิจกรรมสถานักเรียน	สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน (2558a)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน (2566)	สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน (2558b)	วิระศักดิ์ วงศ์นาแค และ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2563)	บุษรา บุญรักษ์ และ มานิตย์ อาษานอก (2565)	มะลิวัลย์ โยธารักษ์ (2566)	ความถี่
1. กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ	✓			✓	✓	✓	4
2. กิจกรรมการสร้างเครือข่าย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม	✓	✓	✓	✓	✓		5
4. กิจกรรมการสร้างจิตอาสา/สำนักสาธารณะ		✓		✓	✓	✓	4
5. กิจกรรมเสนอแนะ				✓	✓		2
6. กิจกรรมพัฒนาบทบาท/หน้าที่	✓	✓	✓		✓		4
7. กิจกรรมพัฒนาทีมงาน	✓						1
8. กิจกรรมการส่งเสริมประชาธิปไตย	✓	✓	✓			✓	4
9. กิจกรรมบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้		✓	✓	✓			3

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์กิจกรรมสถานักเรียนที่มีการดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า มีประเด็นที่สอดคล้องกันหลายประการ ผู้วิจัยจึงได้รวมกิจกรรมสถานักเรียนที่คล้ายกันได้ด้วยกันและเลือกกิจกรรมที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผลการสังเคราะห์กิจกรรมสถานักเรียนสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ 2) กิจกรรมการสร้างเครือข่าย 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม 4) กิจกรรมการสร้างจิตอาสา/สำนักสาธารณะ. 5) กิจกรรมเสนอแนะ

2.5 การประเมินผลสถานักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ได้กำหนดองค์ประกอบในการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมสถานักเรียนสามารถตรวจสอบการประเมินผลได้โดยยึดแนวทางการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 การส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยพิจารณาจาก

- มีแผนงานโครงการส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน
- มีระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียนตามแนวทางการ

ดำเนินงานของ สพฐ.

- มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน/ครูที่ปรึกษากิจกรรมสถานักเรียน
- มีการประชุม/วางแผนการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานักเรียน
- มีห้อง/สถานที่ปฏิบัติกิจกรรมของสถานักเรียน
- มีการอบรม/พัฒนาคณะกรรมการสถานักเรียน
- มีกระบวนการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานจากสมาชิกรุ่นพี่
- มีการประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของการส่งเสริมประชาธิปไตย

ของสถานศึกษา

1.2 ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย โดย

พิจารณาจาก

- มีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสถานักเรียน
- มีกระบวนการรับสมัครตัวแทนนักเรียน
- มีการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร
- มีการเลือกตั้งตัวแทนนักเรียน ทุกคนมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการประชาธิปไตย
- มีการประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ

1.3 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน โดยพิจารณาจาก

- มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนเป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียน

- มีแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนเป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียน

- มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียนเป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียน
- มีคู่มือการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนตามแนวทางการดำเนินงานของ สพฐ.

1.4 การบูรณาการกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้กับสถานักเรียน โดยพิจารณาจาก

- การบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

- (1) การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
- (2) การจัดตั้งชุมชน/ชมรม
- (3) การประชุม
- (4) การลงมือปฏิบัติกิจกรรม
- (5) การประเมินผล
- (6) การรายงานผล

2.2 สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตยสอดคล้องตามหลักคาวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม

- (1) คาวธรรม เช่น การทำความเคารพ ยิ้ม ไหว้ ทักทาย ฯลฯ
- (2) สามัคคีธรรม เช่น การร่วมมือ ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ฯลฯ
- (3) ปัญญาธรรม เช่น การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา การรับฟังความคิดเห็น

ของผู้อื่น

2.3 สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามคุณลักษณะ 3 ประการ

- (1) ความพอประมาณ
- (2) ความมีเหตุผล
- (3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

2.4 สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/พัฒนานักเรียนให้มี
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ

- (1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- (2) ซื่อสัตย์สุจริต
- (3) มีวินัย
- (4) ใฝ่เรียนรู้
- (5) อยู่อย่างพอเพียง
- (6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- (7) รักความเป็นไทย
- (8) มีจิตสาธารณะ
- (9) กตัญญู

2.5 สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็ก 4 ประการ

- (1) สิทธิที่จะมีชีวิต
- (2) สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง
- (3) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา
- (4) สิทธิที่จะมีส่วนร่วม

2.6 สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลักคนไทย
12 ประการ

- (1) รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- (2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน
- (3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
- (4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน
- (5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย
- (6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น
- (7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ฯ
- (9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว
- (10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัส ฯ
- (11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ฯ
- (12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม ฯ

2.7 สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/สนับสนุนการเลือกตั้งสภานักเรียน/รณรงค์ เผยแพร่ความรู้/มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ดังนี้

- (1) การรณรงค์/เผยแพร่ความรู้การเลือกตั้งสู่โรงเรียนท้องถิ่นหรือระดับชาติ
- (2) การเลือกตั้งสภานักเรียน
- (3) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นหรือระดับชาติ

2.8 สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมโดยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติภายใต้เงื่อนไข 6 ประการ

- (1) หลักนิติธรรม
- (2) หลักคุณธรรม
- (3) หลักความโปร่งใส
- (4) หลักความมีส่วนร่วม
- (5) หลักความรับผิดชอบ
- (6) หลักความคุ้มค่า

2.9 สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียน/ชุมชน

2.10 สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุปและรายงานผล การจัดโครงการ/กิจกรรม การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนอย่างชัดเจนในรอบ 1 ปีการศึกษาที่ผ่านมา

องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน /องค์กรภาครัฐและเอกชนจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- 3.1 มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย
- 3.2 มีการทำงานระหว่างสถานักเรียนกับเครือข่ายต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากร (จากชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน) ในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน
- 3.3 สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประจำปีไทย
- 3.4 สถานักเรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ

องค์ประกอบที่ 4 ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน 2 ตัวบ่งชี้ คือ

4.1 มีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนที่เป็นเลิศ (Best Practice) วิธีการทำงานที่ดีที่สุดในเรื่องนั้น ๆ มีนวัตกรรม ระบบบริหาร วิธีการ ให้บรรลุเป้าหมายระดับสูงสุด ปฏิบัติต่อเนื่องมีหลักฐาน สนับสนุนแสดงถึงผลงานหรือความสำเร็จของสถานักเรียน

4.2 มีผลงานดีเด่น รางวัลของสถานักเรียน สูงสุดเพียงรางวัลเดียว

2.6 ประโยชน์ของการจัดตั้งสถานักเรียน

อรรณพ พนาพันธ์ (2518) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดตั้งสถานักเรียนไว้ซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้

1. เป็นการฝึกหัดนักเรียนให้ได้ทดลอง เป็นที่ฝึกฝนตนเองในการทำงานร่วมกับหมู่คณะ
2. เป็นการฝึกหัดอบรมในการออกความคิดเห็นของนักเรียน
3. เป็นการฝึกหัดให้รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
4. เป็นห้องทดลองปฏิบัติการเรื่องประชาธิปไตย
5. เป็นสถานีกกลางของการจัดกิจกรรมนักเรียน
6. เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถให้ปรากฏ
7. เป็นการช่วยให้มีการประสานงาน เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับนักเรียน
8. เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะ และความสามารถของนักเรียน
9. เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีอิสระในการเรียนที่จะเลือกสิ่งที่ตนสนใจ และเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมต่าง ๆ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

3.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ คือ การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการของบุคคลสองฝ่าย คือ ผู้ที่สัมภาษณ์ กับผู้ให้สัมภาษณ์ หรือผู้ให้ข้อมูล โดยผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้ขอข้อมูลส่วนผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ให้ข้อมูลผ่านการสนทนาแบบสองทางและแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน และสนับสนุนการให้ความหมายของการสัมภาษณ์เป็นการพูดคุยหรือสนทนาระหว่างสองคนของพรพิมล ข้าเพชร และคณะ (2564) ที่กล่าวว่า การสัมภาษณ์ คือ การพูดคุยระหว่างคนสองคนหรือมากกว่า เป็นการพูดคุยสองทาง เป็นการหาความหมายร่วมกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ โดยที่ผู้สัมภาษณ์จะสร้าง

ความสนิทสนมคุ้นเคย เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์สามารถอธิบายเรื่องได้ใน ระดับที่ลึกยิ่งขึ้น โดยสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์โดยไม่มีแนวคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และการสัมภาษณ์โดยมีแนวคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งวรรณวิชนี ถนอมชาติ และคณะ (2563) ได้อธิบายการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ว่าเป็นการวิจัยที่เริ่มต้นด้วยปัญหาหรือคำถามหรือโจทย์การวิจัย มีหลักในการวิจัยที่หลากหลาย เช่น แบบบรรยาย แบบศึกษาปรากฏการณ์ แบบการศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎี แบบการศึกษาวัฒนธรรม แบบกรณีศึกษาแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยมีส่วนร่วม สามารถเก็บข้อมูลได้จากหลายแหล่ง เช่น แบบสอบถามปลายเปิด การสังเกต เข้าร่วม ทั้งเข้าร่วมและสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูลแบบเชิงคุณภาพจาก เอกสารจาก บันทึก หลักฐาน ภาพ โสตทัศนูปกรณ์สื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ และทางโทรศัพท์

ดังนั้น การสัมภาษณ์ จึงเป็นการสนทนาที่เหมาะสมแก่การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบตัวต่อตัว พูดคุยกับสองฝ่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในประเด็นคำถามที่ต้องการจะศึกษา และยังเป็นการสร้าง ความคุ้นเคยสนิทสนมกับผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ดี ทำให้การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างราบรื่น

3.2 ความสำคัญของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือและขั้นตอนที่สำคัญในการได้มาซึ่งข้อมูลที่สำคัญ ช่วยให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ง่ายและตรงประเด็นตามข้อคำถามที่ต้องการ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2550) ที่กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการสอบสัมภาษณ์ ว่าเป็นกระบวนการที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล โดยมีฝ่ายถามและฝ่ายที่ตอบ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการสัมภาษณ์ ดังนั้นแล้วการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ทำให้องค์กรหรือผู้ที่ทำการวิจัยได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ถูกสัมภาษณ์ นอกเหนือจากการเก็บข้อมูลแล้ว ยังทำให้เห็นพฤติกรรมต่าง เช่น การแต่งกาย บุคลิกภาพ กริยาท่าทาง การพูด การฟัง อารมณ์ ทัศนคติ ความเชื่อและอื่น ๆ ได้ชัดเจน

กัญจนวลัย นนทแก้ว แพร์รี่ และ จำเนียร จวงตระกูล (2563) ได้กล่าวว่าการวิจัยเชิงคุณภาพมีความสำคัญในเรื่องของการจัดการข้อมูลในการวิจัย เพราะย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของนักวิจัยและโยงไปถึงประสิทธิภาพของโครงการวิจัย จึงมีความจำเป็นที่นักวิจัยจะต้องจัดระบบการจัดการข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบและสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล สามารถทำการจัดระบบการจัดการข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถอาศัยหลักการและวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอมานี้เป็นแนวทางในการจัดระบบการจัดการข้อมูลวิจัย จึงสมควรจัดระบบการจัดการข้อมูลให้สอดคล้องกับสมรรถนะของตนและมีความเหมาะสมกับโครงการวิจัยของตนเพื่อให้การดำเนินการวิจัยสามารถดำเนินการไปได้โดยมี

ข้อมูลเพื่อใช้ในการดำเนินการให้เกิดผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และการดำเนินการวิจัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

พรพิมล ขำเพชร และคณะ (2564) กล่าวถึงข้อจำกัดที่ผู้วิจัยต้องระมัดระวังในการดำเนินการวิจัย ในหัวข้อดังนี้

- ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ถูกสัมภาษณ์ และความไว้วางใจ อาจมีผลต่อการให้ข้อมูล
- การที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สนใจมิติของเวลา อาจหลงลืมเล่าบางอย่าง หรือคิดว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญอย่างที่คุณสัมภาษณ์มองเห็น และไม่เอ่ยถึงทำให้เกิดการละทิ้งรายละเอียดต่าง ๆ
- ต้องระวังไม่ใส่ความคิดของตนเองลงไปในการคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์
- สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก (ใช้เวลา งบประมาณ และพลังงานมาก)
- ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเชื่อถือได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความเต็มใจของผู้ถูกสัมภาษณ์
- ความสำเร็จในการเก็บข้อมูลวิธีนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สัมภาษณ์
- การสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับสภาพทางอารมณ์ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการบิดเบือนได้
- การสัมภาษณ์บางครั้งขึ้นอยู่กับทัศนคติที่ทันใดและความจำของผู้ถูกสัมภาษณ์ ทำให้ ข้อมูลอาจผิดพลาดได้

ดังนั้นข้อมูลในการสัมภาษณ์จึงช่วยในการตัดสินใจประกอบกับผลการสัมภาษณ์ในประเด็นที่ตั้งขึ้นมาได้ว่ามีความน่าเชื่อถือและถูกต้องครบถ้วนมากเพียงใด

3.3 ประเภทของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพมีทั้งที่เป็นแบบมีโครงสร้างน้อยหรือเป็นแบบกึ่งโครงสร้างหรือแบบเชิงลึก ซึ่งจำเนียร จวงตระกูล et และคณะ (2564) ได้กล่าวว่า การสัมภาษณ์สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

แบบที่หนึ่ง ต้องใช้ทักษะในการสัมภาษณ์สูง เนื่องจากเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีรูปแบบตายตัว มีความยืดหยุ่นสูงตามสถานการณ์และเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีการตั้งคำถามล่วงหน้า ผู้สัมภาษณ์มีความเป็นอิสระ แต่ข้อมูลที่ได้มาจะมีความแตกต่าง ทำให้ยากต่อการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา

แบบที่สอง เป็นแบบที่มีแนวทางในการสัมภาษณ์ โดยนำแนวการสัมภาษณ์มาใช้เป็นเครื่องมือ มีการกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์และจัดทำคำถามล่วงหน้า โดยลำดับคำถามก่อนหลังได้ตามสถานการณ์ การสัมภาษณ์แบบนี้สามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าแบบกึ่งโครงสร้างและเป็นที่ยอมรับในการใช้ โดยเฉพาะนักวิจัยที่ยังไม่มีประสบการณ์มาก

แบบที่สาม เป็นแบบที่มีรูปแบบเป็นมาตรฐาน คือ มีการจัดทำแนวการสัมภาษณ์ล่วงหน้าเช่นเดียวกับแบบที่สอง แต่คำถามและคำพูดจะถูกกำหนดตายตัว เปลี่ยนแปลงไม่ได้ในแต่ละสถานการณ์ มีข้อดีที่ข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกันได้ในการสัมภาษณ์หลายคน แต่เป็นวิธีการที่ขาดความยืดหยุ่น

แบบที่สี่ เป็นรูปแบบคำถามปลายปิดมีคำตอบให้เลือก ซึ่งมีข้อดีคือง่ายต่อการจัดหมวดหมู่และประเภทในการเปรียบเทียบข้อมูล แต่คำตอบที่ได้นั้นอาจจะไม่ตรงกับความจริงที่ผู้ตอบต้องการ เพราะคำถามนั้นเหมือนถูกบังคับให้เลือกตอบตามที่ผู้วิจัยกำหนด การสัมภาษณ์แบบนี้จึงไม่เหมาะกับการวิจัยเชิงคุณภาพ แต่สามารถนำมาใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณในรูปแบบแบบสอบถามได้

จะเห็นได้ว่า รูปแบบของการสัมภาษณ์นั้นสามารถดำเนินการได้ในหลายรูปแบบตามความเห็นควรและเหมาะสมของผู้วิจัยในการเลือกใช้กับกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย ทำให้สามารถนำรูปแบบขั้นตอนและวิธีในการดำเนินการสัมภาษณ์ในแต่ละรูปแบบมาช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยได้เป็นอย่างดี โดยอาจจะกำหนดรูปแบบข้อคำถามไว้ก่อนเพื่อให้ดำเนินการสัมภาษณ์ได้ง่าย หรือเป็นการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของการสัมภาษณ์ของ พรพิมล ขำเพชร และคณะ (2564) ที่ได้มีการแบ่งการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพไว้ 2 ลักษณะ คือ

1) การสัมภาษณ์โดยไม่มีแนวคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เป็นการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการที่ไม่มีการกำหนดข้อคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อนล่วงหน้า เป็นการพูดคุยที่มีความยืดหยุ่นสูง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เป็นอย่างดี

2) การสัมภาษณ์โดยมีแนวคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ในลักษณะนี้จะเป็นการกำหนดแนวทางไว้ว่าจะพูดคุยกันในทุกข้อใดบ้าง ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะสามารถควบคุมสถานการณ์และทิศทางในการสัมภาษณ์ได้พอสมควร ทำให้ไม่เสียเวลาในการพูดคุยนอกเหนือจากข้อมูลที่ต้องการ

ซึ่งวิธีการสัมภาษณ์ที่นิยมใช้กันทั่วไป มีอยู่ดังนี้

1.1 การสัมภาษณ์จากผู้ให้คำตอบโดยตรง เป็นวิธีการที่ส่งเจ้าหน้าที่หรือพนักงานออกไปสัมภาษณ์ผู้ให้คำตอบ และบันทึกคำตอบลงในแบบสอบถาม ทำให้การสนทนาชักถามและโต้ตอบแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งผู้สัมภาษณ์ควรมีมนุษยสัมพันธ์ค่อนข้างสูง วิธีการสัมภาษณ์มีรูปแบบหลักอยู่ 2 ประเภท คือ

1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นกรอบของคำถาม ประเด็นคำถามที่กำหนดขึ้นไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน หรือมีการเรียงลำดับก่อนหลังไว้อย่างดี ซึ่งเป็น

วิธีการที่ง่ายสำหรับการนำเสนอผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและเหมาะสมกับผู้สัมภาษณ์ที่ยังไม่มีประสบการณ์มากพอ

2) การสัมภาษณ์แบบใช้แบบสอบถามที่ไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ใช้เพียงประเด็นหรือหัวข้อที่กำหนดขึ้นมาอย่างกว้างๆ เพียงประเด็นหลักๆ ส่วนประเด็นย่อยมีการเพิ่มเติมในช่วงระหว่างการสนทนา สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ไม่มีการเรียงลำดับคำถามที่ตายตัว และไม่จำเป็นต้องถามคำถามเหมือนกันทุกคน ทำให้เกิดความยืดหยุ่น และได้ข้อมูลที่หลากหลายและลึกซึ้งในการนำมาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ เหมาะสมกับผู้สัมภาษณ์ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (Enumeration by Telephone) เป็นวิธีการดำเนินการอ่านคำถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามที่อาจทำได้อย่างรวดเร็ว และค่าใช้จ่ายน้อย เพราะไม่ต้องเดินทาง แต่มีขอบเขตจำกัด คือ ใช้ได้เฉพาะผู้ที่มีโทรศัพท์เท่านั้น คำถามที่ถามจะต้องสั้นและเข้าใจง่าย วิธีนี้จึงใช้ในการเก็บรวบรวมที่รายการข้อถามไม่มากนัก ประมาณ 1 – 2 รายการ

1.3 การทอดแบบสอบถามไว้ให้ผู้ตอบกรอกข้อมูลเอง (Self - Enumeration) วิธีนี้พนักงานจะนำแบบข้อถามไปมอบไว้ให้ผู้ตอบ โดยอธิบายถึงวิธีการกรอกเท่าที่จำเป็น ผู้ตอบจะต้องกรอกแบบสอบถามเอง หลังจากนั้นพนักงานจะกลับไปรับแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลในวันที่กำหนด ในขณะเดียวกันพนักงานจะต้องทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนของข้อมูลที่กรอกแล้ว ถ้าผิดพลาดหรือมีข้อมูลไม่ครบถ้วนจะต้องสัมภาษณ์เพิ่มเติม วิธีนี้เหมาะที่จะใช้กับผู้ที่มีการศึกษาพอที่จะอ่าน เขียน เข้าใจคำถามได้ สำหรับประเทศไทยระดับการศึกษาและการให้ความร่วมมือของประชากรยังแตกต่างกันมาก

1.4 การส่งแบบสอบถามให้ผู้ตอบทางไปรษณีย์ (Mailed Questionnaire) เป็นการจัดส่งแบบสอบถาม (Questionnaires) ให้กับกลุ่มเป้าหมาย และให้ผู้ตอบจัดส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับคืนมา วิธีนี้คล้ายกับการ ทอดแบบ แต่ว่างกันตรงที่ส่งแบบทางไปรษณีย์ เป็นวิธีการที่เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

1.5 การส่งทางออนไลน์ เป็นวิธีดำเนินการส่งผ่านทางอีเมล (E-mail) หรือผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ โดยในปัจจุบันการส่งแบบสอบถามลักษณะนี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในวงการ ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลลักษณะนี้เป็นบริการผ่านทางออนไลน์ที่สามารถจัดเก็บเอกสารได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลาและงบประมาณ แสดงการใช้งานแบบเรียลไทม์

3.4 เทคนิคในการสัมภาษณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2550) ได้มีการแนะนำเทคนิคในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการสัมภาษณ์ตั้งแต่ก่อนเริ่มสัมภาษณ์และระหว่างการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ที่ดี ผู้ถูกสัมภาษณ์จะต้องผ่อนคลายไม่ตึงเครียดจนเกินไป เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มาไม่เกิดจากความกดดันและเป็นข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน รวมไปถึงการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ที่ได้มีการยกตัวอย่างไว้ ดังนี้

1. ควรตั้งคำถามที่ง่าย ๆ ไปก่อนแล้วจึงเพิ่มระดับความยาก
2. ใช้คำถามที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนจนเกิดความสับสนในคำถาม
3. ใช้คำถามที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ สั้นกะทัดรัด
4. ใช้คำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงจิตวิทยา
5. อาจมีการถามข้อมูลที่ตรงกับประเด็นคำถาม ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์อื่น ๆ
6. ใช้คำถามปลายเปิดมากกว่า เพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น
7. ใช้คำถามตรวจสอบและติดตามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
8. ปรับคำถามให้เหมาะสมกับเนื้อหาสัมภาษณ์

นอกจากนี้ยังต้องควบคุมการสัมภาษณ์ให้เป็นไปตามขั้นตอน มีความยุติธรรมในการสัมภาษณ์ และมีการจดบันทึกอย่างเปิดเผยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รับทราบในการจดบันทึกด้วย และสอดคล้องกับกัญจนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่ และ จำเนียร จวงตระกูล (2563). เกี่ยวกับการวิจัยที่มีการใช้ข้อมูลที่มีความหลากหลายรูปแบบและมีปริมาณของข้อมูลจำนวนมาก การจัดการข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อช่วยให้การดำเนินการวิจัย ให้ดำเนินไปได้ด้วยดีประสบผลสำเร็จ การจัดการข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการจัดระบบข้อมูลเพื่อให้มีข้อมูลพร้อมใช้งานตลอดเวลาจนเสร็จสิ้นการวิจัยและเป็นหลักฐานในการตรวจสอบหลังจากดำเนินเสร็จสิ้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม

4.1 ความหมายของการจัดการสนทนากลุ่ม

โยธิน แสงวดี (2549) ได้ให้ความหมายของการจัดการสนทนากลุ่ม หรือ Focus Group Discussion ว่าเป็นการจัดให้มีการนั่งสนทนากันระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มคนที่เป็นผู้รู้ ที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ หรือคุณลักษณะภูมิหลังต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกันที่สุดและคาดว่าจะในกลุ่มที่สามารถตอบประเด็นคำถามที่นักวิจัยสนใจศึกษาได้ดีที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับลักษมี คงลาภ (2557) ที่ได้กล่าวว่าการสนทนากลุ่ม คือการจัดให้คนที่เลือกจากประชากรที่ต้องการศึกษา

จำนวนไม่มากนักมาร่วมวงสนทนากัน อาจเลือกผู้เข้าสนทนากลุ่มจำนวน 6 – 12 คน ที่มีลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึง เพื่ออภิปรายพูดคุยกัน โดยมุ่งประเด็นการสนทนาไปยังเรื่องที่สนใจศึกษา โดยมีผู้ดำเนินการสนทนาระหว่างการสนทนามีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบคือ ประเด็นที่ศึกษา ผู้ดำเนินการสนทนา และผู้ร่วมการสนทนา โดยทั้ง 3 องค์ประกอบจะต้องมีความสอดคล้องไปในแนวทางหรือทิศทางเดียวกัน จึงจะประสบความสำเร็จในการสนทนากลุ่ม กล่าวคือ ประเด็นที่ศึกษา เป็นสิ่งที่นักวิจัยสนใจเกี่ยวกับผู้รับสาร และใช้ประโยชน์จากสื่อของผู้รับสาร และการแสวงหาข่าวสารและศึกษาผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งสิ่งที่ควรคำนึงในการเลือกประเด็นที่ศึกษาควรมีความเกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับผู้ร่วมการสนทนา เพื่อให้ตรงประเด็นที่จะศึกษามากที่สุด ผู้ดำเนินการสนทนา มีบทบาทสำคัญเปรียบเสมือนกับต้นเรือ ในการขับเคลื่อนให้การสนทนาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนาและการวางแผนที่ดีมีส่วนช่วยให้ปัญหาระหว่างการสนทนากลุ่มลดลงไปได้

ปัญญา ธีระวิทยเลิศ (2559) ได้กล่าวว่าการสนทนากลุ่มเป็นวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้การกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มขนาดเล็ก อธิบายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นตามประเด็นการสนทนาที่ผู้วิจัยเตรียมการไว้ก่อน ในประเด็นที่เฉพาะเจาะจงตามจุดหมายโดยมีผู้ดำเนินการสนทนา เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงให้แสดงความคิดเห็นอย่างลึกซึ้งและตรงประเด็นซึ่งสอดคล้องกับเก็จนก เอื้อวงศ์ (2562) ที่กล่าวว่าการสนทนากลุ่มเป็นการอภิปรายของบุคคลที่มีความรู้ หรือมีประสบการณ์ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ประเด็นหรือแนวคำถามในการสนทนาที่มีความชัดเจนและการเรียงลำดับเป็นอย่างดี และถือว่าการสนทนากลุ่มว่าเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้รับความนิยม ซึ่งเน้นการสนทนาถกเถียง ซึ่งต้องมีคำถามนำ คำถามหลัก และคำถามเพื่อการสรุป นอกจากนั้นต้องมีเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ได้แก่ ผู้จัดบันทึก และเจ้าหน้าที่บริการทั่วไป ตลอดจนมีอุปกรณ์ สถานที่และการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมแสดงบทบาทเป็นผู้เอื้ออำนวยให้การสนทนาที่มีความราบรื่น จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ชัดว่าการสนทนากลุ่ม มีการนิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการสนทนาที่เฉพาะเจาะจงในประเด็นที่ต้องการศึกษาและมีการจัดการเรียงลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน ตลอดจนการกำหนดผู้เข้าร่วมและบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ เอื้ออำนวยความสะดวกอย่างมากต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่าง ๆ ของงานวิจัย

4.2 ความสำคัญของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระเบียบ และไม่มี ความซับซ้อนมาก ในการดูแลผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม สอดคล้องกับปัญญา อีระวิทย์เลิศ (2559) ที่กล่าวว่า การสนทนากลุ่มเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เสียค่าใช้จ่ายน้อยทำงานง่าย และสามารถใช้ได้กับประเด็นปัญหาที่มีความขัดแย้งกัน และเปราะบางไวต่อความรู้สึก เพราะมีความยืดหยุ่นและสามารถสืบค้นข้อมูลเชิงลึกได้ดี และผู้สนทนากลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ รวมถึง เกจจนก เอื้อวงศ์ (2562) ได้เสริมแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการสนทนากลุ่มไว้อีกว่า การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการที่มีคุณค่าสำหรับการเก็บข้อมูลวิจัย และถือได้ว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะต้นทุนต่ำ ทั้งต้นทุนด้านเวลา และงบประมาณ เช่น ในการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องหนึ่ง อาจต้องสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่ละคน แต่หากใช้การสนทนากลุ่มและกำหนดประเด็นคำถามให้เหมาะสม จะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความซับซ้อน หลากหลายได้ในระยะเวลาที่จำกัดและประหยัดงบในการวิจัย

พรพิมล ข้าเพชร และคณะ (2564) ได้กล่าวถึงหัวใจของการสนทนากลุ่มว่า คือการที่ผู้ร่วมกลุ่มได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นรวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม ทั้งนี้ การใช้วิธีการสนทนากลุ่มสามารถทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากวิธีการจัดกลุ่มสนทนาส่วนใหญ่ผู้ร่วมสนทนาจำนวน 7-10 คน ผู้เก็บข้อมูลหรือผู้ที่สัมภาษณ์จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวงสนทนาทั้งหมดได้แสดงความคิดเห็นหรือซักถามอย่างเสรี วิธีการพูดคุยจะเป็นไปในลักษณะการนั่งสนทนาจับเข่าคุยกันเป็นวงกลมอย่างใกล้ชิด โดยมีจุดเด่นของการสนทนากลุ่ม คือช่วยให้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวนหลายคนได้ในระยะเวลาสั้น และสามารถเสนอผลการศึกษาได้ในเวลาอันจำกัด มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น และใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้หลายแบบ สามารถเลือกใช้ได้ตามต้องการและใช้เสริมกับการวิจัยแบบอื่นก็ได้ ข้อมูลที่ได้เป็นการถกเถียงโต้ตอบกันเองของกลุ่มสนทนา ทำให้มั่นใจในความถูกต้องแม่นยำ มีความน่าเชื่อถือและมีความหลากหลายของข้อมูล ทำให้ได้ประเด็นคำถามใหม่ๆ หรือสมมติฐานใหม่ๆ เพื่อการค้นคว้าศึกษาต่อ โดยปฏิกิริยาของผู้ร่วมวงสนทนาต่อประเด็นที่สนทนา และต่อกันและกัน ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมของผู้เข้าร่วมวงสนทนาที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสนทนากลุ่มเป็นการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิจัยเชิงคุณภาพที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพราะมีต้นทุนในการจัดการที่ไม่สูงมาก มีความคล่องตัวทั้งในเรื่องของการจัดการผู้เข้าร่วม หรือแม้แต่วิธีการยืดหยุ่นในแง่ของหัวข้อในการสนทนาที่สามารถดำเนินการได้ในหลากหลายประเด็น

4.3 ประเภทของการสนทนากลุ่ม

O. Nyumba et al. (2018) ได้อธิบายประเภทของการสนทนากลุ่มไว้ 7 ประเภท ตามรูปแบบการจัดการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. การสนทนากลุ่มแบบเดี่ยว (Single focus group) เป็นการจัดการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดผู้เข้าร่วมสนทนาทั้งหมดและผู้ดำเนินการเป็นกลุ่มเดี่ยว เป็นการสนทนาที่นิยมใช้กัน อย่างแพร่หลายในกลุ่มนักวิจัยและสาขาต่าง ๆ

2. การสนทนากลุ่มแบบสองทาง (Two-way focus group) เป็นการจัดการสนทนากลุ่มโดยใช้กลุ่มผู้เข้าร่วมสองกลุ่ม เป็นกลุ่มผู้ที่แลกเปลี่ยนประเด็นที่กำหนด ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นผู้สังเกตการสนทนาของกลุ่มแรก และอยู่แยกกันไม่สามารถมองเห็นหรือได้ยินการพูดคุยของอีกกลุ่มได้

3. การสนทนากลุ่มแบบผู้ดำเนินการกลุ่ม 2 คน (Dual moderator focus group) เป็นการสนทนากลุ่มที่มีผู้ดำเนินการ 2 คน ร่วมกันในกลุ่ม โดยมีบทบาทแตกต่างกัน เพื่อช่วยในการดำเนินการให้ราบรื่นและทำการสนทนาได้อย่างครบถ้วน ในทุก ๆ ประเด็น

4. การสนทนากลุ่มแบบผู้ดำเนินการ 2 คน มีประเด็นโต้แย้งกัน (Dueling moderator focus group) เป็นการสนทนากลุ่มที่มีผู้ดำเนินการกลุ่ม 2 คน ซึ่งถูกกำหนดให้มีความเห็นขัดแย้งกันในประเด็นการสนทนา การดำเนินการสนทนาแบบนี้ช่วยให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยและได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

5. การสนทนากลุ่มแบบผู้ดำเนินการกลุ่มมาจากผู้เข้าร่วม (Respondent moderate focus group) เป็นการสนทนากลุ่มที่มีการเปิดรับสมัครจากผู้เข้าร่วมขึ้นมารับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มชั่วคราว ซึ่งการทำในลักษณะนี้ จะส่งผลต่อการให้คำตอบ และอาจจะมีโอกาสได้คำตอบในรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากการที่มีผู้ดำเนินการสนทนาที่ไม่ใช่สมาชิกในกลุ่ม

6. การสนทนากลุ่มแบบกลุ่มขนาดเล็ก (Mini focus group) ในบางสถานการณ์ อาจจะมีการเข้าร่วมของบุคคลที่มีจำนวนน้อยและเข้าถึงยาก แต่อาจจะต้องมีการกำหนดประเด็นในรูปแบบของการสนทนากลุ่มด้วย ในลักษณะนี้ผู้วิจัยก็สามารถจัดการประชุมเล็ก ๆ ระหว่างคนสองถึงห้าคนได้ กลุ่มที่จัดการสนทนากลุ่มแบบนี้มักจะเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีความรู้เฉพาะเรื่องนั้น ๆ

7. การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ (Online focus group) เป็นการสนทนากลุ่มที่อาศัยในการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ มาช่วยในการดำเนินการ ทั้งการประชุมทางโทรศัพท์ การใช้ห้องสนทนา แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการที่จะต้องดำเนินการประชุมเฉพาะผู้ที่เข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต และอาจจะมีปัญหาทางเทคนิคระหว่างการสนทนาได้

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสนทนากลุ่มมีรูปแบบวิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยต้องการเลือกเพื่อให้เหมาะกับรูปแบบของข้อคำถาม ลักษณะของผู้เข้าร่วม หรือความสะดวกของการดำเนินการวิจัย ก็เป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจเลือกลักษณะของการสัมภาษณ์

4.4 เทคนิคในการดำเนินการสนทนากลุ่ม

วิธีการสร้างแนวคำถามและการกำหนดประเด็นปัญหา หากผู้วิจัยต้องการให้ผู้ที่ให้ข้อมูลหรือผู้ที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม สามารถให้คำตอบแก่นักวิจัยได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา จะต้องมีการศึกษาการเขียนแนวของคำถามและตัวแปรต่าง ๆ ดังที่ โยธิน แสงวดี (2549) กล่าวถึงแนวในการตั้งคำถามที่ทุกข้อจะต้องประกอบด้วยตัวแปรแล้วนำมาสร้างเป็นคำถาม ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาชัดเจนที่สุด คือนำวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแต่ละข้อไปจำแนกเป็นตัวแปรแล้วสร้างเป็นคำถามย่อย ๆ โดยมีหลักเกณฑ์ว่าคำถามแต่ละคำถามต้องตั้งสมมุติฐานย่อย ๆ ไว้ในตัวเอง ว่าทำไมเป็นอย่างนี้ เพราะอะไร ทำไม อย่างไร เขียนคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อที่จะให้ได้คำตอบออกมาในเชิงเป็นเหตุเป็นผล และควรจะมีการเรียงคำถามจากคำถามที่เบา ๆ ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนา แล้วจึงวกเข้าสู่คำถามหลักหรือคำถามประเด็นหลักของการศึกษา แล้วจึงไปจบลงที่คำถามเบา ๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในการสนทนา เพราะจะเป็นการผ่อนคลายความคิดและสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองในวงสนทนามากยิ่งขึ้น

ปัญญา ธีระวิทยเลิศ (2559) ได้ให้วิธีการเกี่ยวกับการสนทนากลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มเข้าร่วมประชุมควรเลือกกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น เป็นเกษตรกรเหมือนกันหรือเป็นข้าราชการ ไม่ควรเลือกบุคคลหลายกลุ่มที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมากมาร่วมประชุม เช่น เลือกผู้ปกครองนักเรียนและครูมาประชุมพร้อมกันในคราวเดียวกันเพราะจะทำให้ไม่สามารถสรุปประเด็นได้เพราะข้อมูลที่ได้มีความขัดแย้งกันอย่างมาก เช่น เยาวชนอาจเสนอให้ความเห็นว่าร้านเกมในชุมชนมีจำนวนน้อยไปไม่เพียงพอ ผู้ปกครองอาจคิดว่าร้านเกมมีมากไปทำให้เยาวชนไปมั่วสุมในร้านเกม ซึ่งความขัดแย้งทางข้อมูลเหล่านี้จึงไม่สามารถลงข้อสรุปได้

2. ไม่ควรเลือกบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นอื่น ๆ เข้ามาประชุมด้วย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสนทนาทำให้การแสดงออกของบุคคลอื่น ๆ ถูกจำกัดข้อเท็จจริงที่สำคัญ จึงไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องจากการประชุมกลุ่ม

3. ไม่ควรเลือกกลุ่มที่มีความสนิทสนมหรือเครือญาติกันมาประชุมร่วมกัน เช่น สมาชิกบางท่านที่เป็นญาติกันเองหรือเป็นญาติกับผู้ดำเนินการประชุม เพราะอาจทำให้ไม่แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา

4. การจัดพื้นที่นั่ง ไม่ควรจัดที่นั่งประชุมให้สมาชิกหันหน้าเข้าหาผู้ดำเนินการคนเดียวหรือผู้ดำเนินการประชุมอยู่บนเวทีสูงกว่ากลุ่มสมาชิกเหมือนกับการฟังบรรยายในห้องเรียน หรือห้องสัมมนาทำให้สมาชิกไม่สามารถพูดคุยได้สะดวก

5. ในการจัดที่นั่งประชุมกลุ่มควรนั่งอยู่ในระดับเดียวกันโดยผู้ดำเนินการประชุมอยู่หัวโต๊ะและผู้บันทึกนั่งอยู่ข้างข้างติดกัน ควรจัดโต๊ะประชุมเป็นรูปวงรีให้สมาชิกกลุ่มหันหน้าเข้าหากันและหันหน้าตรงกับผู้ดำเนินการประชุมเพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนกันได้ดีทุกคนสามารถมองเห็นกันทุกคนและมีผู้ช่วยเหลือดำเนินการประชุมบ้างใกล้ ๆ เพื่อบันทึกข้อมูลต่าง ๆ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนทนากลุ่ม

6. ผู้ดำเนินการประชุมจะต้องเตรียมตัวคือประเด็นการประชุมกลุ่มที่ เป็นคำถามหลักและคำถามรอง รายชื่อพร้อมประวัติส่วนตัวของสมาชิกที่เชิญเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม ถ้าไม่มีข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมอาจใช้วิธีการ ให้สมาชิกแนะนำตัวเองในที่ประชุมก่อนเริ่มการประชุมหรือสอบถามด้วยตัวเองก่อนเริ่มการประชุมสนทนา

7. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยที่เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้วิจัยที่มีความสามารถ อาจจะเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือให้บุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการประชุมให้ ถ้าผู้วิจัยมีส่วนได้ส่วนเสียกับกลุ่มบุคคลหรือประเด็นการประชุม อาจทำให้เกิดอคติต่อการประชุมได้ สามารถใช้บุคคลภายนอกเป็นผู้ดำเนินการได้

8. ควรจัดหาบุคลากรช่วยบันทึกการสนทนากลุ่มและดูความเรียบร้อยมีมีการนัดหมายกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนและเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการประชุมกลุ่ม

9. ผู้ดำเนินการประชุมควรจำชื่อผู้เข้าร่วมประชุมให้ได้ทุกคนโดยศึกษามาก่อนว่าใครเป็นใครบ้างที่จะมาเข้าร่วมประชุม หรือควรทำป้ายชื่อป้ายหน้าโต๊ะนั่งเพื่อ สามารถเรียกชื่อผู้เข้าร่วมประชุมได้ถูกและควบคุมการสนทนาได้อย่างเรียบร้อย และไม่ควรเรียกชื่อตามลักษณะเด่นที่ปรากฏ เช่น น้องที่ใส่เสื้อแดง เป็นต้น

10. ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มต้องพยายามเชื้อเชิญสมาชิกที่ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นได้แสดงความคิดเห็นทุกประเด็นที่นำมาสนทนาเพราะตามหลักการสมาชิกทุกคนควรแสดงความคิดเห็นในประเด็น จะได้เหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่นไม่มีผิดผิดไม่มีถูกเพราะเป็นความคิดเห็นส่วนตัว

11. เมื่อการอภิปรายสิ้นสุดผู้ดำเนินการประชุมควรสรุปโดยไม่ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวในการสรุป และควรสอบถามสมาชิกกลุ่มอีกครั้งว่าเห็นด้วยกับข้อสรุปนี้หรือไม่เพื่อไม่ให้เกิดข้อกังขาขึ้นในการประชุม

เก็จนก เอื้องวงศ์ (2562) ได้ให้วิธีในการดำเนินการสนทนากลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพไว้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะก่อนเริ่มการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มควรมีข้อมูลผู้เข้าร่วม เช่น อายุ อาชีพ หรือลักษณะงาน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการสนทนากลุ่มได้

ระหว่างการสนทนากลุ่ม ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มจะต้องสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ดำเนินการและผู้เข้าร่วมเพื่อให้มีความเป็นกันเอง กล่าวถึงวัตถุประสงค์ และการจัดบันทึกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา เพื่อขออนุญาตและให้เกิดความชัดเจนในประเด็นการสนทนา หากมีข้อขัดแย้ง ควรปฏิบัติตนเป็นกลาง ไม่แสดงความเป็นผู้รู้ดีในประเด็นที่สนทนา

ระยะการจบการสนทนากลุ่ม ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มควรใช้ข้อคำถามในการสรุป และกล่าวขอบคุณในความร่วมมือของผู้เข้าร่วมทุกคน และขอความอนุเคราะห์ต่าง ๆ ในการร่วมสนทนาอีกครั้ง เพราะอาจเกิดการขอข้อมูลเพิ่มเติมที่จำเป็นจะต้องมีการนัดหมายอีกครั้ง

จากประเด็นในการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มข้างต้น เป็นเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่ช่วยให้การได้ข้อมูลที่ตรงประเด็น สะดวก และประหยัด ทั้งนี้ผู้ดำเนินการประชุมต้องเป็นผู้มีประสบการณ์สูงในการจัดการ ประชุมสนทนากลุ่มให้ราบรื่นได้ ควบคุมการประชุม ตัดสินใจเฉพาะหน้า ไฉฉานและสร้างบรรยากาศในการประชุมให้เป็นมิตร เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนตรงประเด็นความถูกต้อง และเชื่อถือได้มากที่สุด โดยเทคนิคที่มีประสิทธิภาพ คือ มีการเลือกกลุ่มผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้เข้าร่วมที่ตรงประเด็น น่าเชื่อถือ ลดอคติที่ก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวิจัย

5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทาง

5.1 ความหมายของการพัฒนาแนวทาง

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายของแนวทางในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 คือ ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว และให้ความหมายของการพัฒนา คือ การทำให้เจริญ

ยนต์ ชุ่มจิต (2553) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา ไว้ว่าเป็นการดำเนินการที่จะส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรม และธงชัย ธนะสิงห์ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

การพัฒนา (Development) หมายถึง การทำให้มั่นคง การทำให้เกิดความก้าวหน้า รวมไปถึงการพัฒนาประเทศก็ทำให้ชุมชน สังคม ประเทศมีความมั่นคง มีความเจริญมากขึ้น กว่าเดิม

ดังนั้น การพัฒนาแนวทางเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการปรับปรุงหรือสร้างแนวทางใหม่ และการนำแนวทางไปใช้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.2 ประเภทของการพัฒนาแนวทาง

การพัฒนาแนวทางสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะของการดำเนินงานหรือวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การพัฒนาแนวทางเชิงกลยุทธ์ (Strategic Development) เป็นการพัฒนาแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนระยะยาวและการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ซึ่งณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2552) ได้กล่าวถึงการพัฒนาแนวทางเชิงกลยุทธ์ว่าประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การกำหนดทิศทาง การวิเคราะห์สภาพ การกำหนดกลยุทธ์ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของการวางแผนและดำเนินการเชิงกลยุทธ์ในองค์กร

2. การพัฒนาแนวทางเชิงปฏิบัติการ (Operational Development) เป็นการพัฒนาแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในระดับปฏิบัติการ มุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ Zuber-Skerritt (2018) ได้แบ่งกระบวนการออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (planning) การลงมือปฏิบัติ (action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (reflection)

3. การพัฒนาแนวทางเชิงนโยบาย (Policy Development) เป็นการพัฒนาแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายหรือกฎระเบียบของหน่วยงาน มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเป็นมาตรฐานและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ประชุม รอดประเสริฐ (2543) ได้จำแนกกระบวนการในการกำหนดนโยบายออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวิจัยและการวิเคราะห์นโยบาย การพัฒนาและกำหนดโครงสร้างนโยบาย การเสนอใช้และการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประมาณการและการประเมินผลนโยบาย

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีระศักดิ์ วงศ์นาแค และ สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2563) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน และพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน ตรวจสอบยืนยันแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน และประเมินแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบยืนยันประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสม คือผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนประกอบด้วย 7 กิจกรรม 58 แนวทาง โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

จากงานวิจัยของบุษรา บุญรักษ และ มานิตย์ อาษานอก (2565) ในเรื่องการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนของสถานศึกษา และเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนสำหรับโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและราย ด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น สามารถเรียงลำดับ ความต้องการจำเป็น ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ 2) กิจกรรมการสร้างเครือข่าย 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม 4) กิจกรรมสร้างจิตอาสา/สำนักสาธารณะ และ 5) กิจกรรมเสนอแนะ รวมทั้งสิ้น 39 แนวทาง โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

พิเชษฐ์ ใจปวน และคณะ (2561) ได้ศึกษากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียน วชิรป่าซาง จังหวัดลำพูน มีผลของการศึกษาดังนี้ 1) การประเมินการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน วชิรป่าซาง จังหวัดลำพูน

ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งต้องมีคะแนนมากกว่า 80 คะแนนขึ้นไปจึงจะผ่านการประเมิน
คัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน 2) การตรวจสอบเทียบเคียงสมรรถนะและสัมภาระ
ผู้เชี่ยวชาญโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนที่เป็นเลิศ ผลการตรวจสอบเอกสารเทียบเคียงสมรรถนะ
ตามเกณฑ์การประเมินคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน 4 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ 3) จาก
การร่างและตรวจสอบกลยุทธ์ การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ
สถานักเรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานส่งเสริมสกา
นักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสกา
นักเรียนกับชุมชน องค์การภาครัฐและเอกชน กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน
ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มมาตรการพัฒนาผลงานสกา
นักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นที่ประจักษ์ และผลการตรวจสอบกลยุทธ์พบว่าทุกกล
ยุทธ์ผ่านฉันทามติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เพื่อนำเสนอขั้นตอนในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา รวมไปถึงการพัฒนา แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาล นครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ระยะที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองจังหวัดระยอง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1. ขั้นตอนการ

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ได้ข้อสรุปจากประเด็น การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีองค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณา 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1.1 การงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.1.2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม ของโรงเรียน

1.1.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชน

1.1.4 ผลการงานของสถานักเรียน

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จากกลุ่มตัวอย่าง

1.3 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ตามประเด็นของแบบสัมภาษณ์ และนำผลที่ได้ไปใช้ในการออกแบบร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลนครระยอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัด มีผู้บริหาร 17 คน ครู 258 คน และนักเรียน 3,933 คน รวมทั้งสิ้น 4,208 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ และประธานสถานักเรียน จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

โดยเกณฑ์คัดเลือก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน ครูต้องเป็นครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน และนักเรียนต้องเป็นนักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่สถานักเรียนภายในโรงเรียน ส่วนเกณฑ์ในการคัดออก คือ ไม่ได้ให้ความยินยอมที่จะเข้าร่วมการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน แล้วนำกรอบแนวคิดวิธีการ สร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1.1 การงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน

3.1.2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

3.1.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน

3.1.4 ผลการงานของสถานักเรียน

3.2 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยพิจารณาเนื้อหาข้อคำถามให้สอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายของงานวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ตำแหน่ง วันและเวลาที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียนในประเด็นต่าง ๆ เป็นลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม การใช้ภาษาในงานวิจัย และนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.4 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำ แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence, IOC) โดยพิจารณาข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

+1 เมื่อมั่นใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่มั่นใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อมั่นใจว่าคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ดร.ภัทรารุณ รักกลิ่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนก พานทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณัฐฐา มาเชค

3.5 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3.6 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 บันทึกเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

4.2 นำหนังสือเสนอผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง เพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ในการอำนวยความสะดวก

ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ และประธานสถานักเรียนจาก 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียน

5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ที่ได้ทำการบันทึกจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

5.2 นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มาให้คะแนนร้อยละของการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน ตามวิธีของ เสรี ลาซโรจน์ (2535) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

การดำเนินงานร้อยละ 0 – 49	ระดับ น้อยมาก
การดำเนินงานร้อยละ 50 – 59	ระดับ น้อย
การดำเนินงานร้อยละ 60 – 69	ระดับ ปานกลาง
การดำเนินงานร้อยละ 70 – 79	ระดับ ดี
การดำเนินงานร้อยละ 80 ขึ้นไป	ระดับ ดีมาก

5.3 วิเคราะห์ผลสภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อใช้สำหรับการร่างแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ร่วมกับการศึกษาในระยะที่ 2

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐาน ดังนี้

6.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของการดำเนินกิจกรรมโดยเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม
	n	แทน	จำนวนกิจกรรมในแต่ละองค์ประกอบ

6.2 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม
	N	แทน	จำนวนค่าทั้งหมดในแต่ละกิจกรรม

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1. ขั้นตอนการ

1.1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มาสังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

1.2 ศึกษาแนวทางจากการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จากโรงเรียนที่มีการส่งเข้าประกวดโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับต่าง ๆ ซึ่งนำข้อมูลจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ โรงเรียนละ 3 คน จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 15 คน เพื่อนำมาสรุปประเด็นที่สอดคล้องกับการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อปรับปรุงแนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

โดยเกณฑ์คัดเลือก ผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน หรือนักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่สถานักเรียนภายในโรงเรียน ส่วนเกณฑ์ในการคัดออก คือ ไม่ได้ให้ความยินยอมที่จะเข้าร่วมการวิจัย

1.3 นำผลการวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์และการศึกษาในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) สรุปเป็นแนวทางร่วม และกำหนดร่างแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อนำเสนอร่างแนวทางต่อไปในระยะที่ 3

ระยะที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองจังหวัดระยอง

1. ขั้นตอนการ

1.1 ผู้วิจัยร่างแบบข้อคำถามประกอบการสนทนากลุ่ม ในการตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

1.2 ผู้วิจัยได้นำร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เพื่อทำการตรวจสอบยืนยันร่างแนวทาง

1.3 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง และไปปรับปรุงแก้ไขแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนให้เหมาะสมตามคำแนะนำต่อไป

2. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 8 คน เพื่อทำการตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาภายในและภายนอกสังกัดเทศบาลนครระยองที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง และครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลกิจกรรมสถานักเรียน รวมทั้งสิ้น 8 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

โดยเกณฑ์คัดเลือก ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต้องเป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาที่เกี่ยวข้องในการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน และ ครูต้องเป็นครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน และ ส่วนเกณฑ์ในการคัดออก คือ ไม่ได้ให้ความยินยอมที่จะเข้าร่วมการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการจัดการสนทนากลุ่มที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) โดยใช้สูตร ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ความถี่ของการดำเนินงานกิจกรรมโดยเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมความถี่ของการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม
	n	แทน	จำนวนกิจกรรมในแต่ละองค์ประกอบ

ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ของการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมดในแต่ละกิจกรรม

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นสามระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ระยะที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน พัฒนาเป็นร่างแนวทางและดำเนินการตรวจสอบยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เพื่อสะท้อนแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนและการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนที่มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จากการศึกษารูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่เป็นเลิศจากโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน ตามหัวข้อ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน และผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โดยทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานสถานักเรียน และตัวแทนสถานักเรียน ตามประเด็นจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปของการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ในภาพรวม

องค์ประกอบ การดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน	สภาพการดำเนินการในปัจจุบัน		
	ความถี่โดยเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าระดับ
1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและ ประชาธิปไตยในโรงเรียน	11.5	76.67	ดี
2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน	9.7	64.67	ปานกลาง
3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภา นักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน	10	66.67	ปานกลาง
4 ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน	7	46.67	น้อยมาก
ภาพรวมโดยเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ($\bar{X}$)	9.55	63.67	ปานกลาง

ตาราง 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนองค์ประกอบ
ต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยองค์ประกอบที่มีการดำเนินการกิจกรรมสูงสุด คือ
การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน รองลงมาคือ การสร้างเครือข่าย
ความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน ส่วนองค์ประกอบที่มีการดำเนิน
กิจกรรมต่ำสุดคือ การมีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน
มีประเด็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยองในองค์ประกอบการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน

	การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียน และประชาธิปไตยในโรงเรียน	สภาพการดำเนินการในปัจจุบัน		
		ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับ
1	มีการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน	15	100.00	ดีมาก
2	มีที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย	13	86.67	ดีมาก
3	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน	10	66.67	ปานกลาง
4	มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน	8	53.33	น้อย
ภาพรวมโดยเฉลี่ย ($\bar{X}$)		11.5	76.67	ดี

ตาราง 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนองค์ประกอบด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ ดี โดยหัวข้อที่มีการดำเนินกิจกรรมสูงสุด คือ มีการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน รองลงมา คือ การมีที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย ส่วนหัวข้อที่มีการดำเนินกิจกรรมต่ำสุด คือ มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน และมีปัญหาที่พบในการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียนในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การส่งเสริมกิจกรรมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนกำหนดการจัดโครงการ/กิจกรรมสถานักเรียน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสถานักเรียนของโรงเรียน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษา และคณะทำงานสถานักเรียน โดยมีการกำหนดการประชุมเพื่อวางแผนดำเนินงาน มีการจัดตั้งห้องทำงานหรือสถานที่ในการปฏิบัติกิจกรรมของสถานักเรียนมีการจัดอบรมในการพัฒนาสถานักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ แต่มีการดำเนินการ

ในระดับที่น้อย เนื่องจากกิจกรรมและงบประมาณที่จัดสรรไม่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมด และยังมี การถ่ายทอดประสบการณ์ทำงานจากรุ่นพี่มาสู่รุ่นน้องที่ยังไม่มากเพียงพอ ทำให้เกิดการส่งมอบ ภาระงานที่ไม่ครบถ้วน มีการประเมิน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของกิจกรรม สถานักเรียนและกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยภายในโรงเรียนเป็นประจำทุกปีผ่านครูที่ปรึกษา

2. ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย พบว่า โรงเรียนมี การประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียนและกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ผ่านเสียงตามสาย สื่อ สังคมออนไลน์และกิจกรรมหน้าเสาธงในตอนเช้า แต่นักเรียนยังขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ กิจกรรมสถานักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในการรับสมัครประธานนักเรียนและ สถานักเรียนจำนวนไม่มาก โรงเรียนมีกระบวนการในการรับสมัครตัวแทนนักเรียนผ่านหัวหน้าห้อง หรือตัวแทนกลุ่มนักเรียนที่สนใจ สนับสนุนกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครตัวแทน สถานักเรียนผ่านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเลือกตั้งตัวแทน และประกาศผลการเลือกตั้ง อย่างเป็นทางการและแต่งตั้งสถานักเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานักเรียน พบว่า มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของ สถานักเรียน โดยยึดตามคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจนตามฝ่ายต่าง ๆ มีการกำหนดโครงสร้างการ บริหารงานสถานักเรียนเป็นสัดส่วนของตำแหน่งหน้าที่ ในส่วนของการดำเนินงานยังมีการปฏิบัติ ตามคำสั่งของคุณครูที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานักเรียนไม่สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้ด้วย ตนเอง ทำให้การปฏิบัติงานของสถานักเรียนเกิดความสับสนในหน้าที่ของตนเอง และยังขาด แนวทางในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานักเรียนของโรงเรียนที่ เป็นรูปแบบที่เห็นได้อย่างชัดเจนในแต่ละกิจกรรม

4. การบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน พบว่า โรงเรียนมีปัญหาใน การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้กำหนด แผนงานหรือโครงการที่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ ทำให้กิจกรรม ของสถานักเรียนนั้นไม่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภายในโรงเรียนมีเพียง การบูรณาการกิจกรรมประกอบการสอน กิจกรรมกลุ่ม หรือระบบตัวแทนกลุ่มในการจัดการเรียนรู้ ในชั้นเรียนเท่านั้น

องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน มีประเด็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยองในองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

การมีส่วนร่วมของสถานักเรียน		สภาพการดำเนินการในปัจจุบัน		
ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน		ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับ
1	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	9	60.00	ปานกลาง
2	สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประการ	9	60.00	ปานกลาง
3	สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	9	60.00	ปานกลาง
4	สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ	8	53.33	น้อย
5	สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็ก 4 ประการ	5	33.33	น้อยมาก
6	สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ	8	53.33	น้อย
7	สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/สนับสนุนการเลือกตั้ง	15	100.00	ดีมาก
8	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมโดยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติภายใต้เงื่อนไข 6 ประการ	10	66.67	ปานกลาง
9	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและชุมชน	13	86.67	ดีมาก

การมีส่วนร่วมของสถานักเรียน ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน	สภาพการดำเนินการในปัจจุบัน		
	ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับ
10 สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุปและรายงาน ผลการจัดโครงการ/กิจกรรมการมีส่วนร่วมของ สถานักเรียนอย่างชัดเจน	11	73.33	ดี
ภาพรวมโดยเฉลี่ย ($\bar{x}$)	9.7	64.67	ปานกลาง

ตาราง 4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีการดำเนินกิจกรรมสูงสุด คือ สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/สนับสนุนการเลือกตั้ง รองลงมาคือ สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและชุมชน ส่วนหัวข้อที่มีการดำเนินกิจกรรมต่ำสุดคือ สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็ก 4 ประการ และมีปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. **สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ**
พบว่า สถานักเรียนยังมีการดำเนินงานไม่เป็นระบบขั้นตอนในหลายกิจกรรม เนื่องจากสถานักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือวางแผนร่วมกับครูที่ปรึกษาหรือผู้รับผิดชอบกิจกรรม เช่น ไม่ได้การเข้าร่วมประชุมวางแผนในการกำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องหรือร่วมประเมินผลในการจัดกิจกรรมที่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ปฏิบัติงาน และการรายงานผลกิจกรรมได้ไม่มากเพียงพอ ทำให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนเป็นไปได้ช้าในปีการศึกษาต่อไป

2. **สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประการ**
พบว่า สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประการอยู่น้อย เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน ประถมศึกษาจะใช้ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการและอำนวยความสะดวกให้เป็นส่วนใหญ่ เพื่อดำเนินการที่เรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม สถานักเรียนจะเป็นผู้เข้าร่วมหรือเป็นตัวแทนในการทำกิจกรรมเพียงเท่านั้น

3. **สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** พบว่า สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมบางส่วน เนื่องจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จะเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดในการประชุมดำเนินการ จัดตั้งโครงการ หรือกำหนดรูปแบบกิจกรรมของงานและให้ตัวแทนสถานักเรียนและนักเรียนภายในโรงเรียน เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4. **สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ** พบว่า สถานักเรียนมีส่วนในกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่จัดขึ้น โดยเป็นตัวแทนหรือผู้นำในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนภายในโรงเรียนตระหนักถึงการปฏิบัติตนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

5. **สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็ก 4 ประการ** พบว่า ในโรงเรียนประถมศึกษาการให้ความรู้จากบุคลากรทั้งภายในและภายนอก มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็กยังมีอยู่น้อย และสถานักเรียนยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ยังไม่มากในการประชุมกำหนด แก้ปัญหาหรือการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน

6. **สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ** พบว่า สถานักเรียนมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมหลักของคนไทยผ่านกิจกรรมย่อยในปฎิการศึกษาและมีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนหรือผู้นำในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่มีความเกี่ยวข้อง เนื่องจากสถานักเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของค่านิยมหลัก 12 ประการ การดำเนินกิจกรรมของสถานักเรียนจึงเป็นการมีส่วนร่วมผ่านคำแนะนำของครูผู้รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

7. **สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/สนับสนุนการเลือกตั้ง** พบว่า สถานักเรียนมีการเข้าร่วมในการรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้แทนชุมชน ทั้งในระดับการเลือกตั้งสถานักเรียนของโรงเรียน และการเลือกตั้งภายในท้องถิ่นหรือชุมชนใกล้เคียง

8. **สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมโดยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติภายใต้เงื่อนไข 6 ประการ** พบว่า ครูและนักเรียนยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติ ยังไม่ชัดเจน ทำให้สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลอยู่น้อย เนื่องจากกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องคุณครูผู้รับผิดชอบจะเป็นผู้ดำเนินการตลอดกิจกรรม

9. **สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและชุมชน** พบว่า สถานักเรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและนอกโรงเรียน

เนื่องจากในพื้นที่เป็นชุมชนที่มีแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติอยู่มาก ประกอบกับกิจกรรมภายในโรงเรียนและชุมชนโดยรอบความสอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงทำให้สถานักเรียนมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ผ่านองค์กรภายนอกที่ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรม

10. สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุปและรายงานผลการจัดโครงการ/กิจกรรมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน พบว่า สถานักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินสรุปและรายงานผลการจัดโครงการ และไม่ได้ทราบถึงแนวทางหรือการแก้ปัญหาที่พบในกิจกรรมเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งถัดไป รวมถึงยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานสรุปเพื่อส่งเสนอฝ่ายบริหาร มีเพียงครูผู้รับผิดชอบและครูผู้เกี่ยวข้องดำเนินการเท่านั้น ทำให้สถานักเรียนไม่สามารถดำเนินการส่งต่อข้อมูลในการดำเนินกิจกรรมหรือการแก้ปัญหาสู่รุ่นน้องในปีการศึกษาต่อไปได้

องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน มีประเด็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยองในองค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียน กับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน	สภาพการดำเนินการในปัจจุบัน		
	ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับ
1 มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย	10	66.67	ปานกลาง
2 มีการทำงานระหว่างสถานักเรียนกับ เครือข่ายต่าง ๆ	12	80.00	ดีมาก
3 สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุน กิจกรรมประจำปีไทย	13	86.67	ดีมาก
4 สถานักเรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของ คณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ	5	33.33	น้อยมาก
ภาพรวมโดยเฉลี่ย ($\bar{X}$)	10	66.67	ปานกลาง

ตาราง 5 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนองค์ประกอบด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีการดำเนินกิจกรรมสูงสุด คือ สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย รองลงมาคือ มีการทำงานระหว่างสถานักเรียนกับเครือข่ายต่างๆ ส่วนหัวข้อที่มีการดำเนินกิจกรรมต่ำสุดคือ สถานักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ และมีปัญหาที่พบในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย

พบว่า สถานักเรียนขาดการกำหนดการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มีเพียงการกำหนดกิจกรรมภายในสถานศึกษา หรืองานที่เกี่ยวข้องกับต้นสังกัด ซึ่งเป็นการร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอกที่ไม่ต่อเนื่อง และไม่ได้มีการกำหนดแผนการดำเนินงาน การประเมินสรุปและกำกับติดตามผลของกิจกรรม มีเพียงแค่การดำเนินกิจกรรมที่สถานักเรียนได้รับมอบหมายเป็นรายกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา

2. ทำงานระหว่างสถานักเรียนกับเครือข่ายต่าง ๆ พบว่า สถานักเรียนขาดการ

ทำงานระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งกลุ่มสถานักเรียนโรงเรียนในสังกัด หรือชุมชน องค์กรภายนอก มีเพียงการได้รับการสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมจากองค์กรภายนอกเพียงอย่างเดียว และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของสถานักเรียนที่ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมิน สรุป และรายงานผลกิจกรรมระหว่างสถานักเรียนกับองค์กรภายนอก เป็นเพียงการดำเนินงานในส่วน of คณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรม ขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานักเรียน

3. สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย พบว่า สภา

นักเรียนมีการดำเนินกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องแก่ครูและนักเรียนภายในโรงเรียน ผ่านกิจกรรมที่ได้กำหนดจัดขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ เพียงแต่ยังขาดการร่วมมือในการทำกิจกรรมหรือทำข้อตกลงเกี่ยวกับกิจกรรมประชาธิปไตยกับชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชน

4. สถานักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมของสถานักเรียนระดับประเทศ พบว่า สภา

นักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมของสถานักเรียนระดับประเทศ มีเพียงการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางหลักประชาธิปไตยภายในสถานศึกษา หรือกิจกรรมที่สถานักเรียนมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการภายนอกจากการประเมินต่าง ๆ

องค์ประกอบที่ 4 มีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน มีประเด็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ค่าความถี่และร้อยละสภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยองในองค์ประกอบการมีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน	สภาพการดำเนินการในปัจจุบัน		
	ความถี่	ร้อยละ	ค่าระดับ
1 มีวิธีการทำงานที่ดีที่สุด มีนวัตกรรมระบบบริหารวิธีการ ให้บรรลุเป้าหมายระดับสูงสุดปฏิบัติต่อเนื่องที่สนับสนุนความสำเร็จ	7	46.67	น้อยมาก
ภาพรวมโดยเฉลี่ย ($\bar{X}$)	7	46.67	น้อยมาก

ตาราง 6 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนองค์ประกอบด้านการมีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ น้อยมาก และมีปัญหาที่พบในมีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. มีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนที่มีวิธีการทำงานที่ดีที่สุด มีนวัตกรรมระบบบริหาร วิธีการ ให้บรรลุเป้าหมายระดับสูงสุดปฏิบัติต่อเนื่องที่สนับสนุนความสำเร็จ พบว่าสถานักเรียนยังไม่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด เนื่องจากกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาจำนวนมาก และสถานักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหมด ทำให้การดำเนินงานในการกำหนดแนวทางและรูปแบบวิธีการดำเนินงานไม่ชัดเจน ไม่เกิดเป็นระบบ/นวัตกรรม หรือผลงานในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน มีเพียงการวิเคราะห์ผลของกิจกรรมและนำไปพัฒนาปรับปรุงในปีการศึกษาต่อไปโดยผ่านครูผู้รับผิดชอบและรุ่นพี่สถานักเรียน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยในองค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมประชาธิปไตยและการดำเนินงานของสถานักเรียนยังขาดการบูรณาการสาระการเรียนรู้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีการดำเนินการอยู่น้อย องค์ประกอบที่ 2 การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนยังจำกัดเฉพาะบางด้าน ควรเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมในหลากหลายมิติ เช่น ด้านวิชาการ ศิลปะ และการพัฒนาสังคม องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานักเรียนกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมระดับประเทศที่ยังมีข้อจำกัด และองค์ประกอบที่ 4 การดำเนินกิจกรรมของ

สถานักเรียนยังขาดผลงานในเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนและสามารถแสดงถึงความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจึงชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางที่เชื่อมโยงจุดอ่อนเหล่านี้ โดยเฉพาะในด้านการบูรณาการ การขยายกิจกรรม การสร้างเครือข่าย และการแสดงผลงาน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดแนวทางพัฒนาในตอนที่สองต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มาวิเคราะห์ประเด็นที่มีปัญหาหรือมีการดำเนินการยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามการประเมินการแข่งขันโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน ไปกำหนดและออกแบบแนวทางการพัฒนาการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยดำเนินการศึกษาร่วมกับแนวทางจากการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จากโรงเรียนที่มีการส่งเข้าประกวดโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับต่าง ๆ ซึ่งนำข้อมูลจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศเพื่อนำมาสรุปประเด็นที่สอดคล้องกับการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ได้ข้อสรุปในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.1 การส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน มีข้อสรุปที่ได้ คือ โรงเรียนมีแนวทางส่งเสริมกิจกรรมสถานักเรียนและประชาธิปไตยภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างชัดเจน รวมถึงจัดพื้นที่สำหรับการทำงานของสถานักเรียน เพื่อใช้วางแผนและประชุมร่วมกันให้เกิดความเข้าใจ มีการอบรมพัฒนาคณะกรรมการสถานักเรียนผ่านวิทยากรภายนอกและรุ่นพี่สถานักเรียนเดิม เพื่อถ่ายทอดความรู้และส่งต่อหน้าที่ให้กับสถานักเรียนรุ่นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีระบบประเมิน กำกับติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานของสถานักเรียนตามหลักการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง

1.2 ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย มีข้อสรุปที่ได้ คือ มีที่มาของสถานักเรียนเป็นไปตามกระบวนการประชาธิปไตย โดยโรงเรียนประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนรับทราบและเปิดรับสมัครผู้ที่สนใจเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน มีการกำหนดวันรับสมัคร ชี้แจงคุณสมบัติ กฎระเบียบ และหน่วยเลือกตั้ง พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการกิจกรรมเลือกตั้ง ดำเนินการให้ผู้สมัครสามารถหาเสียงภายในโรงเรียนตามแนวทางประชาธิปไตย

ก่อนดำเนินการเลือกตั้งในสถานที่ที่จัดเตรียมไว้ โดยมีการนับคะแนนอย่างเปิดเผยเหมือนการเลือกตั้งทั่วไป จากนั้น คณะกรรมการสรุปผลและประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ครูและนักเรียนทราบ

1.3 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน มีข้อสรุปที่ได้ คือ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนตามระเบียบที่กำหนด โดยแบ่งหน้าที่ทั้งครูที่ปรึกษา และคณะกรรมการที่ได้รับเลือก มีการกำหนดบทบาทผ่านแผนภูมิโครงสร้างบริหารงานสถานักเรียน เพื่อให้ทุกคนเข้าใจหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละคน และดำเนินกิจกรรมได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ โรงเรียนยังจัดทำคู่มือสถานักเรียน เพื่อกำหนดแนวทางและหน้าที่ของคณะกรรมการให้ครบถ้วนและชัดเจน

1.4 การบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน มีข้อสรุปที่ได้ คือ โรงเรียนบูรณาการกระบวนการประชาธิปไตยเข้ากับการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม การเลือกตัวแทน และการประชุมเพื่อแบ่งงาน นอกจากนี้ ยังมีการวัดผลที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย และกำหนดแผนบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมสถานักเรียนเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

2.1 สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีข้อสรุปที่ได้ คือ สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดแผนโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยร่วมกับครูที่ปรึกษา พร้อมเสนอขออนุมัติจากผู้บริหาร มีการจัดตั้ง ชุมนุมสถานักเรียน เพื่อวางแผนและพัฒนากิจกรรม รวมถึงหาหรือแนวทางแก้ไขปัญหา มีการกำหนด ปฏิทินการดำเนินงานประจำปี เพื่อให้กิจกรรมเป็นไปตามแผนและป้องกันปัญหาต่าง ๆ คณะกรรมการสถานักเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำและแบบอย่างในกิจกรรมของโรงเรียน พร้อมทั้งประเมินผลทุกกิจกรรมร่วมกับครูที่ปรึกษา และจัดทำเอกสารสรุปผลเพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานักเรียนรุ่นต่อไป

2.2 สถานักเรียนมีส่วนร่วม มีข้อสรุปที่ได้ คือ สถานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการบริหารและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย เศรษฐกิจพอเพียง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สิทธิเด็ก ค่านิยมหลักของคนไทย และหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างเป็นระบบ โดยคณะกรรมการสถานักเรียนร่วมมือกับคณะครูและผู้บริหาร

ในการวางแผน จัดกิจกรรม และประเมินผล โดยมุ่งเน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย นอกจากนี้ สถานักเรียนยังทำหน้าที่เป็นผู้นำและแบบอย่างให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติร่วมกันและขยายผลในโรงเรียนและชุมชน

2.3 สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุปและรายงานผลการจัดโครงการ/กิจกรรม การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน มีข้อสรุปที่ได้ คือ สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุป และรายงานผลโครงการ/กิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดย กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน รวบรวมข้อมูลจากนักเรียน ครูที่ปรึกษา และผู้บริหารเพื่อนำมาวิเคราะห์ พร้อมจัดทำรายงาน สรุปผลกิจกรรมที่ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ วิธิดำเนินงาน ผลลัพธ์ ปัญหา และแนวทางแก้ไข มีการ เผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เสียงตามสาย เว็บไซต์โรงเรียน หรือ กิจกรรมประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจในบทบาทของสถานักเรียน นอกจากนี้ สถานักเรียนยังใช้ ผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมในอนาคต รวมถึง ติดตามผลระยะยาวเพื่อให้กิจกรรมเกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนและนักเรียนรุ่นต่อไป

องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กร ภาครัฐและเอกชน

3.1 การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย มีข้อสรุปที่ได้ คือ สถานักเรียนมีการวางแผนและประสานงานกับชุมชน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยการ กำหนดปฏิทินการ ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างเป็นระเบียบและไม่กระทบต่อการเรียนของ นักเรียนมากเกินไป การประเมินผลการดำเนินงาน และสรุปผลหลังจากโครงการหรือกิจกรรมจะ ช่วยให้สถานักเรียนสามารถพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังมีการ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้กับนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชน ผ่านสื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่างๆ

3.2 การทำงานระหว่างสถานักเรียนกับเครือข่ายต่าง ๆ มีข้อสรุปที่ได้ คือ คณะกรรมการสถานักเรียนมีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรภายนอกโดยการ ทำ บ้านที่ก ข้อตกลงร่วมมือ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของสถานักเรียน โดยการ แลกเปลี่ยนความรู้ และ ศึกษาดูงาน ร่วมกับโรงเรียนเครือข่ายที่มีการทำข้อตกลงเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และ พัฒนากิจกรรมสถานักเรียนให้ดียิ่งขึ้น มีการสรุปผลและรายงานการดำเนินงานโดยจัดทำข้อมูล เป็นเอกสารเพื่อให้สามารถติดตามผลได้ง่าย และส่งต่อไปให้กับคณะกรรมการรุ่นต่อไปในการดำเนิน กิจกรรมต่อเนื่องและต่อยอดความร่วมมือจากเครือข่ายต่าง ๆ

3.3 สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย มีข้อสรุปที่ได้ คือ คณะกรรมการสถานักเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยแก่นักเรียนภายในโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังมีการขยายผลประชาธิปไตย ไปยังชุมชนและองค์กรภายนอกโรงเรียน เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยในระดับสังคม ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่เชื่อมโยงการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของทั้งนักเรียนและชุมชน

3.4 สถานักเรียนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ มีข้อสรุปที่ได้ คือ คณะกรรมการสถานักเรียนมีการ เข้าร่วมกิจกรรมระดับประเทศของคณะกรรมการสถานักเรียน โดยการ ส่งผลงาน และ นำเสนอผลงาน ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของสถานักเรียน ซึ่งช่วยเสริมสร้างประสบการณ์และเพิ่มโอกาสในการพัฒนากิจกรรมที่มีคุณภาพ และมีส่วนร่วมในการทำงานกับสถานักเรียนระดับประเทศ

องค์ประกอบที่ 4 ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

4.1 มีวิธีการทำงานที่ดีที่สุด มีนวัตกรรมระบบบริหารวิธีการ ให้บรรลุเป้าหมายระดับสูงสุดปฏิบัติต่อเนื่องที่สนับสนุนความสำเร็จ มีข้อสรุปที่ได้ คือ คณะกรรมการสถานักเรียนมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดย กำหนดเป้าหมายและการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ด้วยขั้นตอนการบริหารงานที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถตรวจสอบและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการกับรูปแบบ (Model) ของโรงเรียน ซึ่งช่วยสร้างนวัตกรรมในการดำเนินกิจกรรมและสามารถประเมินผลเพื่อทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมที่เกิดขึ้น มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้สถานักเรียนได้รับรางวัล ซึ่งนำมาใช้พัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมในอนาคต เพื่อให้กิจกรรมสถานักเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างสูงสุด

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ร่วมกับแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) จากโรงเรียนที่มีการส่งเข้าประกวดโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ที่สามารถนำมาปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ได้ในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 7 แนวทางการพัฒนาการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

องค์ประกอบ/หัวข้อ	แนวทางการพัฒนาการดำเนินการกิจกรรม
องค์ประกอบที่ 1	
หัวข้อที่ 3 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน	1. ประชุมคณะครูและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องร่วมกับคณะกรรมการสถานักเรียนในการกำหนดบทบาทหน้าที่ เพื่อสร้างความเข้าใจของการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสถานักเรียนแต่ละคนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน 2. จัดทำคู่มือหรือแผนในการดำเนินกิจกรรมของสมาชิกแต่ละฝ่าย เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการศึกษาแนวทางปฏิบัติงานอย่างชัดเจน
องค์ประกอบที่ 1	
หัวข้อที่ 4 มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน	1. สร้างการดำเนินการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ร่วมกับกิจกรรมสถานักเรียน โดยการประชุมกลุ่มงานวิชาการ เพื่อกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ สู่การบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำหลัก/แนวคิดประชาธิปไตยสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 2. ใช้กระบวนการตามหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและโปร่งใสในรายวิชาที่ทำการสอน

องค์ประกอบ/หัวข้อ	แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรม
องค์ประกอบที่ 2	
หัวข้อที่ 1 สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	- กำหนดการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานักเรียน ครูที่ปรึกษาสถานักเรียน และคณะทำงานที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมต่าง ๆ - ชี้แจงข้อมูลให้สถานักเรียนรับทราบและร่วมกำหนดปฏิทินและแผนการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในลำดับขั้นตอนที่ตรงกัน ตั้งแต่การนำเสนอการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรม และการสรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรม - ครูที่ปรึกษาสถานักเรียน เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็นและประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
องค์ประกอบที่ 2	
หัวข้อที่ 2 – 6 และ 8 สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมในหัวข้อต่าง ๆ	- ครูที่ปรึกษาสถานักเรียน ประชุมทำความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานักเรียนในกิจกรรมส่งเสริมในหัวข้อต่าง ๆ - สถานักเรียนกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีการดำเนินอยู่แล้ว ให้มีความเชื่อมโยงกันมากยิ่งขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ - ศึกษาข้อมูลหรือแนวคิดเกี่ยวกับหลักส่งเสริมในต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียน

องค์ประกอบ/หัวข้อ	แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรม
องค์ประกอบที่ 3	
หัวข้อที่ 1 มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย	1. จัดกิจกรรมความร่วมมือ เพื่อประชุมคณะกรรมการสถานักเรียนร่วมกับเครือข่าย องค์กรภายนอก บริเวณโดยรอบโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจในเกี่ยวกับการดำเนินการกิจกรรม 2. กำหนดปฏิทินในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย เพื่อวางแผนการดำเนินการร่วมกับปฏิทินของโรงเรียน เพื่อป้องกันภาระงานที่มากจนเกินไป
องค์ประกอบที่ 3	
หัวข้อที่ 4 สถานักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ	1. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ เพื่อให้ให้นักเรียนทราบถึงกิจกรรมที่มีการจัดขึ้น 2. ส่งเสริมการสร้างผลงานของนักเรียน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ติดตามและประเมินการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
องค์ประกอบที่ 4	
ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน	1. ประชุมคณะดำเนินงาน เพื่อกำหนดค่าเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 2. กำหนดการบูรณาการร่วมกับรูปแบบ (Model) ภายในโรงเรียนให้เป็นระบบขั้นตอน 3. ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานักเรียน เพื่อการสร้างผลงานและนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงอย่างเป็นรูปธรรม

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ร่วมกับแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ นำมาร่างแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ในองค์กรประกอบต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.1 ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน

สถานศึกษาดำเนินการประชุมคณะครูและบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อดำเนินการวางแผนโครงการ/ กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยของโรงเรียน เพราะ “**ประชาธิปไตยในโรงเรียน คือรากฐานของพลเมืองคุณภาพในอนาคต**” (ผู้บริหารคนที่ 3, สัมภาษณ์) เพื่อเป็นการกำหนดแผนปฏิบัติการทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมอื่น ๆ ภายในโรงเรียน ดำเนินการจัดทำปฏิทินกิจกรรมของสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินการร่างโครงการ กำหนดแผนงาน ศึกษาระเบียบข้อบังคับ ขั้นตอนวิธีในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยของโรงเรียน เสนอต่อคณะผู้บริหารดำเนินการในส่วนของงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรม หลังจากโครงการได้รับการอนุมัติ โรงเรียนจะต้องจัดทำระเบียบ/ ข้อบังคับ/ ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียน โดยให้คณะกรรมการสถานักเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนร่วมกิจกรรมในการออกแบบ ปรับปรุงแก้ไขระเบียบ/ ข้อบังคับ เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย พร้อมทั้งออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษาสถานักเรียนและสมาชิกสถานักเรียนประจำโรงเรียน เพื่อกำหนดหน้าที่และบทบาทของสมาชิกแต่ละคน คณะกรรมการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษาสถานักเรียนและสมาชิกสถานักเรียน ต้องร่วมดำเนินการกำหนดแผนงานและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานักเรียน รวมถึงกำหนดให้เป็นการประชุมของสถานักเรียน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามแผนกิจกรรมและตรวจสอบการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทางโรงเรียนต้องมีการจัดให้มีห้องทำงานหรือสถานที่ในการปฏิบัติกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อใช้สำหรับการประชุมวางแผนกิจกรรมหรือทำการเก็บวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งต้องมีการดำเนินการพัฒนาคณะกรรมการสถานักเรียนในรูปแบบของการอบรมต่าง ๆ เพื่อให้สถานักเรียนมีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมและบทบาทหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย สามารถทำการอบรมพัฒนาจากบุคลากรภายนอกที่มีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียน หรือเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานจากรุ่นพี่ที่ทำการปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษาที่ผ่านมา เห็นถึงภาพรวมและรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน

ในปีการศึกษาต่อไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสรุป ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินกิจกรรม
สถานักเรียนของโรงเรียนได้อย่างถูกต้องในแต่ละปีการศึกษา

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน
ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน

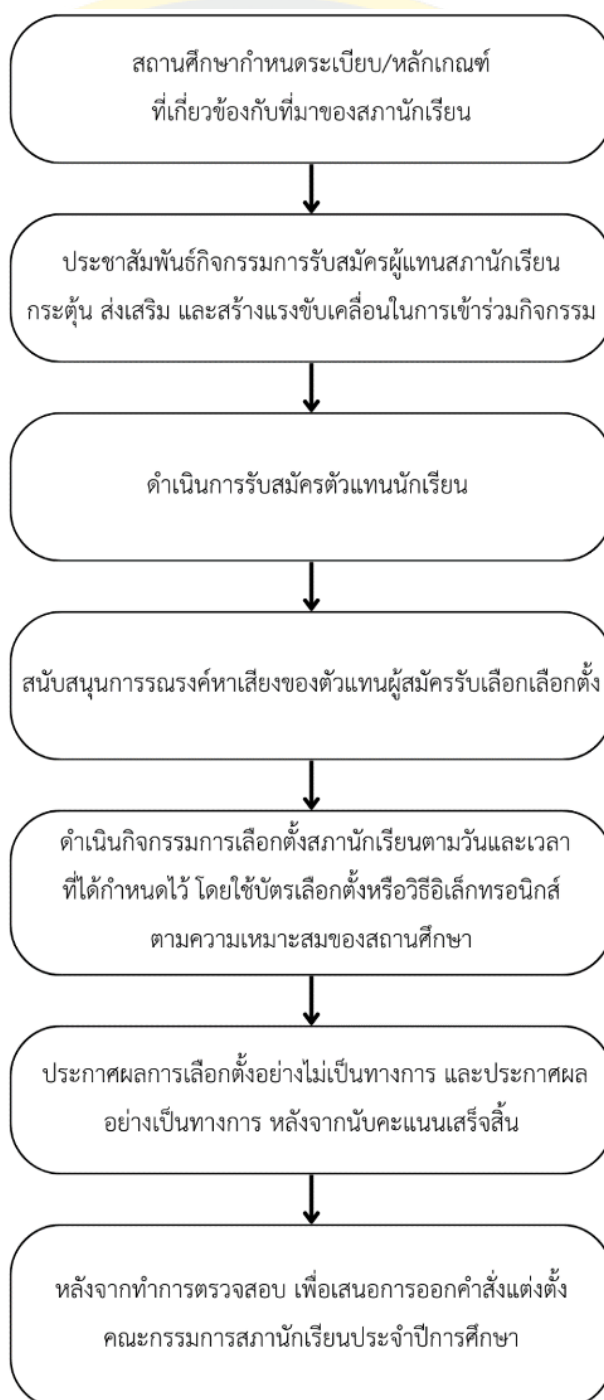
จากภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชุมวางแผน โครงการ/กิจกรรมส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน
2. จัดทำระเบียบ/ข้อบังคับ ว่าด้วยสถานักเรียน ให้เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน
3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน รวมถึงครูที่ปรึกษาและสมาชิกสถานักเรียน
4. กำหนดแผนงานและกิจกรรม ให้มีการประชุมสถานักเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง
5. จัดหาสถานที่ประชุม เพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินงาน
6. พัฒนาคณะกรรมการสถานักเรียน ผ่านการอบรมหรือถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นพี่
7. รวบรวมข้อมูลและสรุปผล เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาในปีการศึกษาถัดไป

1.2 ด้านที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย

สถานศึกษากำหนดระเบียบ/หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับที่มาของสถานักเรียนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับที่มาและขั้นตอนที่จะได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานักเรียนของโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาสถานักเรียนทำหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรม เพื่อศึกษาหาความรู้ วางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานักเรียน จัดทำระเบียบข้อบังคับและคู่มือการดำเนินงานสถานักเรียน นอกจากนี้ การจัดทำโครงการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสมัครเข้ารับตำแหน่งในสถานักเรียน เช่น การจัดงานอธิบายบทบาทหน้าที่ของสถานักเรียน การมอบรางวัลให้ผู้ทำหน้าที่อย่างดีเด่นในอดีต หรือการเปิดโอกาสให้นักเรียนรุ่นพี่มาแบ่งปันประสบการณ์ ก็จะช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียนในการเข้าร่วมสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนสถานักเรียน หลังจากดำเนินการรับสมัครตัวแทนนักเรียนในการรับสมัครรับเลือกตั้ง สถานศึกษาต้องดำเนินกิจกรรมในการสนับสนุนการรณรงค์หาเสียงของตัวแทนผู้สมัครรับเลือกเลือกตั้ง ผ่านการจับฉลากหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนในการเข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้ง เพราะ **“ทุกเสียงมีค่า ทุกสิทธิคือพลัง”** (ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์) เช่น การตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง การรับบัตรเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง/กากบาทภายในคูหาเลือกตั้ง การตรวจนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง และการประกาศผลการเลือกตั้งตามลำดับ ดำเนินกิจกรรมการเลือกตั้งสถานักเรียนตามวันและเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยจัดการเลือกตั้งด้วยกระบวนการประชาธิปไตยโดยใช้บัตรเลือกตั้งหรือวิธีอิเล็กทรอนิกส์ตามความเหมาะสมของสถานศึกษา หลังจากถึงเวลาปิดหีบเลือกตั้งคณะกรรมการนับคะแนนดำเนินการนับคะแนนและรวบรวมผลคะแนนการเลือกตั้งจากหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด

ภายในโรงเรียน ประกาศผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ และประกาศผลอย่างเป็นทางการ หลังจากทำการตรวจสอบ เพื่อเสนอการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนประจำปีการศึกษา และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคน ในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการที่มาของคณะกรรมการสถานักเรียน

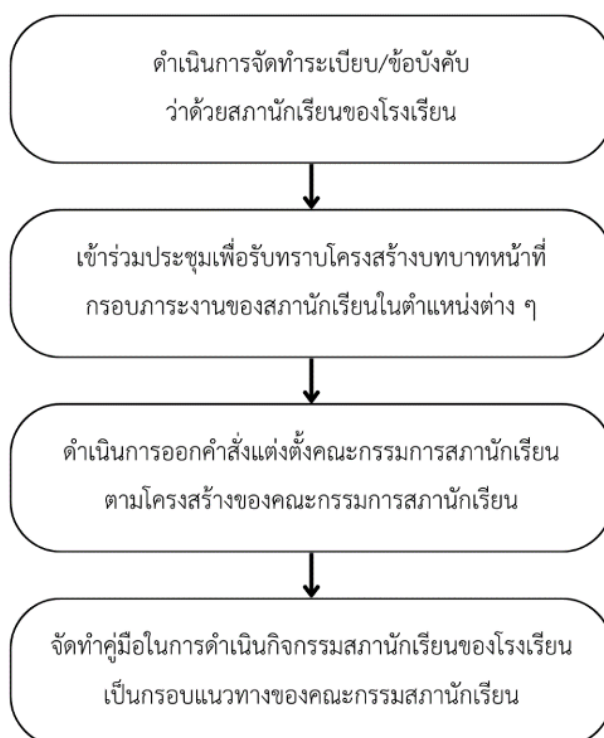
ภาพที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสภานักเรียน ด้านที่มาของสภานักเรียน

จากภาพที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ด้านที่มาของสถานักเรียน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งสถานักเรียน
2. ประชาสัมพันธ์และเปิดรับสมัครผู้แทนนักเรียน
3. ดำเนินการรับสมัครและตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัคร
4. สนับสนุนการหาเสียงอย่างเหมาะสม
5. จัดการเลือกตั้งตามกำหนดโดยใช้วิธีที่เหมาะสม
6. ประกาศผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการและตรวจสอบคะแนน
7. ประกาศผลอย่างเป็นทางการและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนประจำปีการศึกษา

1.3 ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน

สถานศึกษาจัดทำระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียน ดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนประจำปีการศึกษา ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการสถานักเรียนที่ได้รับคัดเลือกตัวแทน เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบและตรวจสอบระเบียบ/ข้อบังคับ โครงสร้างบทบาทหน้าที่ กรอบภาระงานของสถานักเรียนในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย กำหนดปฏิทินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้และสถานศึกษา ดำเนินการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนตามโครงสร้างของคณะกรรมการสถานักเรียน ได้แก่ คณะที่ปรึกษา ประธานนักเรียน รองประธาน และสมาชิกในตำแหน่งต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา ตรวจสอบความถูกต้องของโครงสร้างและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกรับทราบ พร้อมทั้งออกแบบกำหนดการดำเนินกิจกรรม โดย “ความรับผิดชอบต่าง ๆ เริ่มต้นจากการรู้หน้าที่และการลงมือทำ” ให้สถานักเรียนควรมีส่วนร่วมในการออกแบบแผนงานประจำปี กำหนดเป้าหมาย เกณฑ์วัดผลที่ชัดเจน (ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์) เป็นกรอบแนวทางของโรงเรียนในการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานักเรียน

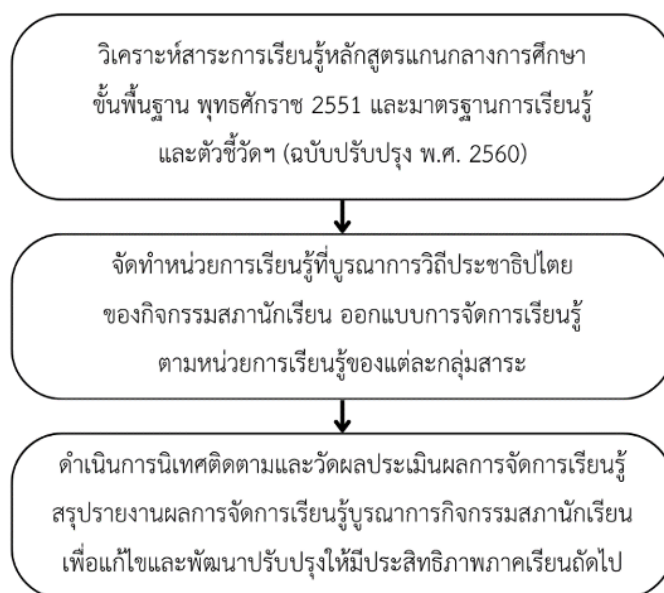
ภาพที่ 4 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานนักเรียน ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่

จากภาพที่ 4 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานนักเรียน ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดทำระเบียบ/ข้อบังคับ ว่าด้วยสถานนักเรียน เพื่อเป็นข้อกำหนดต่าง ๆ
2. เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง
3. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสถานนักเรียนและคณะ
4. จัดทำคู่มือในการดำเนินกิจกรรม เป็นกรอบแนวทางของสถานนักเรียน

1.4 ด้านการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

สถานศึกษาดำเนินการกำหนดนโยบาย สร้างความเข้าใจร่วมกันกับคณะครูร่วมวิเคราะห์สาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และตรวจสอบองค์ประกอบอื่น ๆ ภายในสถานที่ศึกษาที่สนับสนุนการจัดกิจกรรม คณะครูผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการวิถีประชาธิปไตยของกิจกรรมสถานักเรียน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้เสนอหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้บรรจุในหลักสูตรสถานศึกษาเสนองานวิชาการและผู้บริหารอนุมัติการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบรรยากาศทั้งในและนอกชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้บูรณาการวิถีประชาธิปไตยของกิจกรรมสถานักเรียนเพราะ **“การเรียนรู้ที่แท้จริง คือการสร้างเปลี่ยนแปลงทั้งในและนอกห้องเรียน”** (ผู้บริหารคนที่ 2, สัมภาษณ์) พร้อมทั้งดำเนินการนิเทศติดตามและวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้ สรุปรายงานผลการจัดการเรียนรู้บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดเป็นสารสนเทศโดยคณะผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และสถานักเรียนมีส่วนร่วมสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ เสนอข้อแก้ไขและพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพภาคเรียนถัดไป

ภาพที่ 5 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

จากภาพที่ 5 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและตัวชี้วัดของสถานศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดทำหน่วยการเรียนรู้และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ดำเนินการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

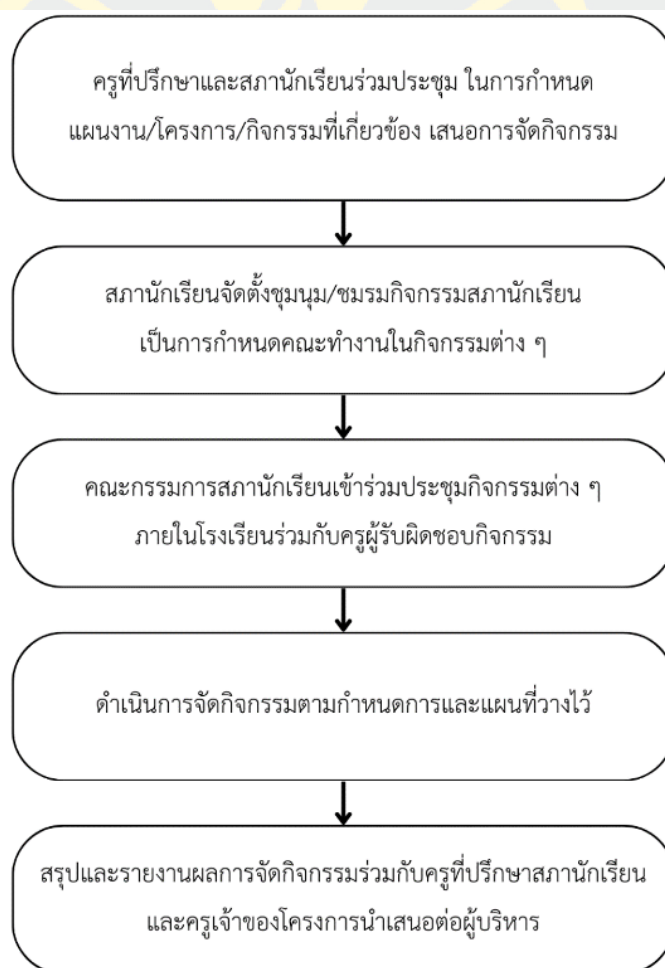
ครูที่ปรึกษาประชุมร่วมกับสถานักเรียนในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เสนอการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่จะดำเนินการจัดขึ้น วางแผนกำหนดการมีส่วนร่วมระหว่างสถานักเรียนร่วมกับคณะครูผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ **“เมื่อร่วมมือกัน จะสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่ได้เสมอ”** เพื่อส่งเสริมกระบวนการทำงานของสถานักเรียน (ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์) สถานักเรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมกิจกรรมสถานักเรียนขึ้นเป็นการกำหนดคณะทำงานเพื่อเข้าร่วมประชุมวางแผนงานของคณะกรรมการสถานักเรียนกับคณะผู้บริหารตามวาระการประชุม ผ่านรูปแบบระเบียบวาระการประชุม ขั้นตอนการดำเนินการประชุม สรุปและรายงานผลการประชุมในการปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่กระบวนการร่วมเสนอกิจกรรมต่อคณะผู้บริหารในการอนุมัติกิจกรรม การกำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมที่จัดขึ้น รวมไปถึงการสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมโดยมีครูที่ปรึกษาสถานักเรียนและครูผู้เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

2.2 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

คณะกรรมการสถานักเรียนเข้าร่วมประชุมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนร่วมกับครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม ดำเนินการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมโดยกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานักเรียน และยึดวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมกิจกรรมให้เป็นไปตามข้อที่คาดหวังจากการศึกษาและร่วมวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่ง **“กิจกรรมทุกครั้ง คือโอกาสในการสร้างแรงบันดาลใจใหม่”** เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดกิจกรรม (ผู้บริหารคนที่ 5, สัมภาษณ์) สถานักเรียนต้องดำเนินการเข้าร่วมตลอดการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือและร่วมตรวจสอบการทำงาน พร้อมทั้งร่วมกระบวนการประเมินผล สรุปการจัดกิจกรรมอย่างสิ้นสุดในการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมเป็นแนวทางในการจัดครั้งต่อไป

2.3 ด้านการดำเนินการประเมิน สรุปและรายงานผลการจัดโครงการ/ กิจกรรม การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน

คณะกรรมการสถานักเรียนและครูที่ปรึกษาประชุมวางแผนการดำเนินงานเพื่อกำหนดกิจกรรมและแนวทางการประเมินผลการจัดกิจกรรม “การประเมินที่ดีคือก้าวแรกสู่ความสำเร็จในครั้งถัดไป” (ผู้บริหารคนที่.4, สัมภาษณ์) ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างแบบประเมินกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ ทั้งรูปแบบกระดาษและอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบออนไลน์ รวบรวมผลการประเมินกิจกรรมตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้จากผู้เข้าร่วมในสถานศึกษา เข้าร่วมการประชุมสรุปกิจกรรมเพื่อรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะร่วมกับครูที่ปรึกษาและคณะทำงานทุกฝ่าย หลังจากนั้นสถานักเรียนร่วมรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุม จัดทำเล่มรายงานสรุปการประเมินผลการจัดกิจกรรมและตรวจสอบแก้ไขก่อนนำเสนอผู้บริหารโดยครูที่ปรึกษาสถานักเรียน

ภาพที่ 6 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการมีส่วนร่วม
ของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

จากภาพที่ 6 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. สถานักเรียนและที่ปรึกษาประชุมกำหนดแผนงาน/กิจกรรม และจัดเสนอผู้บริหาร
2. จัดตั้งชุมชนสถานักเรียน ในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ
3. คณะกรรมการสถานักเรียนเข้าร่วมประชุมกับครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ
4. สถานักเรียนดำเนินการในกิจกรรมส่งเสริมด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนตามที่กำหนดไว้
5. สรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานักเรียน เสนอต่อผู้บริหาร

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน

3.1 ด้านการกำหนดแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย

สถานักเรียนเข้าร่วมประชุมกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันตั้งโครงการ/กิจกรรม การบริหารงานส่วนต่าง ๆ การจัดหางบประมาณผู้สนับสนุน รวมถึงขั้นตอนในการร่วมมือปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมร่วมกับสถานักเรียนเพราะ **“การสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง คือกุญแจสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน”** (ผู้บริหารคนที่ 2, สัมภาษณ์) หลังจากที่ได้ข้อสรุปกับคณะของเครือข่ายต่าง ๆ แล้วสถานักเรียนนำหัวข้อเรื่องที่ได้จากการประชุมเข้าที่ประชุมเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงาน/ขั้นตอนวิธีในการปฏิบัติงาน สถานักเรียนนำเสนอแผนกิจกรรมผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจากครูที่ปรึกษาเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพิจารณาดำเนินการจัดกิจกรรม จัดการประชุมคณะกรรมการสถานักเรียนเพื่อมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม ดังนั้น **“การสื่อสารที่ชัดเจนและรอบคอบ เป็นเกราะป้องกันความผิดพลาด”** และตรวจสอบความถูกต้องกระบวนที่จัดขึ้นในกิจกรรมด้านต่าง ๆ (ครูคนที่ 3 สัมภาษณ์)

3.2 ด้านการทำงานระหว่างสถานักเรียนกับเครือข่ายต่าง ๆ

สถานักเรียนนำประเด็นการดำเนินกิจกรรมเข้าร่วมประชุมกับชุมชน/องค์กร เพื่อปฏิบัติงานตามแผนร่วมกับบุคลากรในหน่วยงานความร่วมมือ โดยดำเนินการในส่วนที่ได้รับมอบหมายสถานักเรียนตามแผนงานทั้งภายในและนอกโรงเรียน หลังจากนั้นนำผลการปฏิบัติงานเข้าร่วมการประเมินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่สถานักเรียนได้มีส่วนร่วมกับเครือข่ายมาสรุปผล

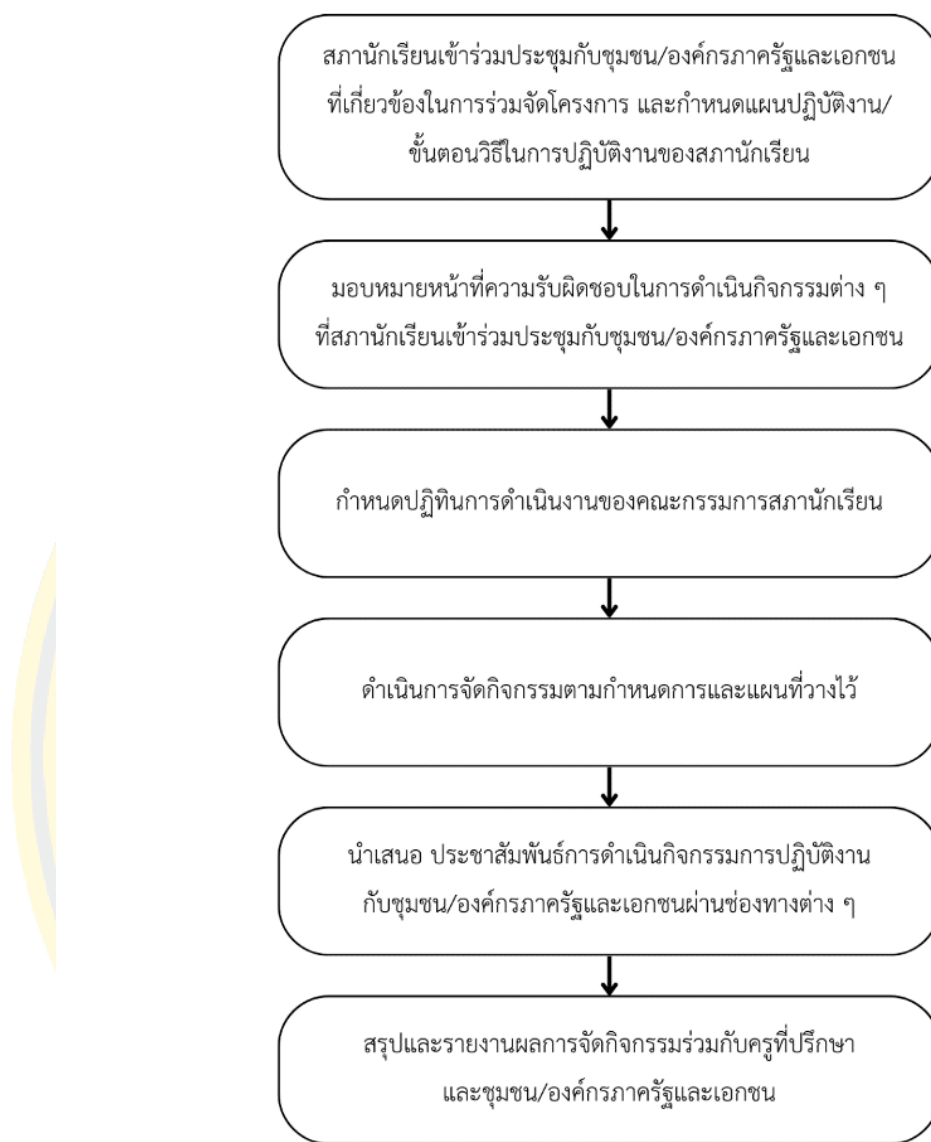
เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงร่วมกัน เพราะ “**ความร่วมมือคือพลัง ที่เชื่อมความสำเร็จ**” (ผู้บริหารคนที่ 5, สัมภาษณ์) และประชาสัมพันธ์เผยแพร่การจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการสร้างและขยายความร่วมมือกับเครือข่ายชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนอย่างยั่งยืน

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย

สถานักเรียนศึกษาและร่วมพัฒนาองค์ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมกับนักเรียน/ชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน นำความรู้ที่ได้ประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมหน้าเสาธงที่มีการกล่าวถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในเครือข่ายชุมชน/องค์กรภายนอก “**ประชาธิปไตยเริ่มต้นที่การเข้าใจ และเติบโตด้วยการลงมือปฏิบัติ**” (ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์) เช่น การรณรงค์ผ่านกิจกรรมการเลือกตั้งผู้แทนของท้องถิ่น กิจกรรมวันสำคัญที่จัดร่วมกับองค์กร เช่น กิจกรรมวันต่อต้านยาเสพติดโลก การให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา ร่วมกับเครือข่ายสถานพยาบาลในพื้นที่ การร่วมปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับวัดและพื้นที่ใกล้เคียงกับกลุ่มเครือข่ายผู้ประกอบการ และดำเนินการสร้างข้อตกลงในการขับเคลื่อนกิจกรรมร่วมกัน

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ

สถานักเรียนร่วมประชุมกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ ผ่านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมช่องทางต่าง ๆ ของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ วางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวทางการประเมินของกิจกรรมเพราะว่า “**การก้าวไกลในระดับประเทศ เริ่มจากความมุ่งมั่นในระดับโรงเรียน**” เกิดเป็นความร่วมมือกันได้ (ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์) เช่น มีการส่งผลงานการแข่งขัน มีการนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับสถานักเรียนให้แก่คณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศและผู้เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 7 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
ของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน

จากภาพที่ 7 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการสร้าง
เครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน มีขั้นตอนในการ
ดำเนินงาน ดังนี้

1. สถานักเรียนเข้าร่วมประชุมกับองค์กรภายนอกต่าง ๆ เพื่อกำหนดแผน
การปฏิบัติงาน
2. มอบหมายบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับองค์กรนอก

3. กำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมของสถานักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง

4. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามกำหนดระยะเวลาที่วางแผนไว้

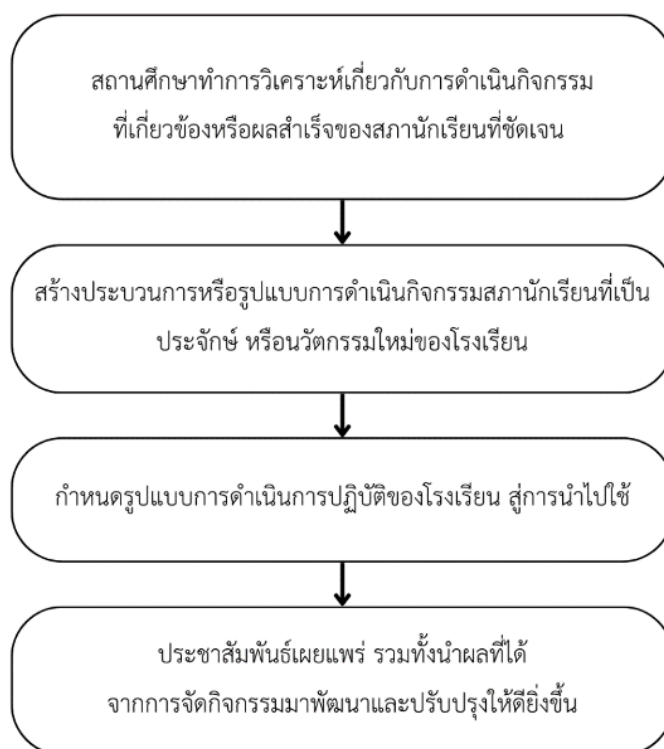
5. ประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของสถานักเรียนร่วมกับองค์กรภายนอก

6. สรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานักเรียน เสนอต่อผู้บริหารองค์กรภายนอกต่าง ๆ

4. แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

4.1 ด้านวิธีการทำงานที่ดีที่สุดในเรื่องนั้น ๆ มีนวัตกรรมระบบบริหาร วิธีการให้บรรลุเป้าหมายระดับสูงสุด ปฏิบัติต่อเนื่อง มีหลักฐานสนับสนุนแสดงถึงผลงานหรือความสำเร็จ

สถานศึกษาทำการวิเคราะห์ร่วมกับคณะกรรมการสถานักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือผลสำเร็จของสถานักเรียนที่ชัดเจน สนับสนุนให้คิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการดำเนินงาน เช่น การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการประชุม การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสารกับนักเรียน หรือการพัฒนากลไกการบริหารงานที่ทันสมัย มาสร้างเป็นกระบวนการปฏิบัติและกำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานักเรียนเพราะ **“การสร้างความสำเร็จไม่ได้อยู่ที่ผลลัพธ์ แต่อยู่ที่กระบวนการที่พาไปยังผลลัพธ์”** (ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์) หลังจากปฏิบัติอย่างเป็นระบบแล้ว ทำการรวบรวมผลพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงาน รางวัลต่าง ๆ ที่ได้รับ รวมทั้งนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ภาพที่ 8 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน
ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

จากภาพที่ 8 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนด้านผลการปฏิบัติงาน
ของสถานักเรียน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. สถานศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของสถานักเรียน
2. สร้างกระบวนการหรือรูปแบบในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนอย่างเป็น
ที่ประจักษ์ เป็นนวัตกรรม
3. กำหนดรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ทั้งภายในและภายนอก
สถานศึกษา สู่การนำไปใช้
4. ประชาสัมพันธ์กิจกรรม เผยแพร่ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพงานให้ดียิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนา การดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน สังกัด
กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยการสนทนากลุ่ม มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
สรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

1. ด้านการงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิมี
ความเห็นพ้องกันว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการดำเนินกิจกรรม แต่ให้ข้อเสนอแนะบาง
ประการในการทำให้แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนในด้านการงานส่งเสริมสถานักเรียน
และประชาธิปไตยในโรงเรียนมีความสมบูรณ์

โดยเพิ่มเติมการกำหนดการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนร่วมกับกิจกรรมนอกกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภายในโรงเรียน เช่น กิจกรรมการให้ความร่วมมือของนักเรียนในงาน
ที่จัดขึ้นในเทศกาลและวันสำคัญ เพื่อให้กิจกรรมสถานักเรียนนำสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น

**2. ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของ
โรงเรียน** ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นพ้องกันว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการดำเนินกิจกรรม
แต่ให้ข้อเสนอแนะบางประการในการทำให้แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนในด้านการมี
ส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนมีความสมบูรณ์

โดยปรับแก้ให้กิจกรรมการส่งเสริมองค์ความรู้และความเข้าใจในกิจกรรมส่งเสริม
งานต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างชัดเจน เช่น การอบรมให้ความรู้ การเข้าร่วมศึกษาดูงานของ
คณะกรรมการสถานักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ร่วมกับคณะผู้บริหารโรงเรียน

**3. ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐ
และเอกชน** ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นพ้องกันว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการดำเนิน
กิจกรรม แต่ให้ข้อเสนอแนะบางประการในการทำให้แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนใน
ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนมีความ
สมบูรณ์

โดยเพิ่มเติมการมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรมต่อที่ประชุมหรือผู้บริหาร
เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับการดำเนินงานสถานักเรียนครบทุกขั้นตอนตั้งแต่การประชุมวางแผน
เสนอโครงการ ดำเนินกิจกรรม และสรุปผลการดำเนินกิจกรรม

4. ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นพ้องกันว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการดำเนินกิจกรรม แต่ให้ข้อเสนอแนะบางประการในการทำให้แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนในด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนมีความสมบูรณ์

โดยปรับแก้การวิเคราะห์ผลงานการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ผ่านมา ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานักเรียนและนักเรียนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และนำเสนอความเห็นของการทำงานที่มีผลงานเป็นประจักษ์ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า จากการตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการดำเนินการแต่ให้มีการให้ข้อเสนอแนะบางประการ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ของแนวทางการดำเนินกิจกรรมมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการปรับปรุงร่างแนวทางตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น การเพิ่มความชัดเจนในบทบาทของสถานักเรียนในการส่งเสริมประชาธิปไตย การบูรณาการกิจกรรมกับสาระการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม การขยายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกให้ครอบคลุมมากขึ้น รวมถึงการพัฒนากลไกในการสร้างผลงานเชิงประจักษ์ที่สามารถแสดงผลลัพธ์และความสำเร็จได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ แนวทางที่ปรับปรุงแล้วมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางที่ได้รับการตรวจสอบยืนยันพบว่าสามารถช่วยพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำของนักเรียน และสร้างเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังสามารถเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ที่ต้องการปรับปรุงกิจกรรมสถานักเรียนให้มีความเป็นระบบมากขึ้น

ตารางที่ 8 ตารางข้อเสนอแนะการตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสภานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

องค์ประกอบ/หัวข้อ	แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรม
องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมสภานักเรียนและ ประชาธิปไตยในโรงเรียน	เพิ่มเติม หัวข้อที่ 4 ด้วยการให้คณะครูผู้จัดกิจกรรม ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน มีการบูรณาการกิจกรรม สภานักเรียนร่วมกับกิจกรรมนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมภายในโรงเรียน เช่น กิจกรรมการให้ ความร่วมมือของนักเรียนในงานที่จัดขึ้นในเทศกาล และวันสำคัญ เพื่อให้กิจกรรมสภานักเรียนนำสู่ การเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น
องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของสภานักเรียน ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม ของโรงเรียน	ปรับแก้ หัวข้อที่ 2 เป็นการกำหนดให้มีการสร้าง กิจกรรมส่งเสริมองค์ความรู้และความเข้าใจในกิจกรรม ส่งเสริมงานต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างชัดเจน เช่น การ อบรมให้ความรู้ การเข้าร่วมศึกษาดูงานของ คณะกรรมการสภานักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ร่วมกับ คณะผู้บริหารโรงเรียน
องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ของสภานักเรียนกับชุมชน/องค์กร ภาครัฐและเอกชน	เพิ่มเติม หัวข้อที่ 1 ด้วยการให้สภานักเรียนมีส่วนร่วม ในการนำเสนอโครงการ/กิจกรรม แนวทางการ ดำเนินงาน หรือข้อคิดเห็นต่าง ๆ ต่อที่ประชุมหรือ ผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับการดำเนินงาน สภานักเรียนครบทุกขั้นตอนตั้งแต่การประชุมวางแผน เสนอโครงการ ดำเนินกิจกรรม และสรุปผลการดำเนิน กิจกรรม
องค์ประกอบที่ 4 ผลการปฏิบัติงานของสภานักเรียน	ปรับแก้ หัวข้อที่ 1 เป็นการกำหนดการวิเคราะห์ ผลงานการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะกรรมการ สภานักเรียนในระยะเวลาที่ผ่านมา ควรเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสภานักเรียนและนักเรียนที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และนำเสนอความเห็น ของการทำงานที่มีผลงานเป็นประจักษ์ด้วยตนเอง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผล อภิปรายผล มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อศึกษา แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนคร ระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และเพื่อตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรม สถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนที่ได้รับการปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถนำไปใช้ได้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

สรุปผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินการกิจกรรม สถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ เรียงลำดับร้อยละการดำเนินการจากมากไปน้อย ได้แก่ การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน การสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนใน การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง เมื่อพิจารณารายหัวข้อในทุกองค์ประกอบ พบว่า การดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์และมีความจำเป็นในการพัฒนา แนวทางการดำเนินกิจกรรมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

การมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน และการดำเนินงานส่งเสริมสภานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสภานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

2.1 องค์ประกอบด้านการดำเนินงานส่งเสริมสภานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน มีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้บริหารต้องดำเนินการประชุมครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสภานักเรียนในปีการศึกษาปัจจุบันร่วมวางแผนโครงการส่งเสริมสภานักเรียน และประชาธิปไตยในโรงเรียนของปีการศึกษาถัดไปเป็นกรอบกำหนดทิศทางในการจัดทำระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสภานักเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเลือกตั้งสภานักเรียน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียนผ่านกระบวนการประชาธิปไตย ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการสภานักเรียน เป็นโครงสร้างองค์กรในการบริหารจัดการภาระหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน กำหนดระเบียบข้อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เป็นคู่มือในการดำเนินงานของโรงเรียน จัดประชุมคณะกรรมการตามระเบียบวาระ จัดตั้งสถานที่ปฏิบัติงานหรือห้องสภานักเรียน สนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการสภานักเรียนในรูปแบบค่ายกิจกรรมหรืออบรมเชิงปฏิบัติการตามบริบทของโรงเรียนและนำมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในชั้นเรียนและรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากการวางแผนพัฒนางานส่งเสริมสภานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียนถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานจากสภานักเรียนรุ่นพี่ในฐานะพี่ที่ปรึกษาให้คณะกรรมการสภานักเรียนที่จะได้รับการแต่งตั้งปีการศึกษาถัดไป โดยมีข้อมูลจากการรวบรวมสรุปการประเมินและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมสภานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษาเป็นสารสนเทศประกอบการดำเนินกิจกรรมและพัฒนาต่อยอดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน

2.2 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน มีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้บริหารต้องดำเนินการจัดประชุมครู ผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนร่วมกับสภานักเรียนในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม วางแผนกำหนดการทำงานร่วมกันระหว่างสภานักเรียนร่วมกับคณะครูผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดกระบวนการความร่วมมือในการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของสภานักเรียน ได้รับบทบาทหน้าที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมมีการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

มอบหมายให้สถานักเรียนมีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมกิจกรรมสถานักเรียนเป็นโครงสร้างแนวทางการประชุมวางแผนงานของคณะกรรมการสถานักเรียนกับคณะผู้บริหารตามวาระการประชุมและขั้นตอนการทำงานในแต่ละกิจกรรม ตั้งแต่กระบวนการร่วมเสนอกิจกรรมต่อคณะผู้บริหารในการอนุมัติกิจกรรม ประชุมการกำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งภายในโรงเรียนและความร่วมมือกับองค์กรภายนอก การเข้าร่วมกิจกรรมในการทำงานตรวจสอบ แก้ไขข้อผิดพลาด การสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมผ่านเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม นำไปใช้ในการปรับปรุงครั้งต่อไปได้

2.3 องค์ประกอบด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน มีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้บริหารต้องดำเนินการประชุมครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานักเรียนในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมภายในโรงเรียนให้เกิดการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน เสนอเป็นแผนกิจกรรมนอกเหนือจากกิจกรรมที่โรงเรียนจัดอยู่เดิมเกิดเป็นความร่วมมือระหว่างสถานักเรียนและเครือข่ายเป็นข้อตกลง กำหนดโครงสร้างมอบหมายบทบาทหน้าที่และปฏิทินในการทำงานที่ชัดเจน มีการขับเคลื่อน สามารถประเมินผล สรุปและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมกับเครือข่าย นำผลการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ไปพัฒนาจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันอย่างยั่งยืน

2.4 องค์ประกอบด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน มีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้บริหารต้องจัดการประชุมคณะครูและสถานักเรียนเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการปฏิบัติงาน สถานักเรียนร่วมกับระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ วัตถุประสงค์/เป้าหมายที่คาดหวัง ขั้นตอนการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ และดำเนินการศึกษาเป็นนวัตกรรมหรือรูปแบบในการดำเนินกิจกรรมที่มีความโดดเด่นสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนเป็นวิธีการปฏิบัติงานอย่างครบวงจรตามกระบวนการสามารถเผยแพร่และขยายผลการดำเนินกิจกรรมเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์

3. การตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มีรายละเอียดของการประเมินดังนี้ 3.1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 3.2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน 3.4 ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน มีความ

เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการของแนวทางแต่มีการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในบางหัวข้อเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของแนวทางมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนอย่างทั่วถึงเป็นการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษา การจัดสรรงบประมาณยังไม่เหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน บุคลากรที่มีความพร้อมไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมในระยะยาวต้องอาศัยความร่วมมือจากคณะครูในแต่ละฝ่ายงานของโรงเรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นรับทราบข้อมูลข่าวสารของกิจกรรมอยู่น้อยเนื่องจากการเป็นโรงเรียนประถมศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ วงศ์นาแค และ สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2563) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารการจัดกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของกิจกรรมสถานักเรียน การไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองอย่างจริงจัง สถานักเรียนยังไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนและขาดความชัดเจน ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับระเบียบการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของสถานักเรียนอย่างเพียงพอคุณครูที่ปรึกษาไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน มีบุคลิกภาพไม่ดี ไม่มีส่วนร่วมและให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานักเรียน

- 1.1 องค์ประกอบด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนและมีกระบวนการจัดตั้งคณะกรรมการให้การเลือกตั้งสถานักเรียนอย่างชัดเจนในทุกโรงเรียน โดยมีการกำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานเป็นประจำ

ทุกปีการศึกษา แต่อาจจะยังมีการกำหนดขอบเขตงานและการบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังไม่มากเพียงพอประกอบกับช่วงอายุของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ไม่มากเพียงพอ ขาดการทราบถึงบทบาทหน้าที่และวิธีการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยันต์ ลาภเย็น (2566) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานสถานักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานสถานักเรียน เรียงลำดับ ได้ดังนี้ 1) การสร้างเครือข่ายสถานักเรียนและการมีส่วนร่วม 2) การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การกำหนดรูปแบบและประชุมสถานักเรียน 4) การเสนอโครงการหรือกิจกรรมของสถานักเรียน 5) การประเมินผลกิจกรรมสถานักเรียน 6) การกำหนดโครงสร้างสถานักเรียน 7) การกำหนดที่มาของสถานักเรียน และแนวทางการบริหารงานสถานักเรียนของโรงเรียน ด้านการกำหนดที่มาของสถานักเรียน การกำหนดโครงสร้างสถานักเรียน การกำหนดรูปแบบและประชุมสถานักเรียน โรงเรียนควรจัดทำธรรมนูญหรือระเบียบโรงเรียนว่าด้วยเรื่องสถานักเรียนและออกคำสั่งแต่งตั้งอย่างชัดเจน และด้านการสร้างเครือข่ายสถานักเรียนและการมีส่วนร่วม การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเสนอโครงการหรือกิจกรรมของสถานักเรียน การประเมินผลกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนควรกำหนดนโยบายและจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาในการดำเนินงาน กำกับติดตามและกำหนดให้สถานักเรียนสรุปรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

1.2 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีประชุมวางแผนกิจกรรม การจัดพื้นที่กิจกรรม ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมตลอดปีการศึกษาโดยครูผู้รับผิดชอบโครงการแต่เพียงผู้เดียว มีการประสานงานขอความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมจากนักเรียนบางครั้ง ทำให้คณะกรรมการสถานักเรียนของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมภายในโรงเรียนได้อย่างไม่เป็นรูปธรรม รวมถึงขาดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมของโรงเรียนที่เข้าร่วมจากการไม่ได้เข้าร่วมประชุม มีการมอบหมายหน้าที่เป็นครั้งคราวไม่ได้เป็นการร่วมวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมเป็นระยะยาว ส่งผลให้สถานักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลัมพล วิเชียรนรา (2567) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารกิจกรรมสถานักเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านชะอวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนบ้านชะอวด มีองค์ประกอบและมีผล

การดำเนินการดังนี้ (1) การวางแผนงานกิจกรรมสถานักเรียนขาดการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (2) การจัดโครงสร้างตำแหน่งงานกิจกรรมสถานักเรียนไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนเหมาะสมกับความสามารถ (3) การสั่งการงานกิจกรรม สถานักเรียน (4) การประสานงานกิจกรรมสถานักเรียน (5) การควบคุมบริหารจัดการงานกิจกรรมสถานักเรียน เป็นหน้าที่หลักของครูที่ปรึกษาสถานักเรียน

1.3 องค์ประกอบด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่เกิดเป็นความร่วมมือระหว่างชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนเป็นการดำเนินการผ่านโรงเรียนโดยตรงและเครือข่ายที่ให้ความร่วมมือดำเนินการติดต่อกลับด้วยตนเองซึ่งสะดวกต่อการติดต่อผ่านคณะกรรมการสถานักเรียน เนื่องจากความสามารถในการติดต่อประสานงานและการตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ระดับที่ไม่มากเพียงพอส่งผลให้การตัดสินใจในการเข้าร่วมประชุมหรือแสดงข้อเสนอต่าง ๆ ร่วมกับเครือข่ายชุมชนองค์กรภายนอกต่าง ๆ ต้องดำเนินการผ่านครูที่ปรึกษาสถานักเรียนหรือคณะทำงานของกิจกรรมเพียงเท่านั้นในการให้คณะกรรมการสถานักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม หรือร่วมสรุปผลการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิสระ ชุมศรี (2562) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานสถานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาผู้เรียนด้านการพัฒนาโรงเรียน และด้านการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ อยู่ระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียน ควรสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ควรสร้างเครือข่ายสถานักเรียนและเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียน

1.4 องค์ประกอบด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินการกิจกรรมผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น วงจรคุณภาพในการวางแผนกรอบแนวทางของกิจกรรมในภาพรวมทั้งหมด แต่ไม่ได้กำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินการที่เป็นแนวทางตามบริบทของโรงเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมสถานักเรียน ส่งผลให้ไม่มีแนวทางในการดำเนินการกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นซึ่งนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนได้ตามเป้าหมายของความสำเร็จด้วยวิธีการใหม่ ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้อง

กับ ศรีอุทัย กมฺพชาติ (2529) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การจัดสถานักเรียนของโรงเรียนในโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดสถานักเรียน ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาสถานักเรียนและประธานสถานักเรียนมีปัญหาและอุปสรรคเช่นเดียวกันคือ ไม่สามารถกำหนดรูปแบบของสถานักเรียนที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนได้ และในการดำเนินงานมีปัญหาคือ คณะกรรมการสถานักเรียนมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอคณะกรรมการสถานักเรียนบางคนไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ขาดการกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน นักเรียนบางส่วนในโรงเรียนขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ คณะครู คณะกรรมการสถานักเรียน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญและยังไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการกำหนดนโยบายในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนในองค์ประกอบแต่ละด้านให้ครบถ้วนชัดเจนผ่านการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนร่วมกับคณะครูและบุคลากรภายในโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างบทบาทของสถานักเรียนให้ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนในระดับโรงเรียน เครือข่ายชุมชนและระดับประเทศ โดยเน้นการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ซึ่งช่วยปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความเป็นผู้นำ มีจิตสาธารณะ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในสังคมประชาธิปไตย การที่คณะกรรมการสถานักเรียนได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ช่วยเพิ่มทักษะการบริหารจัดการ การวางแผน และการทำงานร่วมกันในทีม ไม่เพียงแต่พัฒนาภาวะผู้นำ แต่ยังเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานักเรียนกับชุมชนและองค์กรภายนอกช่วยเพิ่มทรัพยากรและโอกาสในการพัฒนากิจกรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศที่เปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการประสานงานและเป็นการพัฒนากลไกการสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรมและสามารถวัดผลได้ช่วยให้สถานักเรียนมีความมั่นใจในความสำเร็จของตนเองและสามารถแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของกิจกรรมที่ดำเนินการได้อย่างชัดเจน มีการดำเนินการปฏิบัติที่เป็นผลงานเชิงประจักษ์เผยแพร่สู่สาธารณะ เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พิเชษฐ ใจปวน (2561) ที่ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็น

โรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนวชิรป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่า 1. โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับผลการประเมินการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย ในองค์ประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน เช่น การอบรมพัฒนาคณะกรรมการสถานักเรียน การประเมินและรายงานผลการดำเนินงานและการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียน เป็นต้น 2. โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับผลการประเมินการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในองค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม เช่น การมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ การจัดกิจกรรมส่งเสริมโดยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติและดำเนินการประเมิน สรุปและรายงานผลการจัดโครงการหรือกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียน เป็นต้น 3. โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับผลการประเมินการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในองค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน เช่น การประเมิน สรุปและรายงานผลการดำเนินงานสถานักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย การทำข้อตกลง เกี่ยวกับประชาธิปไตยร่วมกับเครือข่ายชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน การศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายและการจัดเวทีเสวนาแสดงออกเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างหลากหลาย เป็นต้น 4. โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับผลการประเมินการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในองค์ประกอบที่ 4 ผลงานดีเด่นและการประเมินผลการดำเนินงานสถานักเรียนตามเกณฑ์การประเมินคัดเลือก เช่น พัฒนาผลงานที่ภาคภูมิใจ เชิงประจักษ์ นำเสนอผลงานของสถานักเรียนในระดับต่าง ๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน/ท้องถิ่น และเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น

2.1 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน ผู้บริหารดำเนินการประชุมวางแผนโครงการส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดทำระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียน จัดกิจกรรมการเลือกตั้งสถานักเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการสถานักเรียน กำหนดที่มาและโครงสร้างองค์กร ระเบียบข้อการปฏิบัติกิจกรรมคู่มือในการดำเนินงานของโรงเรียน ประชุมตามระเบียบวาระ มีห้องปฏิบัติงานสถานักเรียน สนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาคณะกรรมการสถานักเรียนบูรณาการการจัดการเรียนรู้ผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานจากสถานักเรียนรุ่นพี่ รวบรวมสรุปการประเมินและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมสถานักเรียนและประชาสัมพันธ์สู่สาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรียันต์ ลาภเย็น (2566) ที่ได้ศึกษา แนวทางการบริหารงานสถานักเรียน พบว่า สภาพปัจจุบันสภาพพึงประสงค์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงาน

สถานักเรียนเรียงลำดับได้ดังนี้ 1) การสร้างเครือข่ายสถานักเรียนและการมีส่วนร่วม 2) การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การกำหนดรูปแบบและประชุมสถานักเรียน 4) การเสนอโครงการหรือกิจกรรมของสถานักเรียน 5) การประเมินผลกิจกรรมสถานักเรียน 6) การกำหนดโครงสร้างสถานักเรียน 7) การกำหนดที่มาของสถานักเรียนและแนวทางการบริหารงานสถานักเรียนของโรงเรียนด้านการกำหนดที่มาของสถานักเรียนการกำหนดโครงสร้างสถานักเรียนการกำหนดรูปแบบและประชุมสถานักเรียนโรงเรียนควรจัดทำธรรมนูญหรือระเบียบโรงเรียนว่าด้วยเรื่องสถานักเรียนและออกคำสั่งแต่งตั้งอย่างชัดเจนและด้านการสร้างเครือข่ายสถานักเรียนและการมีส่วนร่วมการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้การเสนอโครงการหรือกิจกรรมของสถานักเรียนการประเมินผลกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนควรกำหนดนโยบายและจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนในการดำเนินงานกำกับติดตามและกำหนดให้สถานักเรียนสรุปรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับทินกร พูลพุด (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานสถานักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการวิจัย 1) สภาพการจัดและส่งเสริมการจัดกิจกรรมสถานักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่มากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 4.86 2) หลักเกณฑ์ รูปแบบ กระบวนการประกวดและคัดเลือกกิจกรรมสถานักเรียนที่เหมาะสมคือต้องมีการถ่ายทอดกิจกรรมสถานักเรียนจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องสถานักเรียนต้องมีส่วนในการเสนอกิจกรรมบูรณาการ การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ และต้องปรับปรุงรางวัลที่ได้รับจากการประกวดและแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียน

2.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ผู้บริหารประชุมร่วมกับครูผู้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทของสถานักเรียนผ่านความร่วมมือในกิจกรรม กำหนดแผนการปฏิบัติงานของกิจกรรมทั้งหมด และวางแผนความร่วมมือของสถานักเรียนเพื่อให้มีการดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนและไม่กระทบเวลาในการเรียนของสถานักเรียนมากจนเกินไป จัดพื้นที่กิจกรรมในการร่วมประชุมวางแผน เพื่อให้สถานักเรียนได้มีส่วนในการแสดงข้อเสนอแนะหรือแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรม พัฒนาระบบการความร่วมมือของสถานักเรียนในความร่วมมือกับองค์กรภายนอกผ่านกิจกรรมที่ดำเนินร่วมกับโรงเรียน ส่งผลให้สถานักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งการวางแผนงาน การจัดการบทบาทหน้าที่ของสมาชิก การบริหารการใช้วัสดุอุปกรณ์ในกิจกรรม รวมทั้งการประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการผู้จัดกิจกรรมอย่างครบถ้วนทุกขั้นตอนในการบริหารงานซึ่งสอดคล้อง

กับ ณะภา สีมรม (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 :กรณีกิจกรรมชุมนุม, กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี-ยุวกาชาด และกิจกรรมสภาเรียน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมสภานักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) กิจกรรมสภานักเรียนประกอบด้วย กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งประธานนักเรียน การเลือกหัวหน้าห้อง การเลือกประธานชุมนุม กิจกรรมหน้าเสาธง เช่น การควบคุมแถว และกิจกรรมประชุมคณะกรรมการสภานักเรียน ตามลำดับ 2) การจัดกิจกรรมสภานักเรียนประกอบด้วย การประชุมชี้แจงแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมสภานักเรียน การแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย ฝ่ายนักเรียน ฝ่ายครูและฝ่ายผู้บริหารเพื่อเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับโรงเรียน คณะกรรมการทำการยกย่องธรรมเนียมของสภานักเรียน การลงมือปฏิบัติตามแผนงานกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ สรรหา เลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียน การรายงานผลการจัดกิจกรรมตามแผนงาน ทำหน้าที่เลือกผู้แทนนักเรียนเข้าไปทำหน้าที่ต่าง ๆ ในสภานักเรียนการวางแผนงานและโครงการเกี่ยวกับกิจกรรม และนำธรรมเนียมสภานักเรียนเสนอเพื่อให้คณะนักเรียนลงมติรับรอง ตามลำดับ 3) การประเมินผลกิจกรรมสภานักเรียนประกอบด้วย การประเมินผลจากการดำเนินงานคณะกรรมการ/เดือน/ภาค/ปี และการประเมินผลจากการสรุปรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรม ตามลำดับ

2.3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสภานักเรียน ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารประชุมครูบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสภานักเรียน กำหนดแผนงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความร่วมมือกับเครือข่ายชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน วางแผนกิจกรรมที่เป็นความร่วมมือระหว่างสภานักเรียนและเครือข่ายดำเนินการเป็นข้อตกลงความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม จัดทำปฏิทินการทำงานที่ชัดเจนและมีการขับเคลื่อน สามารถทำการประเมินผลรายงานผลการดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับ บุขรา บุญรักษ์ (2565) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสภานักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า แนวทางการบริหารกิจกรรมสภานักเรียนกิจกรรมการสร้างเครือข่าย สร้างข้อตกลงเบื้องต้นโดยศึกษาวัตถุประสงค์ของงาน เพื่อกำหนดเป้าหมายและบทบาทหน้าที่โดยผู้บริหารและครูเป็นผู้ติดต่อประสานงาน กำกับดูแล จัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างชัดเจน โดยมีกิจกรรมการวัดประเมินผลการจัดกิจกรรม การสร้างเครือข่ายด้วยการวิเคราะห์ รายละเอียดการจัดกิจกรรม ด้าน

ผู้รับผิดชอบงบประมาณ วิธีการปฏิบัติ ทรัพยากรที่ใช้ การวัดและประเมินผล และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการสร้างเครือข่าย นำเสนอเครือข่ายเพื่อพิจารณาและร่วมให้ความเห็นชอบก่อนนำไปปฏิบัติ มอบหมายหน้าที่ให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ตามแผนที่ได้ทำร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและเครือข่าย มีการชักจูงทำความเข้าใจ ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ และมีการสังเกตการปฏิบัติเพื่อ ตรวจสอบผลในระหว่างการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหาร ครู มีการติดตามผลการ ดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย สรุป และสะท้อนผลเพื่อพัฒนาการปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้น และพัฒนา สัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนและเครือข่ายให้เข้มแข็งขึ้น

2.4 แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานศึกษา ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องวิเคราะห์โรงเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการกำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาบริหารจัดการหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายดำเนินตามแนวทางที่เป็นนวัตกรรมหรือรูปแบบให้เป็นแบบอย่างและเผยแพร่ขยายผลการดำเนินกิจกรรม นำเสนอการดำเนินงานที่เป็นเลิศสู่ความสำเร็จสู่สาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับพิษณุ ใจปวน (2561) ที่ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ สถานศึกษาของโรงเรียนวชิรป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่าจากการร่างและตรวจสอบกลยุทธ์ การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ สถานศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคณาจารย์การดำเนินงานส่งเสริมสถานศึกษาและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษากับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ส่งเสริมสถานศึกษาและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มมาตรการพัฒนาผลงานสถานศึกษาและประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็น ที่ประจักษ์ และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ที่กล่าวถึงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่เป็นเลิศ (Best Practice) วิธีการทำงานที่ดีที่สุด ในเรื่องนั้น ๆ มีนวัตกรรม ระบบบริหาร วิธีการ ให้บรรลุเป้าหมายระดับสูงสุด ปฏิบัติต่อเนื่อง มีหลักฐาน สนับสนุนแสดงถึงผลงานหรือความสำเร็จ และมีผลงานดีเด่น รางวัลของสถานศึกษา สูงสุดเพียงรางวัลเดียว

3. การตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินกิจกรรม สถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานศึกษานี้เป็น การพัฒนาการปฏิบัติเดิมของกิจกรรมสถานศึกษาที่มีอยู่ภายในสถานศึกษาและมีความสอดคล้อง

กับแนวทางการประเมินการแข่งขันโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า แนวทางการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน จะต้องมีการกำหนดแผนและบริหารดำเนินงานของคณะกรรมการสถานักเรียนภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุพัตรา ปิตะยัง (2566) ที่ทำการศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม พบว่า แนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐ และเอกชน และ 4) ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน และสอดคล้องกับ มะลิวัลย์ โยธารักษ์ (2566) ที่ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ สถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา พบว่า กลยุทธ์ที่สอดคล้องต่อการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย สู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) พัฒนาการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) ส่งเสริมและขยายเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน องค์กร ภาครัฐและเอกชน และ 4) พัฒนาผลงานสถานักเรียน และประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1 กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บริหาร และครู เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการบูรณาการสาระการเรียนรู้เข้ากับกิจกรรมของสถานักเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียนให้ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน และควรให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดนำแนวทางการบูรณาการสาระการเรียนรู้ไปทดลองใช้ในการจัดกิจกรรมในกลุ่มสาระต่าง ๆ รวมถึงประชุมหารือประจำปีเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักเรียนวางแผนการสนับสนุนกิจกรรมสถานักเรียนที่สามารถตอบสนองความต้องการของโรงเรียนและชุมชนได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

2 กองการศึกษา เทศบาลนครระยอง และผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดควรหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนให้ครอบคลุมทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กองการศึกษาควรจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นทักษะการดำเนินงานประชาธิปไตยในโรงเรียน การวางแผนการเลือกตั้งในโรงเรียนแก่คณะปฏิบัติงาน และผู้บริหารโรงเรียนควรมีการประชุมเพื่อหาข้อแตกต่าง ๆ ของนักเรียน และการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการประชาธิปไตยอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรเพิ่มโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทในกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจ ในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน หรือการมีส่วนร่วมในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน จัดเวทีอภิปรายรายเดือนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนรายงานผลการดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งเสนอแนะสำหรับครั้งต่อไป

2.3 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชน เทศบาลนครระยองควรส่งเสริมให้สถานักเรียนร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ โดยรอบพื้นที่ โดยมีการจัดทำโครงการ/กิจกรรมสิ่งแวดล้อมร่วมกับเทศบาล และผู้บริหารโรงเรียนควรประสานงานกับองค์กรภายนอกเพื่อจัดโครงการร่วมกับสถานักเรียน หรือโครงการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เพื่อให้นักเรียนสามารถต่อยอดทักษะเหล่านี้ได้ในชีวิตประจำวัน

2.4 ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้นักเรียนจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมของสถานักเรียนในแต่ละภาคการศึกษา เพื่อประเมินผลสำเร็จของกิจกรรม และนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมในอนาคต และช่วยกระตุ้นให้สถานักเรียนพัฒนากิจกรรมที่สร้างสรรค์และตอบโจทย์ชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นเวทีให้โรงเรียนได้เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนในด้านของการสร้างผลการปฏิบัติงานอันเป็นที่ประจักษ์ของสถานักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

2. ควรมีการศึกษาและนำรูปแบบแนวทางไปใช้ในการขยายผลในระดับโรงเรียนหรือเขตพื้นที่ได้ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับการสร้างผลงานและการปฏิบัติงานของสถานักเรียนในการพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. In (pp. 1-244).
- กัญจนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่ และจำเนียร จวงตระกูล. (2563). การจัดการข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. วารสาร ชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 15(2), 1-12.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2562). การสนทนากลุ่ม เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ. *STOU Education Journal*, 12(1), 17-30.
- คเชนเทพ จันทวงศ์. (2561). การพัฒนาคู่มือการบริหารงานสถานักเรียนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา. *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 3032.
- จำเนียร จวงตระกูล, กล้าหาญ ณ น่าน, วอนชนก ไชยสุนทร, รัญจวน ประวัติเมือง, พิบูลย์ ธาระพุทธิ, สุมณฑา ตันวงศ์वाल, สุนทร มินสุข และบวรนนท์ ทองกัลยา. (2564). ทางเลือกใหม่ในการสร้างแนวการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 8(2), 1-16.
- ชลัมพล วิเชียรนรา, สามิตร อ่อนคง และบุญเลิศ วีระพรกานต์ (2567). การบริหารกิจกรรมสถานักเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านชะอวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒน์*, 6(3), 497-508.
- เชษฐศักดิ์ คำมะวาปี, ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และสายันต์ บุญใบ. (2020). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 และ 23. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 10(3), 162-171.
- เทศบาลนครระยอง. (2566). รายงานประจำปี 2565.
- ทินกร พูลพุ่ม และอรอนงค์ อุทาวะสารรัช. (2560). การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานสถานักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn*, 12(3).
- ธงชัย ณะสิงห์. (ม.ป.ป.). ตำราวิชา GE 477 (H) ภูมิศาสตร์และการพัฒนา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นงคราญ อนุกุล. (2558). รูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยโดยใช้วัฒนธรรมองค์กรของสถานักเรียนระดับมัธยมศึกษาภาคอีสาน. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

- ณะภา ลีพรม. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 :กรณีกิจกรรมชุมนุม, กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี-ยุวกาชาด และกิจกรรมสภาเรียน. *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*, 13(63), 49-58.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์. (2552). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- บุษรา บุญรักษ์ และมานิตย์ อาษานอก. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสภานักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 11(1).
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2543). *นโยบายและการวางแผน*. กรุงเทพฯ: เนติกุล.
- ปราณี โพธิสุข. (2551). แนวทางการใช้การสนทนากลุ่มอย่างเต็มศักยภาพ สำหรับการวิจัยในสถานศึกษาและชุมชน. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal*, 14(2), 10-25.
- ปฐิมา นรภัทรพิมล, จิตาวลัย อุ๋นกอง, สมบัติ นพรัก และนันทิมา นาคาพงศ์. (2561). แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 12(1), 81-91.
- ปัญญา อีระวิทยเลิศ. (2559). เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่มีประสิทธิภาพ. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 7(2), 284-289.
- ปิยวัชร อักษรสม, ชูศักดิ์ เอกเพชร และนัฏจรี เจริญสุข. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานสภานักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายอำเภอละแม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. *วารสาร มจร อุบล ประิทรศน์*, 7(3), 1037-1048.
- พรพิมล ขำเพชร, ปาริฉัตร ศรีหะรัญ และวันดี หิรัญสถาพร (2564). ความสำคัญและเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลสู่การวิจัยในศตวรรษ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 32(2), 1-12.
- พรพรรณ พนาพันธ์. (2518). *การจัดสภานักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- พนิดา อุษายพันธ์. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนด้วยกลไกสภานักเรียนเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1. *วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์*, 5(1), 51-65.

- พิเชษฐ์ ใจปวน, ธารณ ทองงอก และยงยุทธ ยะบุญธง. (2561). กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ สถานักเรียนของโรงเรียนวชิรป่าซาง จังหวัดลำพูน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 29(2), 142-157.
- มะลิวัลย์ โยธารักษ์. (2566). กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา. *Journal of Buddhistic Sociology*, 8(2), 95-111.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). *วิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- โยธิน แสงวดี. (2549). การสนทนากลุ่ม. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal*, 12(2), 1-15.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2566). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รุจน์ ฤาชา และ วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2560). การดำเนินงานสถานักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนปฏิบัติดีเลิศของไทย. *สุทธิปริทัศน์*, 31(100), 45-57.
- ลักษมี คงลาภ. (2557). เทคนิคการสนทนากลุ่มกับเด็ก. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 2.
- เลิศพร อุดมพงษ์. (2561). สถานักเรียนกับบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน. *วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์*, 2(2), 39-75.
- วรรณวิชนี ถนอมชาติ, อุทัย อันพิมพ์ และจำเนียร จวงตระกูล. (2563). การนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 14(4), 1-13.
- วรรณษา เฉลิมชัย (2563) - ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีม ของ คณะกรรมการสถานักเรียน. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 14(37), 188-203.
- วีระศักดิ์ วงศ์นาแค และสุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2563). แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *Journal of MCU Nakhondhat*, 7(8), 283-295.
- ศรีอุทัย กมูทชาติ (2529). *การจัดสถานักเรียนของโรงเรียนในโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สุพัตรา ปิตะยัง และธัชชัย จิตรนันท์. (2566). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 7(1), 261-273.

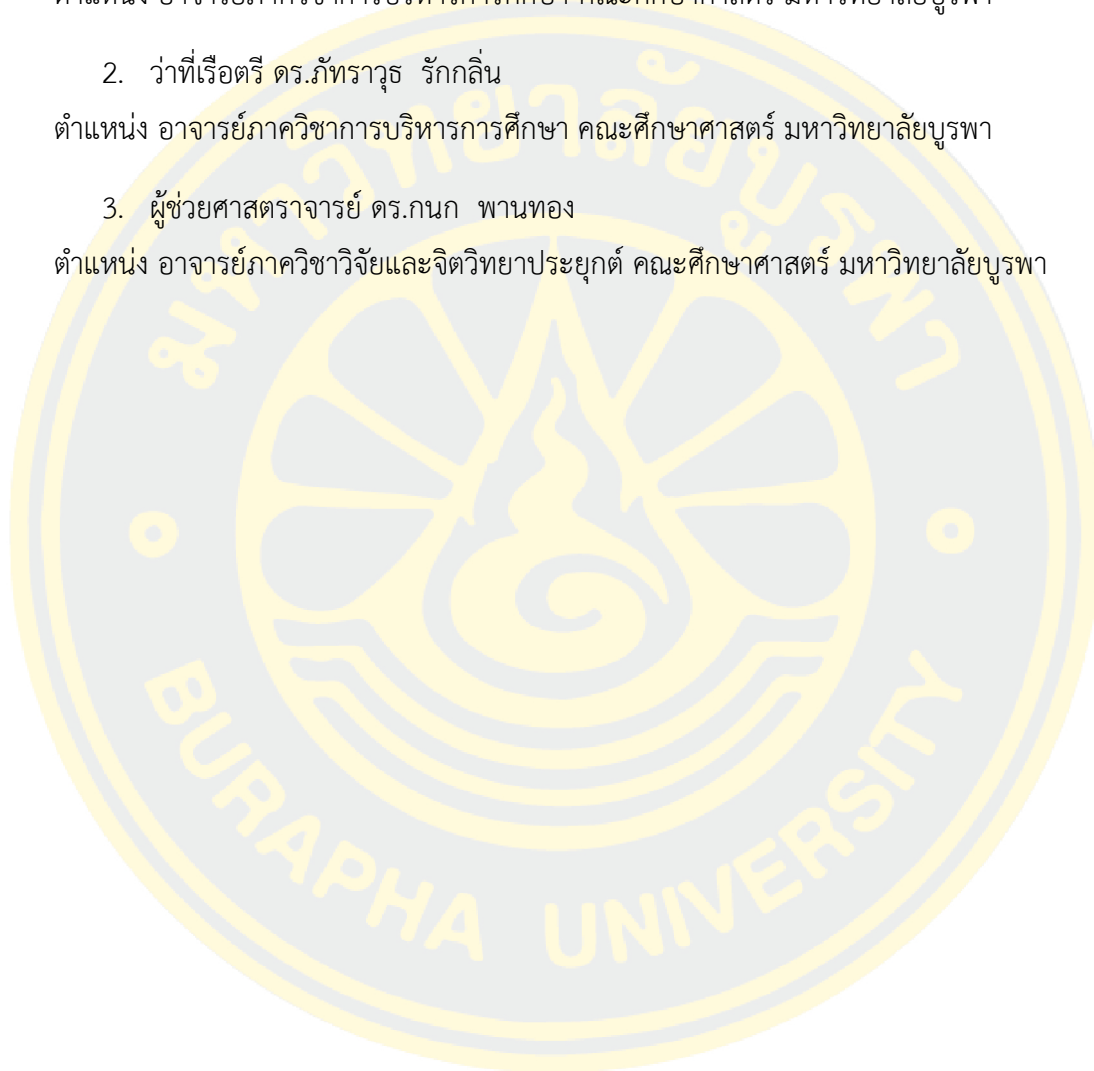
- สุริยันต์ ลาภเย็น และทิพย์พาพร มหาสินไพศาล (2566). แนวทางการบริหารงานสถานักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 9(3), 99-115.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *คู่มือการแข่งขันโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน* (หน้า 1-28).
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2550). *คู่มือการสอบสัมภาษณ์*.
- สำนักพัฒนานักเรียน. (2558a). *คู่มือการจัดกิจกรรมฝึกอบรมสถานักเรียน* (หน้า 1-153).
- สำนักพัฒนานักเรียน. (2558b). *คู่มือแนวทางการปฏิบัติงานกิจกรรมสถานักเรียน* (หน้า 1-110).
- เสรี ลาขโรจน์. (2535). *สภาพการวัดและประเมินผลการศึกษา*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารและการจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 3 (หน้า 51-82). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อดิสร จันทรสดี และกฤษณก ดวงชาต (2566) - แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 10(1), 307-324.
- อรรณพ พนาพันธ์. (2518). *การจัดสถานักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- อรชร กิตติชนม์ธวัช, วลัยพร ศิริภรณ์ และพฤทธิศิริบรรณพิทักษ์ (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา. *Journal of Education Studies*, 45(4), บทความที่ 14.
- อิสระ ชุมศรี. (2562). *การพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- O. Nyumba, T., Wilson, K., Derrick, C. J., & Mukherjee, N. (2018). The use of focus group discussion methodology: Insights from two decades of application in conservation. *Methods in Ecology and evolution*, 9(1), 20-32.
- Romig, D. A. (1996). Breakthrough teamwork: Outstanding results using structured teamwork. Irwin Professional Pub.
- Zuber-Skerritt, O. (2018). An educational framework for participatory action learning and action research (PALAR). *Educational Action Research*, 26, 1-20.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณิษฐา มาเชค
ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ว่าที่เรือตรี ดร.ภัทรารุช รักกลิ่น
ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนก พานทอง
ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับงานวิจัย

วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

เริ่มสัมภาษณ์ น. จบการสัมภาษณ์ น.

ประเด็นสัมภาษณ์

ข้อ	ข้อความถาม	ข้อคิดเห็น
องค์ประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน		
1. การส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน		
1	โรงเรียนมีแผนงานโครงการส่งเสริมกิจกรรมสถานักเรียนและส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนหรือไม่อย่างไร	
2	โรงเรียนมีระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียนตามแนวทางการดำเนินงานของ สพฐ. หรือไม่อย่างไร	
3	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน/ครูที่ปรึกษากิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	
4	โรงเรียนมีการประชุม/วางแผนการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	
5	โรงเรียนมีห้อง/สถานที่ปฏิบัติกิจกรรมของสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	
6	โรงเรียนมีการอบรม/พัฒนาคณะกรรมการสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	
7	โรงเรียนมีกิจกรรม/กระบวนการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานจากสภารุ่นพี่หรือไม่อย่างไร	

ข้อ	ข้อความ	ข้อคิดเห็น
8	โรงเรียนมีการประเมิน กำกับติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของกิจกรรมสถานักเรียน/การส่งเสริมประชาธิปไตยของสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร	
2. ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย		
9	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	
10	โรงเรียนมีกระบวนการในการรับสมัครตัวแทนนักเรียนหรือไม่อย่างไร	
11	โรงเรียนมีการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครตัวแทนนักเรียนหรือไม่อย่างไร	
12	โรงเรียนมีการเลือกตั้งตัวแทนนักเรียนและทุกคนมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการประชาธิปไตยหรือไม่อย่างไร	
13	โรงเรียนมีการประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการหรือไม่อย่างไร	
3. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน		
14	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนเป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียนหรือไม่อย่างไร	
15	โรงเรียนมีแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนเป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียนหรือไม่อย่างไร	
16	โรงเรียนมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียนเป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียนหรือไม่อย่างไร	
17	โรงเรียนมีคู่มือการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนตามแนวทางการดำเนินงานของ สพฐ.	

ข้อ	ข้อความ	ข้อคิดเห็น
	หรือไม่อย่างไร	
4. การบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน		
18	ครูผู้สอนมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	
องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน		
1. สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ		
1	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมหรือไม่อย่างไร	
2	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมหรือไม่อย่างไร	
3	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการประชุมหรือไม่อย่างไร	
4	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือไม่อย่างไร	
5	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการประเมินผลกิจกรรมหรือไม่อย่างไร	
6	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการรายงานผลกิจกรรมหรือไม่อย่างไร	

ข้อ	ข้อความ	ข้อคิดเห็น
2. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประการ		
7	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประการ หรือไม่อย่างไร (1) คารวธรรม เช่น การทำความเคารพ ยิ้ม ฯลฯ (2) สามัคคีธรรม เช่น การร่วมมือ เอื้อเฟื้อ ฯลฯ (3) ปัญญาธรรม เช่น การใช้เหตุผล ฯลฯ	
3. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
8	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี - ภายใต้งานใจ ความรู้ และคุณธรรม - มิติด้านวัตถุ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไร	
4. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ		
9	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ หรือไม่อย่างไร	

ข้อ	ข้อคำถาม	ข้อคิดเห็น
5. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็ก 4 ประการ		
10	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็ก 4 ประการ ได้แก่ (1) สิทธิที่จะมีชีวิต (2) สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง (3) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา (4) สิทธิที่จะมีส่วนร่วม หรือไม่อย่างไร	
6. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ		
11	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ หรือไม่อย่างไร	
7. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/สนับสนุนการเลือกตั้ง		
12	สถานักเรียนมีการรณรงค์/เผยแพร่ความรู้การเลือกตั้ง สู่โรงเรียนท้องถิ่นหรือระดับชาติหรือไม่อย่างไร	
13	สถานักเรียนมีการเลือกตั้งสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	
14	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นหรือระดับชาติหรือไม่อย่างไร	
8. สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมโดยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติภายใต้เงื่อนไข 6 ประการ		
15	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมโดยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติภายใต้เงื่อนไข 6 ประการหรือไม่อย่างไร คือ (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักความมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ (6) หลักความคุ้มค่า	

ข้อ	ข้อความ	ข้อคิดเห็น
9. สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและชุมชน		
16	สถานักเรียนมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนหรือไม่อย่างไร	
17	สถานักเรียนมีการจัดกิจกรรมร่วมกันชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไร	
10. สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุปและรายงานผลการจัดโครงการ/กิจกรรมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน		
18	สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุป รายงานและนำเสนอผลการจัดโครงการ/กิจกรรมภายในไว้อย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร	
องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน		
1. การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย		
1	สถานักเรียนมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมในการสร้างเครือข่ายกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนอย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร	
2	สถานักเรียนมีปฏิทินและปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่กำหนดอย่างเป็นขั้นตอนหรือไม่อย่างไร	
3	สถานักเรียนมีการประเมิน สรุป กำกับติดตาม และรายงานผลกิจกรรมหรือไม่อย่างไร	
4	สถานักเรียนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมกับเครือข่ายหรือไม่อย่างไร	
2. การทำงานระหว่างสถานักเรียนกับเครือข่ายต่าง ๆ		
5	สถานักเรียนมีเครือข่ายการทำงานระหว่างสถานักเรียน/ชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชนหรือไม่อย่างไร	
6	สถานักเรียนให้ความร่วมมือสนับสนุนเครือข่าย	

ข้อ	ข้อคำถาม	ข้อคิดเห็น
	และเครือข่ายให้การสนับสนุนกิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	
7	สถานักเรียนได้รับสนับสนุนงบประมาณ/สถานที่ จากชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	
8	สถานักเรียนมีการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายหรือไม่อย่างไร	
9	สถานักเรียนมีการประเมิน สรุป และรายงานผลการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายหรือไม่อย่างไร	
3. สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย		
10	สถานักเรียนให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย และให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมกับนักเรียน/ชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนหรือไม่อย่างไร	
11	สถานักเรียนมีการทำข้อตกลงเกี่ยวกับประชาธิปไตยร่วมกับเครือข่ายชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนหรือไม่อย่างไร	
4. สถานักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ		
12	สถานักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศหรือไม่อย่างไร	

ข้อ	ข้อความ	ข้อคิดเห็น
องค์ประกอบที่ 4 มีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน		
1. วิธีการทำงานที่ดีที่สุด มีนวัตกรรมระบบบริหาร วิธีการ ให้บรรลุเป้าหมายระดับสูงสุดปฏิบัติต่อเนื่องที่สนับสนุนความสำเร็จ		
1	สถานักเรียนมีผลงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสถานักเรียนโดยตรงหรือไม่อย่างไร	
2	สถานักเรียนมีกระบวนการปฏิบัติครบวงจร ปรากฏเห็นอย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร	
3	สถานักเรียนมีการกำหนดรูปแบบ (model) วิธีการดำเนินงานอย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร	
4	สถานักเรียนมีการดำเนินกิจกรรมเป็นนวัตกรรม มีการริเริ่มสร้างสรรค์ หรือประยุกต์ขึ้นมาใหม่หรือไม่อย่างไร	
5	การดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่ได้รับหรือไม่อย่างไร	
6	สถานักเรียนได้รับการยกย่องชมเชยจากองค์กรหน่วยงานอื่น ๆ หรือไม่อย่างไร	
7	สถานักเรียนมีการพัฒนาและปรับปรุง และสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่อย่างไร	

นายวิทธิ อิศรางกูร ณ อยุธยา
 นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ข้อคำถามข้อคำถามประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
หัวข้อการตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง

2. ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามนำ

ตอนที่ 2 คำถามหลัก

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อการสรุป

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้

นายวรสิทธิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
 นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 คำถามนำ

1. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
ควรมีลักษณะอย่างไร

ตอนที่ 2 คำถามหลัก

1. ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.1 ท่านคิดว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตย
ในโรงเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่

1.2 ท่านคิดว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตย
ในโรงเรียน สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่

2. ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

2.1 ท่านคิดว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน
กิจกรรมของโรงเรียน มีความเหมาะสมหรือไม่

2.2 ท่านคิดว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน
กิจกรรมของโรงเรียน สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่

3. ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน

3.1 ท่านคิดว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับ
ชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน มีความเหมาะสมหรือไม่

3.2 ท่านคิดว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับ
ชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่

4. ด้านการมีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

4.1 ท่านคิดว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ด้านการมีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน มีความเหมาะสมหรือไม่

4.2 ท่านคิดว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง ด้านการมีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อการสรุป

3.1 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง อย่างไร

3.2 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หรือไม่อย่างไร

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียน

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม สถานักเรียนของโรงเรียน	ข้อคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
องค์ประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน							
1. การส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน							
1	โรงเรียนมีแผนงานโครงการส่งเสริมกิจกรรม สถานักเรียนและส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	โรงเรียนมีระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วย สถานักเรียนของโรงเรียนตามแนวทางการดำเนินงาน ของ สพฐ. หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน/ ครูที่ปรึกษากิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	โรงเรียนมีการประชุม/วางแผนการดำเนินงาน ของคณะกรรมการสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	โรงเรียนมีห้อง/สถานที่ปฏิบัติกิจกรรมของ สถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	โรงเรียนมีการอบรม/พัฒนาคณะกรรมการ สถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	โรงเรียนมีกิจกรรม/กระบวนการถ่ายทอด ประสบการณ์การทำงานจากสมารุ่นพี่หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	โรงเรียนมีการประเมิน กำกับติดตามและรายงานผล การดำเนินงานของกิจกรรมสถานักเรียน/การส่งเสริม ประชาธิปไตยของสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม สถานักเรียนของโรงเรียน	ข้อคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2. ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย							
9	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	โรงเรียนมีกระบวนการในการรับสมัครตัวแทนนักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	โรงเรียนมีการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครตัวแทนนักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	โรงเรียนมีการเลือกตั้งตัวแทนนักเรียนและทุกคนมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการประชาธิปไตยหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	โรงเรียนมีการประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน							
14	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนเป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	โรงเรียนมีแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนเป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	โรงเรียนมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียนเป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	โรงเรียนมีคู่มือการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนตามแนวทางการดำเนินงานของ สพฐ.หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม สถานักเรียนของโรงเรียน	ข้อคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4. การบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน							
18	ครูผู้สอนมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน							
1. สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ							
1	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการประชุมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการประเมินผลกิจกรรมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการการรายงานผลกิจกรรมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประการ							
7	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประการ หรือไม่อย่างไร (1) คารวธรรม เช่น การทำความเคารพ ยิ้ม ฯลฯ (2) สามัคคีธรรม เช่น การร่วมมือ เอื้อเฟื้อ ฯลฯ (3) ปัญญาธรรม เช่น การใช้เหตุผล ฯลฯ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับการดำเนินการกิจกรรม สถานักเรียนของโรงเรียน	ข้อคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง							
8	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี - ภายใต้งานไข ความรู้ และคุณธรรม - มิติด้านวัตถุ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ							
9	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็ก 4 ประการ							
10	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็ก 4 ประการ ได้แก่ (1) สิทธิที่จะมีชีวิต (2) สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง (3) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา (4) สิทธิที่จะมีส่วนร่วม หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ							
11	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม สถานักเรียนของโรงเรียน	ข้อคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
7. สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/สนับสนุนการเลือกตั้ง							
12	สถานักเรียนมีการรณรงค์/เผยแพร่ความรู้การเลือกตั้ง สู่โรงเรียนท้องถิ่นหรือระดับชาติ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	สถานักเรียนมีการเลือกตั้งสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น หรือระดับชาติหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8. สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมโดยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติภายใต้เงื่อนไข 6 ประการ							
15	สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมโดย การนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติภายใต้เงื่อนไข 6 ประการหรือไม่อย่างไร คือ (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักความมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ (6) หลักความคุ้มค่า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9. สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม/มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและชุมชน							
16	สถานักเรียนมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	สถานักเรียนมีการจัดกิจกรรมร่วมกันชุมชนในด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม สถานักเรียนของโรงเรียน	ข้อคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
10. สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุปและรายงานผลการจัดโครงการ/กิจกรรมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน							
18	สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุป รายงานและนำเสนอผลการจัดโครงการ/กิจกรรมการภายในไว้อย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน							
1. การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย							
1	สถานักเรียนมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมในการสร้างเครือข่ายกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนอย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	สถานักเรียนมีปฏิทินและปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่กำหนดอย่างเป็นขั้นตอนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	สถานักเรียนมีการประเมิน สรุป กำกับติดตามและรายงานผลกิจกรรมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	สถานักเรียนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมกับเครือข่ายหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. การทำงานระหว่างสถานักเรียนกับเครือข่ายต่าง ๆ							
5	สถานักเรียนมีเครือข่ายการทำงานระหว่างสถานักเรียน /ชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	สถานักเรียนให้ความร่วมมือสนับสนุนเครือข่ายและเครือข่ายให้การสนับสนุนกิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	สถานักเรียนได้รับสนับสนุนงบประมาณ/สถานที่ จากชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการดำเนิน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม สถานักเรียนของโรงเรียน	ข้อคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	กิจกรรมสถานักเรียนหรือไม่อย่างไร						
8	สถานักเรียนมีการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างเครือข่ายหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	สถานักเรียนมีการประเมิน สรุป และรายงานผลการ ดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย							
10	สถานักเรียนให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย และให้ความ ร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม กับนักเรียน/ชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	สถานักเรียนมีการทำข้อตกลงเกี่ยวกับประชาธิปไตย ร่วมกับเครือข่ายชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน หรือไม่อย่างไร	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4. สถานักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ							
12	สถานักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมของคณะกรรมการ สถานักเรียนระดับประเทศ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม สถานักเรียนของโรงเรียน	ข้อคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
องค์ประกอบที่ 4 มีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน							
1. วิธีการทำงานที่ดีที่สุด มีนวัตกรรมระบบบริหาร วิธีการ ให้บรรลุเป้าหมายระดับสูงสุดปฏิบัติต่อเนื่อง ที่สนับสนุนความสำเร็จ							
1	สถานักเรียนมีผลงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม สถานักเรียนโดยตรงหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	สถานักเรียนมีกระบวนการปฏิบัติครบวงจร ปรากฏ เห็นอย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	สถานักเรียนมีการกำหนดรูปแบบ (model) วิธีการ ดำเนินงานอย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	สถานักเรียนมีการดำเนินกิจกรรมเป็นนวัตกรรม มีการ ริเริ่มสร้างสรรค์ หรือประยุกต์ขึ้นมาใหม่หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	การดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์และ ประโยชน์ที่ได้รับหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	สถานักเรียนได้รับการยกย่องชมเชยจากองค์กร หน่วยงานอื่น ๆ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	สถานักเรียนมีการพัฒนาและปรับปรุง และสามารถ ปฏิบัติได้จริงหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๙๖๑

วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ภัทรารุณ รักกลิ่น (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นายวริทธิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๐๒ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงาน
นิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสมานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา
เทศบาลนครระยอง” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ อีระวนิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และ
ประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย โดยนิตได้ส่งเค้าโครงเล่มงานนิพนธ์
(ฉบับย่อ) และเครื่องมือวิจัยไปให้ท่านเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลข
โทรศัพท์ ๐๘๒-๔๗๑๘๖๓๗ หรือที่ E-mail: 65920302@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มณฑาทิพย์ รังสิโยภัส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑาทิพย์ รังสิโยภัส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา บันทึกวิทยาลัย โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๙๕๙

วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณัฐ มาเชค (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นายวริทธิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๐๒ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงงาน
นิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา
เทศบาลนครระยอง” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ อีระวนิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัยนั้น

ในการนี้ บันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และ
ประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย โดยนิตได้ส่งเค้าโครงเล่มงานนิพนธ์
(ฉบับย่อ) และเครื่องมือวิจัยไปให้ท่านเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลข
โทรศัพท์ ๐๘๒-๔๗๑๘๖๓๗ หรือที่ E-mail: 65920302@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มณฑนา รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๙๖๐

วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนก พานทอง (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นายวริทธิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๐๒ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงาน
นิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา
เทศบาลนครระยอง” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ อีระวนิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และ
ประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย โดยนิตได้ส่งเค้าโครงการเสนองานนิพนธ์
(ฉบับย่อ) และเครื่องมือวิจัยไปให้ท่านเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ สามารถติดต่อ นิสิตดังกล่าวตามข้างต้นได้ที่หมายเลข
โทรศัพท์ ๐๘๒-๔๗๑๘๖๓๗ หรือที่ E-mail: 65920302@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มณฑาทิพย์ รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑาทิพย์ รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายวรวิทย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
วัน เดือน ปี เกิด 28 กันยายน 2539
สถานที่เกิด จังหวัด ชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 66/10 ถนน บ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8 ตำบล ทับมา อำเภอ เมืองระยอง
จังหวัด ระยอง 21000
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน พ.ศ. 2566 - 2567 ข้าราชการครู โรงเรียนวัดป่าประดู่
ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2561 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (คณิตศาสตร์ประยุกต์)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2565 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี